

Dag van de Diversiteit

23 februari 2018

Diversiteit in/en het jeugdwerk Masterplan 2018 – 2020

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
SITUERING	4
WAT IS ER AL GEBEURD?	5
PLAN VAN AANPAK VOOR DE TOEKOMST	6
DOEL	6
VISIE	8
DOELSTELLINGENKADER	9
ACTIEDOMEINEN EN MAATREGELEN	10
HOE KWAM HET PLAN TOT STAND?	10
STRUCTUUR	11
ACTIEPLAN	12
SD1 WE WILLEN IN VLAANDEREN MEER EN MEER GELIJKE MOGELIJKHEDEN VOOR ALLE JONGEREN OM AAN VRIJETIJSBESTEDING TE KUNNEN DEELNEMEN	12
OD 1.1 TOOLS EN INSTRUMENTEN BUNDELEN	12
OD 1.2 ONDERSTEUNING OPZETTEN	12
OD 1.3 BELEID MAKEN	13
OD 1.4 VORMING VERSTERKEN	15
OD 1.5 NIEUWE INITIATIEVEN EN PRAKTIJKEN STIMULEREN EN PROMOTEN	15
SD 2 WE STREVEN NAAR MEER SOCIALE INTEGRATIE TUSSEN DE VERSCHILLENDE ACTOREN DIE BEPALEND ZIJN VOOR JONGEREN IN HUN VRIJE TIJD IN VLAANDEREN	17
OD 2.1 BRUGGEN BOUWEN	17
OD 2.2 SAMENLEVEN IN DIVERSITEIT	17
OD 2.3 ONTMOETINGSKANSEN SCHEPPEN OP VLAAMS NIVEAU	19
OD 2.4 NIEUWE INITIATIEVEN EN PRAKTIJKEN STIMULEREN EN PROMOTEN	19
OD 2.5 TRANSVERSAAL WERKEN	20
SD 3 ONDERZOEK EN MONITORING	21
OD 3.1 MONITORING	21
OD 3.2 ONDERZOEK	21
SD 4 WE WILLEN STERKE NETWERKEN EN STIMULEREN BELEIDSDOMEIN- EN SECTOROVERSCHRIJDEND WERKEN OP LOKAAL, VLAAMS EN INTERNATIONAAL NIVEAU	24
OD 4.1 NETWERKING	24
OD 4.2 BEELDVORMING	26
OD 4.3 INTERNATIONAAL UITWISSELEN	27
DOELSTELLINGENKADER	28

BIJLAGEN	35
BIJLAGE 1. WAT IS ER AL GEBEURD?	35
BELEIDSREALISATIES 2016-2017:	36
GOEDE PRAKTIJKEN IN HET JEUGDWERK	37
BIJLAGE 2. CONCEPTUEEL KADER	38
BEGRIPSAFBAKENING: VAN TOEGANKELIJKHEID NAAR DIVERSITEIT	38
IDE SAMENLEVING VERANDERT	38
CONCEPTUEEL KADER VISIENOTA WERKGROEP DIVERSITEITSBELEID	39
NIEUWE STRATEGIEËN	40
BIJLAGE 3. DIVERSITEIT IN HET JEUGDWERK: ONDERZOEK EN CIJFERS	41
DIVERSITEIT BIJ VLAAMSE KINDEREN EN JONGEREN	41
I. VREEMDE HERKOMST	41
II. GEZINSSAMENSTELLING	42
III. ARMOEDE	42
IV. LGTB- JONGEREN	43
V. GENDER	43
VI. HANDICAP	43
VII. DISCRIMINATIE	44
VIII. OUDERS	44
DIVERSITEIT IN HET JEUGDWERK – CIJFERS	45
I. DIVERSITEIT BIJ DE DEELNEMERS	47
II. DIVERSITEIT IN DE VLAAMSE JEUGDWERKORGANISATIES EN BIJ DE BEGELEIDING	48
III. DIVERSITEIT IN VERSCHILLENDE JEUGDWERKVORMEN	48
IV. VRIJE TIJD BIJ DOELGROEPEN	50
V. ATTITUDES VAN OUDERS NAAR EEN DIVERS JEUGDWERK	52
BIJLAGE 4. KADERS EN INSTRUMENTEN	54
EUROPESE KADERS	54
VLAAMSE KADERS	57
BIJLAGE 5. DOELSTELLINGEN HORIZONTALE BELEIDSPANNEN	64
ONDERZOEK & KENNISDELING	64
SENSIBILISERING, INFORMEREN & PARTICIPATIE	65
BELEIDSVOORBEREIDEND WERK	72
STRUCTURELE EN PROJECTMATIGE ONDERSTEUNING	75
COLOFON	79

SITUERING

Maatschappelijke ontwikkelingen lijken de bestaande sociaal-economische en sociaal-culturele breuklijnen verder te vergroten en te verdiepen. Jaar na jaar stijgt het aantal kinderen en jongeren dat opgroeit in armoede en evoluties op vlak van migratie hebben onze steden de voorbije decennia superdivers gemaakt. De groep 'personen met een handicap' is numeriek niet zozeer toegenomen, maar de aandacht voor deze 'onzichtbare burgers' is vergroot. Diversiteit neemt feitelijk toe én de aanwezige diversiteit komt prominenter op de voorgrond.

M.b.t. het jeugdwerkbeleid wordt een dubbele probleemdefinitie naar voor geschoven. Er is een ondervertegenwoordiging van bepaalde doelgroepen in het jeugdwerk. Onderzoek gebaseerd op de cijfers van het Jeugdonderzoekplatform (JOP) toont aan dat meisjes, jongeren met een lagere opleiding of een migratie-achtergrond minder deelnemen aan het jeugdwerk. Bij de 12- tot 17-jarigen zien we dat jongeren uit het ASO tot tweemaal meer deelnemen aan het jeugdwerk dan jongeren uit het BSO. Zowel bij de jeugdbewegingen als de jeugthuizen zien we dat minder dan 10 procent van de deelnemers laagopgeleide jongeren zijn.

Anderzijds verloopt de participatie aan jeugdwerk grotendeels in gescheiden circuits. Laagopgeleide jongeren en jongeren met een migratieachtergrond nemen wel vaker deel aan specifieke doelgroepwerkingen. De internationale review van de Raad van Europa¹ wees op een knelpunt met betrekking tot de diversiteit binnen het jeugdwerk in Vlaanderen: er is een te grote kloof tussen het traditionele en het specifieke, professionele jeugdwerk dat vaak is uitgebouwd op basis van verschillen in etniciteit. De twee hebben te weinig linken waardoor ze onvoldoende bijdragen aan de sociale inclusie van jonge mensen.

Zowel in de jeugthuizen als in de werkingen voor maatschappelijk kwetsbare jongeren zien we dan weer dat meisjes sterk ondervertegenwoordigd zijn. De verschillen zijn nog meer uitgesproken als we kijken naar de vrijwilligers, leiding en beroepskrachten. In de steden ligt de participatie aan het jeugdwerk (en bij uitbreiding het vrijetijdsaanbod) nog lager.

Non-discriminatie is een van de grote principes in het kinderrechtenverdrag². Het Comité voor de rechten van het kind heeft ons land in het bijzonder opgeroepen het vrijetijdsaanbod voor kinderen met een handicap toegankelijker te maken. Overheden moeten de toegankelijkheid voor bijvoorbeeld rolstoelgebruikers waarborgen. Meer algemeen werd gevraagd om het recht van alle kinderen op rust en ontspanning te verzekeren, in het bijzonder voor kinderen in opvangcentra, kinderen met een handicap, gehospitaliseerde kinderen, kinderen onder psychiatrische begeleiding en kinderen uit armere gezinnen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de vraag of dit via het reguliere jeugdwerk moet gebeuren, dan wel via aangepaste werkingen. Het Comité vraagt ook naar een uitgebreide strategie ter bestrijding van discriminerende maatschappelijke houdingen, in het bijzonder tegenover kinderen die in armoede leven, kinderen met een handicap en kinderen van buitenlandse herkomst.

.....
¹ <https://rm.coe.int/16807023f1> en <https://www.coe.int/en/web/youth/national-youth-policy-reviews>

² <http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/kinderrechten/Kinderrechtenverdrag.pdf>

WAT IS ER AL GEBEURD?

Meer diversiteit tot stand brengen in het jeugdwerk is een belangrijke beleidsprioriteit, die van in het begin mee gestimuleerd werd vanuit de jeugdwerksector. We gingen in dialoog met stakeholders, verenigingen en specialisten om een stappenplan te ontwikkelen dat drempels in het jeugdwerk detecteert en weg werkt. Er kwam een beleidsnetwerk waarin we goede praktijken verzamelen, werkbezoeken organiseren en informatie uitwisselen.

In 2016 liep het #Burgerkabinet “Geef mee kleur aan jeugd”. Het beleidsnetwerk Diversiteit kwam een eerste maal samen op 22 juni 2016 om de visienota ‘Diversiteit in/en het jeugdwerk’ van de jeugdsector en de resultaten van het #Burgerkabinet Jeugd verder door te vertalen naar concreet beleid. Minister Gatz kwam er samen met vertegenwoordigers van kinderen en jongeren, de jeugdsector, onderzoekers, experts uit het brede middenveld, andere beleidsdomeinen en van andere beleidsniveaus. Op 14 september 2016 werd een rondetafelgesprek met de jeugdwerksector, ervaringsdeskundigen, specialisten en de middenveldorganisaties voor diverse doelgroepen georganiseerd. Aan de hand van vier panelgesprekken ging de minister in gesprek met experts uit allerlei beleidsdomeinen en een 100-tal jeugdwerkers uit een breed palet van jeugdwerkinitiatieven. De gesprekken werden opgebouwd rond vier thema’s: het theoretisch kader, het lokaal beleid, het integraal jeugdbeleid en de uitdagingen voor het jeugdwerk zelf.

De jeugdwerksector schreef samen met Demos (expert rond participatie van kansengroepen) een gezamenlijke visienota over diversiteit. Na jarenlang experimenteren, stelde ook de jeugdsector immers vast dat eigen drempels verlagen en doelgroepspecifieke organisaties naar het reguliere jeugdwerk laten doorstromen geen optimale strategie is. Jeugdwerk is niet enkel voor de leden een vrijplaats van experiment, ook als sector durft men nieuwe zaken uitproberen. Daarom gooiden we het roer om en zien we vandaag vier mogelijke manieren om meer diversiteit in het jeugdwerk te brengen (zie visienota diversiteit, vanaf p.18). De dubbele probleemdefinitie in de Visienota van De Ambrassade leidde tot een dubbele beleidsdoelstelling: er moeten meer en meer gelijke mogelijkheden komen, zodat alle kinderen en jongeren volop kunnen genieten van de ontspanning en de ontwikkelingskansen die het jeugdwerk biedt. Anderzijds moeten er meer linken komen tussen de gescheiden circuits: jeugdwerkparticipatie als motor voor sociale integratie en verbinding in de samenleving. Ze moeten beide zowel op organisatieniveau als op sectorniveau gerealiseerd kunnen worden. Het hele traject resulteerde in een set van beleidsaanbevelingen en engagementen van de sector.

Feit is dat de tweede beleidsdoelstelling nog te weinig wordt gerealiseerd. Diversiteit wordt nog te weinig gevierd³. Het huidige diverse, maar gescheiden jeugdwerklandschap lijkt de sociale integratie net

.....
3 1st European Youth Work Convention: https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-2803/2010_Declaration_European_youth_work_convention_en.pdf

“Youth work for all and in diversity. Diversity in youth work is linked to accessibility for all. (...) Youth work must avoid seeing any group of young people solely as targets for inclusion and participation and more as partners in activism for the promotion of diversity in society. In the context of new inter-faith and intercultural conditions in Europe, some older forms of youth work such as community development and community action need to be reflected on and adapted to new times”.

tegen te werken.⁴ Het moet duidelijk zijn dat de jeugdwerksector zich blijvend wil engageren voor meer sociale integratie: de opdeling tussen 'doelgroepspecifiek' en 'regulier' jeugdwerk voelt kunstmatig aan; een divers, maar gescheiden jeugdwerklandschap wringt met het zelfbeeld van verschillende jeugdwerkorganisaties, het jeugdwerk heeft een (ped)agogische rol te vervullen.

Zie bijlage 1 voor een overzicht van beleidsrealisaties en goede praktijken in het jeugdwerk.

PLAN VAN AANPAK VOOR DE TOEKOMST

Veel uiteenlopende, waardevolle initiatieven werden reeds opgestart. Nu willen we de extra stap vooruit zetten om dingen in beweging te trekken op een duurzame manier. Dit alles leidde tot een vraag van de jeugdsector om rond deze thematiek een gezamenlijke toekomstgerichte visie af te spreken, met een duidelijke actiecomponent: een masterplan diversiteit, enerzijds een driejarenplan dat de huidige legislatuur overstijgt, dat vertrekt vanuit de visienota van de sector, en dat zal bundelen wat de laatste jaren werd opgezet, zowel bij het beleid als bij de sector. Het masterplan formuleert anderzijds ambitieuze acties voor de toekomst, vanuit zowel beleid als sector; het wordt de verbindende factor voor engagementen van verschillende actoren.

De opmaak van een Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk is het resultaat van een gezamenlijk traject van de Vlaamse overheid met de jeugdsector.

DOEL

Met dit document willen we in de eerste plaats informeren over de verschillende acties die gepland zijn rond het thema diversiteit. Deze acties worden uitgezet in een traject met verschillende mijlpalen, wat duidelijkheid moet scheppen in de initiatieven van verschillende actoren, zodat we hier een gezamenlijk verhaal van kunnen maken.

Doel van het masterplan is dat het jeugdwerk uiteindelijk de superdiverse samenleving zal weerspiegelen en bijdraagt tot sociale cohesie.

Het doel is om nog meer inclusief en afgestemd beleid te ontwikkelen voor kwetsbare doelgroepen, zoals kinderen en jongeren met een beperking, kinderen en jongeren van buitenlandse herkomst, kinderen en jongeren in armoede, en dit in een intergenerationele verstandhouding.

.....
⁴ Zie Visienota van De Ambrassade en Demos p.9 <https://ambrassade.be/sites/default/files/pagina/ambrassade-visienota-2-digitaal.pdf>

In dit masterplan gaan we uit van de zeer brede definitie van non-discriminatie in het kinderrechtenverdrag, en zien we diversiteit heel breed⁵.

Het is daarbij belangrijk om hierbij te vertrekken vanuit de leefwereld en noden van kinderen en jongeren, mee te helpen aan de emancipatie van kinderen en jongeren in een zinvolle vrije tijd. Anderzijds moeten we zelf ook nadenken over welk jeugdwerk we willen en hoe we dit begrenzen. Met deze doelstelling willen we enerzijds de toegevoegde waarde van het jeugdwerk voor meer kinderen en jongeren toegankelijk maken (bv. aspecten van samenwerken, samenleven, het aangaan van positieve relaties, zelfontplooiing, initiatief, ...), meer ruimte geven voor jeugdwerk, de positie van jeugdwerkorganisaties in al hun diversiteit veilig stellen, anderzijds geloven we ook dat een superdivers jeugdwerk de sociale cohesie in de samenleving versterkt.

Het einddoel is dat alle kinderen en jongeren uit Vlaanderen en Brussel een plek kunnen vinden in een jeugdvereniging als ze dit wensen, en dat ze de keuze hebben in jeugdwerkvorm, in eigen buurt of verder weg, doelgroepspecifiek of inclusief... of een mix. We willen een jeugdwerkveld dat een maatschappij weerspiegelt waar iedereen welkom is. We roepen het jeugdwerk op om vooral te blijven doen wat het goed doet. Om fier te zijn, experimenten op te zetten, te leren met vallen en opstaan, praktijkvoorbeelden te delen, studiedagen te organiseren, te innoveren, op en top jeugdwerk te zijn. En vooral via initiatieven aan de samenleving te tonen hoe ze ervoor zorgen dat diversiteit in het jeugdwerk een actief werkwoord is.

We sluiten een pact tussen verschillende partijen: het verzamelde jeugdwerk, de huidige minister, lokale besturen... en formuleren concrete engagementen

“We maken een Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk, zodat er voldoende vrijetijdsaanbod is voor kinderen en jongeren. In dat kader waarderen en ondersteunen we ook het bestaande jeugdwerk.”

Voorliggend masterplan is dus een gezamenlijk engagement van de Vlaamse overheid, de minister van jeugd en de jeugdwerksector m.b.t. kinderen en jongeren in de vrije tijd.

Het opstellen van een Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk is een uitgelezen kans om de verschillende acties op het vlak van diversiteit met kinderen en jongeren en in het jeugdwerk op elkaar af te stemmen. Deze worden waar mogelijk gelinkt aan lopende acties. Zo zijn de nog niet afgeronde acties geformuleerd op het Burgerkabinet Jeugd en de Rondetafel Diversiteit, en de acties die al werden ingeschreven in de verschillende doelgroepgerichte beleidsplannen (zie de fiches in bijlage) ingeschoven in het Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk.

Het masterplan zorgt ervoor dat na deze regeerperiode de alleenstaande acties niet gewoon wegvallen, maar op een duurzame manier en gebundeld worden opgevolgd. Het stelt iedereen in staat om (beleids)acties op te volgen.

.....

5 cf. toelichting bij het principe non-discriminatie in Strategie kinderrechten 2016-2019 Raad van Europa: ‘The rights of the child apply to all children without discrimination on any ground. All rights are to be granted without discrimination of any kind, irrespective of the child’s or his or her parent’s or legal guardian’s race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national, ethnic or social origin, property, disability, birth, sexual orientation, gender identity, or other status’.

Een visie is er ondertussen. Het is tijd voor impact en implementatie op lokaal en Vlaams niveau. Het masterplan geeft verder richting aan de werkgroep Diversiteit in het jeugdwerk van De Ambassade en de verdere uitvoering van de Beleidsnota Jeugd 2014-2019. Het masterplan geeft het Leernetwerk Diversiteit immers een kader en langetermijndoelstellingen.

Dit Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk vertrekt vanuit een gedeelde visie.

VISIE

Kinderen en jongeren hebben natuurlijk de vrijheid om hun vrije tijd zelf in te vullen zoals zij willen en het is dus niet de ambitie dat alle kinderen en jongeren gaan deelnemen aan het jeugdwerk. Wel stelt de overheid zich als doelstelling dat alle kinderen en jongeren gelijke kansen moeten krijgen om deel te nemen aan het jeugdwerk, ongeacht hun achtergrond en thuissituatie.

Jeugdwerk vervult een aantal functies in de samenleving (derde socialisator, groepsbinding, zinvol vrijetijdsaanbod,...), en wordt vanuit deze functies gesubsidieerd door de Vlaamse, Europese en/of lokale overheid. De functies die het kan vervullen zijn relevant voor alle kinderen en jongeren, er kan dus in principe door de aanbieders geen onderscheid gemaakt worden in de toegang tot het aanbod tussen burgers.

Ten eerste wil dit zeggen dat elke jeugdorganisatie zich maximaal dient open te stellen naar alle kinderen en jongeren en daarbij actief aan de slag gaat om eventuele drempels op het vlak van financiën, fysieke toegang, informatie, begeleidershouding, ... weg te werken. Dit moet ertoe leiden dat iedereen die interesse heeft om deel te nemen aan een specifiek jeugdwerkeraanbod dit moet kunnen doen, ongeacht zijn of haar achtergrond (financiële situatie, thuistaal, opleidingsniveau,...).

Ten tweede vormt jeugdwerk een verzamelterm voor een hele reeks werkvormen en methodieken en kan het zijn rol/functies maar ten volle uitspelen als het aansluit bij de interesses van kinderen en jongeren en dus bruikbaar is door hen. Dit impliceert dat het totale aanbod divers moet zijn in die zin dat het aansluit bij de (culturele) beleving van elk kind of elke jongere. Dit impliceert een verdere verbreding van het bestaande aanbod.

We kunnen hierbij enerzijds inzetten op het ondersteunen en mogelijk maken van initiatieven die spontaan groeien vanuit de jongeren of bestaande jeugdorganisaties. Als dit niet spontaan groeit, dan dienen we zelf initiatief te nemen om aanvullend een aanbod te ontwikkelen. Om *aanbod bruikbaar te maken voor kinderen en jongeren*, gebeurt dit bij voorkeur op het niveau van de *lokale overheden*. *We stellen ons dan ook als doel om de lokale overheden hierbij te ondersteunen, door algemeen te sensibiliseren, door cijfers, kennis en methoden te voorzien en door gericht impulsen te geven.*

Anderzijds moeten er nieuwe strategieën ontwikkeld worden om de gedeelde beleidsdoelstellingen aan te pakken. Essentieel daarbij is het onderscheid dat we maken tussen organisatie- en sectorniveau, en dat er naast strategieën op vlak van inclusie ook andere strategieën voor sociale integratie naar voor geschoven worden.

Tot slot merken we op dat dit masterplan diversiteit focust op het jeugdwerk. Diversiteit en jeugd is echter onlosmakelijk verbonden met het brede jeugd beleid; beide dienen dan ook aanvullend en aansluitend opgemaakt te worden. Dit impliceert dat er blijvend ook moet ingezet worden op diversiteit in het andere vrijetijdsaanbod (sport, cultuur, media,...), op de rol die andere actoren (onderwijs, welzijn, preventie, buurtwerk,...) spelen in het leven van kinderen en jongeren, op een diverse jeugdbril bij infrastructuur en op de sensibilisering van de brede samenleving over het belang van vrije tijd voor alle kinderen en jongeren. Daarom wordt sectoroverschrijdend werken met dit plan onderschreven en steeds in het achterhoofd gehouden bij het formuleren van doelstellingen en het organiseren van acties.

We kunnen de uitdagingen waarvoor we staan slechts aanpakken als we dat doen samen met andere actoren. Samenwerking en netwerkvorming vormen een rode draad doorheen dit hele verhaal en nemen dus een centrale plaats in.

Zie in bijlage 2 het conceptueel kader uit de Visienota Diversiteit in/en het jeugdwerk van de werkgroep diversiteitsbeleid in opdracht van de Commissie Jeugdwerk.

DOELSTELLINGENKADER

	KERNDOELSTELLINGEN		ONDERSTEUNENDE DOELEN	
				
Actiedomeinen /Doelen	SD 1. Meer en meer gelijke mogelijkheden	SD 2. Meer sociale integratie	SD 3. Monitoring & onderzoek	SD 4. Netwerken, beeldvorming & internationaal

De twee kerndoelstellingen worden telkens op organisatie- en op sectorniveau uitgediept, en moeten goed gemonitord worden. We willen vertrekken van een beter begrip en kennis van kinderen en jongeren. Per actiedomein worden één of meerdere doelen geformuleerd die verder worden uitgewerkt in concretere acties.

Telkens wordt bekeken hoe het jeugdwerk zichzelf kan versterken, inzichten kan verwerven, eigen jeugdwerkers kan vormen en begeleiden. Niet enkel de beleidskeuzes van overheden zijn van belang, maar ook de ondersteuning van de bovenbouworganisaties om structureel knelpunten aan te pakken. We stimuleren over de ganse lijn meer samenwerking en netwerkvorming.

ACTIEDOMEINEN EN MAATREGELEN

Het voorliggende actieplan wordt onderverdeeld in vier grote pijlers:

I. Een groter jeugdwerkaanbod realiseren en zorgen voor meer gelijke mogelijkheden voor alle kinderen en jongeren: hoe kunnen organisaties een meer divers publiek bereiken? Welke kansen kunnen er gecreëerd worden voor een meer evenredige vertegenwoordiging van kinderen, jongeren en hun organisaties in het jeugdwerkveld? Hoe kunnen op sector-niveau de lacunes in het bestaande aanbod opgelost worden?

II. Meer sociale integratie bewerkstelligen: hoe kunnen jeugdwerkinitiatieven ontmoeting faciliteren? Hoe leert het jeugdwerk beter de leefwereld kennen van veel verschillende kinderen en jongeren? Hoe kan het jeugdwerk bijdragen aan meer sociale cohesie in de samenleving?

III. Onderzoeksnoden detecteren, bestaand cijfermateriaal verzamelen en ontsluiten, wegen op de onderzoeksagenda omtrent diversiteit en monitoring.

IV. Sectoroverschrijdend en internationaal netwerken en samenwerken: hoe kan meer samenwerking en netwerkvorming gerealiseerd worden? Hoe kan de beeldvorming beter?

Deze doelstellingen worden opgenomen door de verschillende partners die dit masterplan dragen. Per actiedomein worden één of meerdere doelen geformuleerd die verder worden uitgewerkt in concretere acties.

HOE KWAM DIT PLAN TOT STAND?

Dit is een gezamenlijk masterplan van de jeugdsector en de Vlaamse overheid. Lokale overheden en eventuele andere actoren uit het middenveld, andere sectoren, andere beleidsniveaus werden uitgenodigd om zich hierbij aan te sluiten. Voor dit plan legden De Ambrassade en het departement Cultuur, Jeugd en Media in eerste instantie bij elkaar wat er al allemaal bezig en gebeurd is, en wat de plannen zijn voor de volgende jaren. VVJ, VVSG en JINT werden mee aan boord genomen en we planden op 30 november 2017 een inspiratie- en schrijfdag met het Beleidsnetwerk Diversiteit, uitgebreid met andere jeugdwerkers. Op de redactiedag van 5 december 2017 werden de acties scherp gesteld; in de loop van december werden ze uitgeschreven. Over de ontwerptekst werd uitgebreid teruggekoppeld met een aantal werkingen voor bijzondere doelgroepen, lokale besturen, de commissie jeugdwerk, de werkgroep diversiteit in het jeugdwerk, de reflectiegroep jeugd- en kinderrechtenbeleid, jongeren zelf. Het moet duidelijk zijn dat dit masterplan een levend document is. Deze actoren kunnen zich ten allen tijde op alle niveaus en voor alle doelstellingen engageren en acties formuleren. Een aantal organisaties hebben zich alvast geëngageerd voor een of meer acties. Het masterplan wordt jaarlijks geüpdatet naar aanleiding van de jaarlijkse Dag van de Diversiteit.

STRUCTUUR

TASKFORCE MASTERPLAN

Taak: coördineert de opmaak en uitvoering van het Masterplan

Samenstelling: De Ambrassade, departement CJM, vertegenwoordiger van de minister van jeugd en VVJ, subwerkgroep Beleid van de werkgroep Diversiteit in het jeugdwerk

Regisseur: Departement CJM

LEERNETWERK DIVERSITEIT

Taak: uitwisselen, signaleren, stimuleren, inspireren, afstemmen over diversiteitsvraagstukken, over beleidsdomeinen en sectoren heen

Samenstelling: De Ambrassade, departement CJM, vertegenwoordiger van de minister van jeugd, VVSG en VVJ + de collegagroep van diversiteitsmedewerkers in het jeugdwerk, vertegenwoordigers van lokale jeugdwerkinitiatieven, VJR, andere sectoren en beleidsdomeinen, Demos, JINT/Salto Inclusie en diversiteit, KEKI, JOP, Kinderrechtencoalitie

Regisseur: De Ambrassade

WERKGROEP DIVERSITEIT IN HET JEUGDWERK

Taak: tools, publicaties, methodieken... verzamelen en ontsluiten zoals omschreven in het masterplan

Regisseur: De Ambrassade i.s.m. Demos

Partners: alle jeugdwerkorganisaties

INTERN OVERLEG DIVERSITEIT DEPARTEMENT CJM

Taak: taakverdeling intern, uitwerken opdrachten departement CJM, voorbereiden acties in Beleidsnota en Beleidsbrieven minister van jeugd

Samenstelling: vertegenwoordigers betrokken teams

Regisseur: Departement CJM

ACTIEPLAN

SD1 **WE WILLEN IN VLAANDEREN MEER EN MEER GELIJKE MOGELIJKHEDEN VOOR ALLE JONGEREN OM AAN VRIJETIJSBESTEDING TE KUNNEN DEELNEMEN**

OD 1.1 **TOOLS EN INSTRUMENTEN BUNDELEN**

Actie 1.1.1 Bestaande methodieken en tools voor laagdrempelig jeugdwerk bundelen.

In 2020 beschikt het Vlaamse jeugdwerk en de lokale jeugddiensten over een toegankelijke en actuele inventaris van alle bestaande methodieken en tools voor laagdrempelig jeugdwerk, en voor een beter begrip en kennis van kinderen en jongeren.

Het Vlaamse jeugdwerklandschap kent reeds een uitgebreid aanbod aan initiatieven. De meeste jeugdwerkinitiatieven richten zich in principe op alle kinderen en jongeren. Toch staan verschillende drempels de participatie van bepaalde doelgroepen in de weg. We willen organisaties ondersteunen deze drempels weg te nemen. Daarnaast ontwikkelen sommige jeugdwerkingen een laagdrempelig aanbod, specifiek voor één of meerdere doelgroepen. Deze initiatieven willen hun maatschappelijke positie versterken en hun werking verder uitbouwen. Ook hen willen we ondersteunen. Een werkgroep van jeugdwerkers bundelt de bestaande methodieken en tools om jeugdwerk laagdrempeliger te maken en om de positie en werking van laagdrempelige initiatieven te versterken. Deze inventaris wordt op een toegankelijke manier ter beschikking gesteld van het jeugdwerk. Waar interessant en nodig kan er ook afgestemd worden met lokale jeugddiensten. Ook nadien kunnen nieuwe of bijkomende tools worden toegevoegd. Het instrument wordt actief gepromoot en nauwgezet opgevolgd en geactualiseerd.

Verantwoordelijk: Werkgroep Diversiteit van De Ambrassade

Andere actoren: Grafitti, Tumult, VDS, PAJ, Stampmedia, Kazou, Arktos, Chiro, Demos vzw ondersteunt de inventarisatiefase in 2018

OD 1.2 **ONDERSTEUNING OPZETTEN**

Actie 1.2.1 Een ondersteuningsaanbod ontwikkelen en organiseren voor Vlaams erkende jeugdwerkorganisaties, om hun laagdrempeligheid te vergroten.

Vlaams erkende jeugdwerkorganisaties kunnen beroep doen op een volledig uitgebouwd ondersteuningsaanbod om hun laagdrempeligheid te vergroten.

Bij de inventarisatie van de bestaande methodieken en tools (zie actie 1.1.1), wordt ook in kaart gebracht welke lacunes en ondersteuningsnoden er leven in de jeugdwerksector m.b.t. het thema diversiteit. Deze lacunes en noden worden vertaald naar een ondersteuningsplan voor de Ambrassade. Op basis van dit plan ontwerpt en organiseert de Ambrassade een vormings- en ondersteuningsaanbod voor landelijk erkende jeugdverenigingen. Dit plan omvat vorming en begeleiding voor medewerkers en (bestuurs) vrijwilligers van organisaties die zich op dit thema richten. Diversiteit krijgt een plaats in het algemene vormingsaanbod van de Ambrassade. Daarnaast organiseert De Ambrassade specifieke initiatieven over dit thema. Op basis van de leerervaringen uit SD1 wordt er ook vorming en begeleiding opgezet voor coördinatoren van jeugdwerkorganisaties over het voeren van een divers personeelsbeleid.

Engagement 1: Jaarlijks ontvangt 1 landelijke erkende jeugdwerkorganisatie een intense begeleiding bij het opzetten van een geïntegreerd diversiteitsbeleid.

Voor veel organisaties vormt diversiteit(sbeleid) één van de vele thema's waar ze mee bezig zijn. Sommigen beschouwen het als een specifieke niche. Graag zien we dit thema evolueren van een niche naar de kern van jeugdwerkorganisaties. In plaats van dit thema apart te behandelen, willen we een evolutie zien naar een meer geïntegreerd diversiteitsbeleid. Hiertoe wil de Ambrassade jaarlijks 1 intense begeleiding aanbieden aan een landelijk erkende jeugdwerkorganisatie. Om de nodige ervaring en expertise op te doen, start de Ambrassade met een intern traject in 2018 gericht op de eigen organisatie. Op basis van dit traject wordt in 2019 en 2020 één organisatie intens begeleid. De leerervaringen uit deze begeleiding leiden reeds in 2020 tot een vormings- en begeleidingsaanbod voor coördinatoren van jeugdwerkorganisaties over het voeren van een divers personeelsbeleid.

Verantwoordelijk: De Ambrassade

Andere actoren: Demos vzw, Tumult, Uit De Marge

Actie 1.2.2 Een gecoördineerd ondersteuningsaanbod ontwikkelen en organiseren voor lokale jeugdwerkorganisaties om hun laagdrempeligheid te vergroten.

In 2020 draait het Vlaams netwerk Jeugdwerk voor Allen op volle kracht. Lokale jeugdwerkorganisaties kunnen beroep doen op een gecoördineerd en laagdrempelig ondersteuningsaanbod.

Onder impuls van de provincie Oost-Vlaanderen stemden verschillende regionaal en Vlaams erkende jeugdwerkorganisaties hun vormings- en ondersteuningsaanbod op elkaar af en kwamen ze tot een geïntegreerd aanbod voor lokale jeugdwerkorganisaties. Zij vormden hiertoe een netwerkorganisatie onder de noemer Jeugdwerk voor Allen (JWVA). Ook werd geïnvesteerd in promotie-instrumenten en -kanalen om lokale vragen de weg te laten vinden naar dit regionaal ondersteuningsaanbod. Door de veranderde taakstelling van de provincies, neemt de Vlaamse overheid de regie over dit netwerk over en wordt Jeugdwerk voor Allen voortaan uitgerold overheen Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Op drie jaar tijd willen we dat het Vlaamse JWVA op volle kracht draait.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: Oranje vzw, VDS, Tumult, VGC, lokale besturen, verschillende lokale, bovenlokale en Vlaamse jeugdwerkorganisaties die reeds betrokken waren bij Jeugdwerk voor Allen in Oost-Vlaanderen of PRINS in Antwerpen (KSA, Arktos...)

OD 1.3 BELEID MAKEN

Actie 1.3.1 Jeugdwerkorganisaties in Vlaanderen en Brussel ondersteunen richting geïntegreerd diversiteitsbeleid met structurele middelen en projectsubsidies.

Eenzijds voorziet de Vlaamse overheid structurele middelen voor jeugdwerkorganisaties in Vlaanderen en Brussel, met name via het decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid. Deze ondersteuning stelt jeugdwerkorganisaties in staat om een geïntegreerd diversiteitsbeleid te ontwikkelen. In nauwe samenwerking met de jeugdwerksector ontwikkelt het departement Cultuur, Jeugd en Media een geheel van beoordelingscriteria m.b.t. dit geïntegreerd diversiteitsbeleid (inspanningsverbintenissen).

Dit beoordelingskader ondersteunt jeugdwerkorganisaties bij de opmaak van hun beleidsnota. Er wordt, i.f.v. de volgende beleidsperiode, onderzocht hoe de rol/functie van 'bruggenbouwer' structureel veranderd kan worden in de erkenning en ondersteuning van jeugdwerkorganisaties.

Verder voorziet de Vlaamse overheid in projectsubsidies om nieuwe of bijkomende initiatieven te stimuleren. Mogelijke thema's zijn: nieuwe vormen van aanbod, nieuwe of mindere bekende doelgroepen betrekken, initiatieven op de rand van of in samenwerking met andere beleidsdomeinen.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Actie 1.3.2 Doelgroepgerichte jeugdwerkorganisaties worden ondersteund via het nieuwe decreet bovenlokaal jeugdwerk, jeugdhuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen met werkings- en projectmiddelen.

Via het decreet bovenlokaal jeugdwerk voorziet de Vlaamse overheid in een meerjarige structurele ondersteuning voor geprofessionaliseerd jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren en voor bovenlokaal jeugdwerk met kinderen en jongeren met een handicap. De Vlaamse overheid voorziet binnen de subsidielijne 'experimenteel jeugdwerk' projectsubsidies voor nieuwe, bovenlokale initiatieven van jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren en/of jeugdwerk met kinderen en jongeren met een handicap.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Actie 1.3.3 Een instrumentarium voor het lokaal jeugdbeleid ontwikkelen om het lokale jeugdaanbod beter af te stemmen op de diverse vragen en noden van kinderen en jongeren.

Lokale besturen kunnen beroep doen op een instrumentarium om het lokale jeugdaanbod beter af te stemmen op de diverse vragen en noden van kinderen en jongeren.

De voornaamste jeugdwerkparticipatie van kinderen en jongeren bevindt zich op lokaal niveau. Een goede match maken tussen het jeugdwerkeraanbod en de noden van kinderen en jongeren gebeurt dan ook het eerst en het sterkst op dit beleidsniveau. Het bestaande aanbod en de gemeentelijke ondersteuning blijven in de meeste gemeenten vrij continu. Nieuwe initiatiefnemers hebben het soms moeilijk om erkenning te krijgen, (meer dan) een opstartsubsidie te verwerven of steun te krijgen bij het vinden van een lokaal voor hun werking. Niet alleen praktische maar ook principiële bezwaren lijken in de weg te staan van een gelijkwaardige behandeling. Tegelijk laten demografische en sociaal-economische evoluties zich lokaal sterk voelen. Het valt lokaal meteen op als kinderen en jongeren uit bepaalde wijken, buurten of gemeenschappen te weinig participeren aan een/het bestaande (jeugdwerk)aanbod.

Om hieraan tegemoet te komen, ontwikkelt de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten (VVJ) een instrumentarium voor lokale besturen. Dit bevat analyse-instrumenten om de diverse noden en vragen van kinderen en jongeren in kaart te brengen en voorbeelden van gemeentelijke ondersteuning die diversiteit in jeugdwerkeraanbod stimuleert. VVJ neemt dit thema ook op in haar vormings- en ondersteuningsaanbod voor lokale besturen.

Verantwoordelijk: VVJ

Andere actoren: Departement Cultuur, Jeugd en Media, Uit de Marge, Arktos

OD 1.4 VORMING VERSTERKEN

Actie 1.4.1 Nagaan hoe het thema diversiteit kan behandeld worden binnen het (kader)vormingsaanbod en onderzoeken of 'omgaan met diversiteit' ook kan opgenomen worden als een generieke competentie voor een jeugdwerker.

In 2020 is er een duidelijk overzicht van hoe het thema diversiteit kan behandeld worden binnen vorming en van eventuele lacunes in het bestaande aanbod. Er is een standpunt over het al dan niet opnemen van een competentie over diversiteit (actief pluralisme) als generieke competentie voor een jeugdwerker en over het uitreiken van een attest co-animator. Doel is ook om met kadervorming een divers publiek te bereiken. Dit standpunt geeft input aan een evaluatie van de attestenregeling. Verschillende jeugdwerkorganisaties nemen het thema diversiteit op in hun (kader)vormingsaanbod, maar er is misschien nog wat weinig samenwerking. Zowel kennis, vaardigheden als houdingen komen aan bod. Verwevenheid is belangrijk. Er worden specifieke sessies gewijd aan dit onderwerp tijdens bredere cursussen of vormingsinitiatieven, maar er worden ook specifieke cursussen, trainingen en vormingsmomenten over diversiteit aangeboden. De collegagroep vorming van de Ambrassade zet een uitwisseling op over dit onderwerp en bundelt de bestaande inhoud, werkvormen en soorten initiatieven. De collegagroep gaat na welke bijkomende inhoud, werkvormen en initiatieven er nog nodig zijn. Jeugdwerkorganisaties kunnen op basis van dit traject in samenwerking nieuwe initiatieven nemen of bestaande initiatieven versterken. Ook onderzoekt de collegagroep of 'omgaan met diversiteit' / 'een pluralistische basishouding' kunnen opgenomen worden als generieke competentie voor een jeugdwerker en hoe zo'n competentie inhoudelijk ingevuld kan worden. Ook de wenselijkheid van een attest co-animator wordt onderzocht. De bevindingen uit deze groep kunnen als input dienen bij een evaluatie en eventuele bijsturing van de huidige attestenregeling.

Verantwoordelijk: Collegagroep Vorming van de Ambrassade

Andere actoren: Departement Cultuur, Jeugd en Media, VVJ, Tumult, KSA, Kazou, Uit de Marge

OD 1.5 NIEUWE INITIATIEVEN EN PRAKTIJEN STIMULEREN EN PROMOTEN

Actie 1.5.1 Inventariseren en promoten van vernieuwende inzichten en praktijken die participatie aan het jeugdwerk vergroten. Analyseren van de kritische succesfactoren en struikelblokken die deze praktijken ondervinden en waar mogelijk advies formuleren om hindernissen weg te werken.

Vernieuwende inzichten en praktijken die jeugdwerkparticipatie vergroten worden geïnventariseerd, gepresenteerd en geanalyseerd. Jeugdwerkorganisaties kunnen hun bestaande aanbod laagdrempeliger maken met de kennis en de knowhow die momenteel voorhanden is. Deze actie moet verder gaan dan enkel het in beeld brengen van deze werkingen. Belangrijk dat dit niet gratis is, maar dat er een degelijke analyse gebeurt op deze praktijken (bv. met de bril van het Kinderrechtenverdrag) en dat de analyse ook de vrije tijd overstijgt en analyseert hoe deze praktijken een rol spelen op de grens van verschillende beleidsdomeinen en daar botsen op de veelheid aan en de lacunes tussen subsidieregelingen en erkenningsregels.

Toch hebben we ook vernieuwende praktijken en modellen nodig om de steeds diverser wordende groep van kinderen en jongeren te bereiken en om steeds meer kinderen en jongeren te betrekken bij het jeugdwerk. We richten daarom onze aandacht op:

- praktijken die naast hun bestaande aanbod experimenteren met **nieuwe vormen van aanbod**
- succesvolle modellen voor en praktijken van **samenwerking** (met aandacht voor gedeeld ruimtegebruik)
- nieuwe en **kleinschalige initiatieven** die **onder de radar** ontstaan (bv. op het snijvlak met sport en/of cultuur)
- **nieuwe en minder bekende doelgroepen**
- het recht op **redelijke aanpassing**

Goede en nieuwe praktijken worden aangemoedigd door de visie uit te dragen en door budgettaire ruimte te voorzien (cf. 1.3.1). Hierbij wordt een evenwicht gezocht tussen initiatieven die jongeren samenbrengen op basis van gezamenlijke interesses en overeenkomsten, en initiatieven die focussen op identiteitsontwikkeling.

Een gezamenlijke taskforce en/of het leernetwerk diversiteit brengt jaarlijks deze praktijken en modellen samen in functie van de Dag van de diversiteit (zie SD4 4.2.2). Een staalkaart van deze praktijken en modellen wordt die dag gepresenteerd. Verder beschrijft de taskforce de kritische succesfactoren en de struikelblokken die praktijken ondervinden en formuleren ze aanbevelingen om hindernissen weg te nemen.

Verantwoordelijk: taskforce masterplan gecoördineerd door departement Cultuur, Jeugd en Media

SD 2 WE STREVEN NAAR MEER SOCIALE INTEGRATIE TUSSEN DE VERSCHILLENDE ACTOREN DIE BEPALEND ZIJN VOOR JONGEREN IN HUN VRIJE TIJD IN VLAANDEREN

OD 2.1 BRUGGEN BOUWEN

Actie 2.1.1 De resultaten uit het actieonderzoek 'bruggenbouwers' verspreiden via een publicatie en (een) studiedag(en).

Departement Cultuur, Jeugd en Media gaf opdracht aan AP Hogeschool om een begeleidingsonderzoek uit te voeren in de context van de projectsubsidies voor bruggenbouwers. Het gaat over

- Het voeren van deskresearch, o.a. over het concept en de karakteristieken van bruggenbouwers;
- het organiseren van (minimaal) 6 thematische intervisiemomenten voor de projectleiders waar de 6 dimensies van het bruggenbouwen aan bod komen;
- het ontwikkelen van een gezamenlijke indicatorenset voor de 12 projecten, met ruimte voor een individuele indicator per project;
- het organiseren van een evaluatie van de projecten door middel van onder andere de indicatorenset, peerreviews en observatie;
- het schrijven van een toegankelijke publicatie gericht naar de sector en beleidsmakers, waar de projecten, de succesfactoren en struikelpunten en de evaluatie van de projecten aan bod komen;
- het organiseren van een studiedag over de resultaten van het bruggenbouwersproject.

De bruggenbouwersprojecten lopen tot 30 november 2018; het begeleidingsonderzoek wordt afgerond op 31 januari 2019.

Verantwoordelijk: departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: De Ambrassade, VVJ, jeugdsector, AP Hogeschool, Sporta, PAJ, VDS

OD 2.2 SAMENLEVEN IN DIVERSITEIT

Actie 2.2.1 Stimuleren en inspireren van (boven-)lokale jeugdwerkactoren om ontmoeting en samenwerking op te zetten, zowel inhoudelijk als informeel, tussen kinderen en jongeren en jeugdwerkinitiatieven die elkaar in de vrije tijd minder treffen.

Lokale besturen kunnen niet alleen de participatie aan het jeugdwerk vergroten, ze kunnen ook ontmoeting tussen kinderen, jongeren en jeugdwerkers bevorderen als waarde op zich. Samenwerking zou structureel gestimuleerd moeten worden. Gemeenschappelijke doelen (bv. sportplezier) of noden (bv. infrastructuur delen) zijn hierbij belangrijke hefboomen. VVJ neemt 'ontmoeting stimuleren' ook op in haar vormings- en ondersteuningsaanbod voor lokale besturen. Ook de koepels van lokale jeugdwerkinitiatieven worden betrokken om goede praktijken te verzamelen en actief te promoten en te ondersteunen bij hun lokale afdelingen.

Verantwoordelijk: VVJ

Andere actoren: Koepels van (boven-)lokale jeugdwerkinitiatieven, Uit De Marge/CMGJ, Sporta, KSA, Kazou, VDS

Actie 2.2.2 Stimuleren en inspireren van (boven-)lokale jeugdwerkactoren om de dialoog op te zetten tussen jongeren en lokale besturen over ontmoeting in de vrije tijd, samenleven in/en diversiteit.

Tegen 2020 beschikken lokale besturen over inspirerende voorbeelden van hoe ze het gesprek tussen diverse jongeren en het lokale bestuur kunnen faciliteren.

Voorbeelden kunnen zijn:

- *Een jeugdraad die bewust werkt aan vertegenwoordiging van diverse doelgroepen, via dialoog en methodieken op maat hun noden in kaart brengt, en ze mee vertaalt naar het lokale bestuur. Een lokaal burgerkabinet voor jongeren. Bv. gebaseerd op wat in 2016 werd georganiseerd door de minister van Jeugd samen met de jeugdsector. De centrale vraagstelling was: "Hoe kunnen alle jongeren in hun vrije tijd elkaar meer ontmoeten? Beter leren kennen? Meer samen doen?" Het verloop en de resultaten van dit burgerkabinet kan je nalezen op www.burgerkabinet.be/burgerkabinet-jeugd/.*
- *Het project Debattle van VVJ en De Ambrassade*
- *De J100 in Antwerpen.*

Ook lessen uit werken met de jeugdmonitor, trajecten rond Kindvriendelijke Steden, belevingsonderzoeken met focusgroepen, enz. kunnen inspireren. Hoe kijken jongeren naar thema's als diversiteit en samenleven,... wat verwachten ze van anderen en wat van het lokale bestuur, en welke bijdrage willen ze zelf leveren in en vanuit de vrije tijd.

Verantwoordelijk: VVJ

Andere actoren: Departement Cultuur, Jeugd en Media, lokale jeugdraden, Globelink, BAZZZ, Tumult, Partage en Couleurs, VDS, Uit De Marge.

Actie 2.2.3 Sensibiliseren en vorming voorzien voor de jeugdwerksector tegen elke vorm van racisme, discriminatie en sociale uitsluiting.

Het jeugdwerk wilt haar rol als maatschappelijke actor in de strijd tegen racisme, discriminatie en sociale uitsluiting actief opnemen. In eerste instantie willen we zowel kinderen, jongeren en jongerenwerkers sensibiliseren om binnen hun eigen werkingen een sfeer te creëren waarin racisme, discriminatie en sociale uitsluiting, geen plaats heeft. Hiervoor moeten we zeker blijven inzetten op vorming en intervisie, maar er is ook een krachtig signaal nodig, dat zich kan vertalen in een sectorale campagne die zeker gelinkt kan worden aan de Europese NO HATE campagne. .

Verantwoordelijk: Het No Hate platform

Andere actoren: Departement Cultuur, Jeugd en Media, Minderhedenforum, Uit De Marge/CMGJ, DA, Tumult, Mediawijs, jeugdwerkonderschrijvers van de Europese No Hate beweging, KSA, Motief, Samenlevingsopbouw, agentschap Integratie en Inburgering, Kinderrechtencommissariaat, Orbit, Kilalo, BAZZZ en Graffiti.

OD 2.3 ONTMOETINGSKANSSEN SCHEPPEN OP VLAAMS NIVEAU

Actie 2.3.1 De diversiteit in sprekers en praktijken bewaken bij het samenstellen van panels, commissies en stuurgroepen.

Tegen 2020 is er een actuele afsprakennota die de diversiteit bewaakt bij het samenstellen van panels, commissies en stuurgroepen en het uitnodigen van gastsprekers.

Nog te weinig weerspiegelen de deelnemers aan panels, stuurgroepen en commissies en de sprekers op studiedagen de diversiteit in de samenleving. Zeker als 'diversiteit' het gespreksonderwerp is, is het pijnlijk als enkel de dominante bevolkingsgroep het woord voert, eerder 'over' dan 'met' de betrokkenen. Om hier verandering in te brengen stellen het departement Cultuur, Jeugd en Media en De Ambrassade een afsprakennota op, waarin ze samen een aantal werkingsprincipes vastleggen. Deze principes zijn zeker van toepassing wanneer het thema 'diversiteit' op de agenda staat, maar gelden evenzeer bij andere thema's binnen het brede jeugdbeleid. De afsprakennota kan engagementen bevatten m.b.t. het uitbreiden van het netwerk met sprekers en deskundigen (bv. via www.expertendatabank.be) en het expliciet betrekken van (opgeleide) ervaringsdeskundigen in armoede of met een handicap. Ook de agendasetting, timing en organisatorische aspecten maken deel uit van de afsprakennota. De betrokken partners kunnen zichzelf quota opleggen, indien gewenst. De afsprakennota wordt jaarlijks geëvalueerd en waar nodig aangevuld of bijgestuurd.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: De Ambrassade, Taskforce Masterplan en werkgroep Diversiteit in het jeugdwerk.

OD 2.4 NIEUWE INITIATIEVEN EN PRAKTIJKEN STIMULEREN EN PROMOTEN

Actie 2.4.1 Inventariseren en promoten van vernieuwende inzichten en praktijken die ontmoeting in het jeugdwerk bevorderen. Analyseren van de kritische succesfactoren en struikelblokken die deze praktijken ondervinden en waar mogelijk advies formuleren om hindernissen wegwerken.

Vernieuwende inzichten en praktijken die ontmoeting bevorderen worden geïnventariseerd, gepresenteerd en geanalyseerd. Deze actie loopt parallel met SD1 actie 1.5.1. Bij het inventariseren van nieuwe vormen van aanbod, van samenwerking en van kleinschalige nieuwe initiatieven, kijken we niet enkel naar praktijken die de participatie aan het jeugdwerk vergroten (SD1 1.5.1), maar ook naar praktijken die ontmoeting opzetten als doel en waarde op zich. Bv. lerende netwerkmomenten voor vrijetijdsdiensten, verbindingsfiguren op alle niveaus. Omdat we dit perspectief expliciet willen meenemen, vermelden we dit als een aparte actie onder SD2.

Ook hier brengt de gezamenlijke taskforce en/of het leernetwerk diversiteit jaarlijks deze praktijken samen in functie van de Dag van de Diversiteit (zie SD4 4.2.2). Een staalkaart van deze praktijken wordt die dag gepresenteerd. Verder beschrijft de taskforce de kritische succesfactoren en de struikelblokken die praktijken ondervinden en formuleert ze aanbevelingen om hindernissen weg te nemen.

Verantwoordelijk: Taskforce masterplan gecoördineerd door departement CJM

Andere actoren: WG diversiteit in het jeugdwerk

OD 2.5 TRANSVERSAAL WERKEN

Actie 2.5.1 Input verzamelen in samenwerking tussen departement CJM en de jeugdsector om de Vlaamse horizontale doelgroepgeleerde beleidsplannen vorm te geven.

Het departement Cultuur, Jeugd en Media neemt actief deel aan het Vlaams horizontaal beleidsoverleg m.b.t. het Participatiedecreet, het JKP, VAPA, M-decreet, Inclusieve kinderopvang, Integratiepact, Integratiebeleid, Gelijkekansenbeleid, Plan Geletterdheid, overleg radicalisering. Input wordt verzameld in overleg met de jeugdsector op het Beleidsnetwerk of in ad hoc werkgroepen.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: De Ambrassade en Taskforce

Actie 2.5.2 Stakeholdersfora organiseren over sociale cohesie i.k.v. transitieprioriteit Zorg en samen leven in 2050.

De transitieprioriteit “Zorg en samenleven in 2050” vindt haar oorsprong in de hoofdstukken 2.5.8. “Toegankelijke en hoogwaardige zorg” (p.66-69) en 3.2.5. “Werk maken van zorg en welzijn 4.0” (p.80) van de Visienota 2050. In een globaliserende wereld is het cruciaal dat Vlaanderen een sterke community is. Sociale cohesie en geborgenheid zijn voor mensen belangrijk. We streven in Vlaanderen naar een warme samenleving die niemand achterlaat.

Daarom zijn de verantwoordelijke ministers Vandeurzen en Gatz overeengekomen om bij de uitwerking van deze transitieprioriteit in te zetten op sociale cohesie en vermaatschappelijking.

Sociale cohesie is een inherent streven bij de uitbouw van het jeugdwerk voor kinderen en jongeren, bij het sociaal- cultureel werk voor volwassenen, de kunsten, het cultureel erfgoed, het vrijwilligerswerk, basisvoorzieningen in de buurt, sociale innovatie en ondernemerschap in cultuur en zorg, sporten in clubverband en in de buurt. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar het wegwerken van drempels met een gelijkheidsbeleid, tegen een achtergrond van (super)diversiteit en intergenerationeel samenleven, wonen en werken.

De Vlaamse administratie organiseert overleg met stakeholders in de samenleving over de concrete invulling en acties voor dit langetermijndoel.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: beleidsdomein WVG

SD 3 ONDERZOEK EN MONITORING

Er wordt voldoende kennis over diversiteit en jeugdwerk beschikbaar gesteld en ontsloten, om zo een gericht beleid te ontwikkelen. Het beleid wordt waar mogelijk gemonitord aan de hand van concrete indicatoren.

OD 3.1 MONITORING

Actie 3.1.1 De inventarisatie van de diversiteit van het jeugdwerklandschap

We willen in kaart brengen hoe divers het jeugdwerklandschap in Vlaanderen is. Diversiteit wordt hier breed opgevat: gender, kansarmoede, buitenlandse herkomst, handicap... We bekijken de diversiteit van de organisaties (qua aard, bestuursleden, activiteiten), de diversiteit van de deelnemers aan het jeugdwerk en de diversiteit van de personen die kadervorming volgen. Ook in de databanken van De Ambrassade en landelijke jeugdwerkorganisaties is al heel wat informatie omtrent jeugdwerk voorhanden. Belangrijk is om na te gaan welke informatie er is, hoe deze optimaal kan ontsloten worden en welke hiaten er nog zijn in deze informatie. Er wordt op gelet om het jeugdwerk hierbij niet in vakjes te duwen. Alternatief is om te vertrekken vanuit een kinderrechtenperspectief: het recht op vrije tijd. Vanuit dit standpunt is het veel interessanter om het onderzoek om te draaien en de jongeren die het jeugdwerk niet bereikt in kaart te brengen. Wat zijn hun noden? Wat doen zij graag in hun vrije tijd... Ook op die manier kan er een landschapstekening gemaakt worden. Eerstelijnsorganisaties in het jeugdwerk zijn hierbij waardevolle partners.

Bij het inventariseren van kinderen en jongeren van buitenlandse herkomst hanteren we de definities van de herkomstclassificatie. We verspreiden deze ook naar organisaties zodat registratie en communicatie vlotter verloopt.

Dit project loopt parallel met het project basismonitoring van het departement CJM. We proberen deze trajecten zoveel mogelijk aansluiting te laten vinden met elkaar.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: De Ambrassade en JOP

OD 3.2 ONDERZOEK

Actie 3.2.1 Jaarlijks een kwalitatief belevings- en/of procesonderzoek rond diversiteit.

De aandacht voor onderzoek uit zich ook in kwalitatief belevings- en/of procesonderzoek. Diversiteit is niet alleen in cijfers te vatten. Departement CJM engageert zich daarom om elk jaar minstens 1 onderzoeksluik te wijden aan kwalitatief onderzoek. Dit hoeft niet per se los te staan van andere kwantitatieve onderzoeksprojecten, maar kan deel uitmaken van een groter geheel, zoals focusgroepen na het verzamelen van registratiedata. Er wordt op gelet om organisaties in de jeugdsector te betrekken en te laten nadenken over de relevantie van het onderzoek voor het jeugdwerk.

Engagement in 2018: Pilotprojecten vanuit samenwerking jeugdwerk en bijzondere jeugdzorg

Een andere kwetsbare groep minderjarigen zijn de kinderen en jongeren in residentiële voorzieningen. Naar aanleiding van het onderzoek 'vrije tijd van jongeren in residentiële voorzieningen' zal er in 2018 een proefproject worden opgestart in samenwerking met Jongerenwelzijn. Dit project beoogt het promoten van jeugdwerk- en vrijetijdsparticipatie van jongeren in residentiële voorzieningen via de lokale jeugddiensten.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: onderzoeksinstelling, De Ambrassade

Actie 3.2.2 Ontwikkeling JKP a.d.h.v. een omgevingsanalyse waarbij een diverse groep jongeren aan bod komt.

Een nieuw Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan is in opmaak voor de regeerperiode 2020–2025. We engageren ons om in het proces van de opmaak een zo divers mogelijke groep jongeren te betrekken. We suggereren om het Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk een plaats te geven in het nieuwe JKP en verruimen daarmee vanaf 2020 de focus naar een divers vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: jeugdsector, aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid

Actie 3.2.3 Resultaten van verdiegingsstudies vertalen naar concrete aanbevelingen

Bij elke onderzoeksopdracht wordt getracht concrete aanbevelingen naar het Vlaams en lokaal diversiteitsbeleid te formuleren. Deze aanbevelingen worden verspreid en bekend gemaakt naar de sector en lokale overheden. Jaarlijks wordt een bepaald thema gehanteerd.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: onderzoeksinstellingen

Actie 3.2.4 Uitwerken indicator over toegankelijkheid vrije tijd voor kinderen en jongeren in kansarmoede

In het JKP 2015-2019 werd een indicator geformuleerd onder OD 1.2 [Elk kind en elke jongere kan kiezen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding op eigen maat, met het oog op sociale ontplooiing en mentale ruimte], namelijk 'Toegankelijke vrije tijd voor jongeren in kansarmoede':

- Actieve deelname aan een vrijetijdsorganisatie
- actieve deelname in sportverenigingen, sportclubs...
- actieve deelname in (amateur) kunstbeoefening
- actieve deelname in het jeugdwerk

Tegen 2020 moet het duidelijker en specifiekter zijn hoe we deze zaken meten en wat de meting is.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Actie 3.2.5 Onderzoek vrije tijd jongeren in migratie

Omdat er nog steeds weinig data en kennis beschikbaar is omtrent de vrije tijd van de kwetsbare groep van kinderen en jongeren in migratie (kinderen en jongeren die minder dan 2 jaar geleden in Vlaanderen toe kwamen), wordt een onderzoek opgestart naar vrije tijd van kinderen en jongeren in asielcentra en/of OKAN-onderwijs. Dit onderzoek kadert binnen de verdiepende studies van de kinder-rechtenmonitor.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: UGent

Actie 3.2.6 Masterclass voor en rond de expertise van jeugdwerkers, een kwalitatief wetenschappelijk onderbouwde opleiding voor jeugdwerkers.

Tegen 2020 beschikt het Vlaamse jeugdwerk over een jaarlijkse masterclass 'diversiteitsbeleid'. Binnen de jeugdwerksector zit reeds veel kennis en knowhow over de diversiteit aan levensomstandigheden waarin kinderen en jongeren opgroeien en over de rol en de betekenis van het jeugdwerk voor deze jongeren. Maar de sociale en demografische ontwikkelingen evolueren zo snel, dat er een grote nood blijft aan externe input. Ook vanuit wetenschappelijk onderzoek en vanuit internationale best practices. Om aan deze nood tegemoet te komen richt het departement CJM vanaf 2020 jaarlijks minstens 1 masterclass in, in samenwerking met andere actoren (De Ambrassade, JINT(SALTO), Formaat, ...) die hier ervaring in hebben en met de hogescholen die de opleiding SCW aanbieden. Zo wordt ook de professionele bacheloropleiding voor jeugdwerkers verder kwalitatief versterkt.
cf. informeren van professionals in het jeugdwerk.
cf. internationale en Europese expertise binnenhalen in de opmaak en breed uitrollen in een tweede fase

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: De Ambrassade, hogeschoolopleidingen sociaal werk

Actie 3.2.7 Het brede jeugdwerk wordt actief betrokken bij de invulling van ad hoc opdrachten van het JOP in functie van diversiteitsvragen.

De jeugdwerksector wilt samenwerken met het JOP om meer data te kennen, of onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om meer data te verwerven over het eigen veld en de samenleving. Om nieuwe uitdagingen zoals superdiversiteit te kunnen trotseren, is het relevant om eerst en vooral te weten hoe de situatie nu zit en hoe er kan gepeild worden naar impact van initiatieven die genomen worden vanuit beleid en door organisaties zelf. De manier waarop dit overleg wordt opgezet, de mogelijke resultaten die daaruit voortkomen en de specifieke noden die betrokken actoren hebben, zullen gaandeweg worden uitgeklaard.

Verantwoordelijk: JOP

Andere actoren: Departement Cultuur, Jeugd en Media

SD 4 WE WILLEN STERKE NETWERKEN EN STIMULEREN BELEIDSDOMEIN- EN SECTOROVERSCHRIJDEND WERKEN OP LOKAAL, VLAAMS EN INTERNATIONAAL NIVEAU

OD 4.1 NETWERKING

Actie 4.1.1 De Ambrassade brengt jaarlijks experts uit het jeugdwerk en andere beleidsdomeinen samen om kennis te delen in een leernetwerk Diversiteit

Het leernetwerk diversiteit is een netwerk dat beleidsdomein-overschrijdend experts samenbrengt rond het thema diversiteit, jeugdwerk en jongeren. Deze groep neemt het engagement op om vanuit verschillende vormen van expertise (diversiteit, jeugdwerk, stedelijkheid,..) input en feedback te geven rond beleidsinitiatieven en concrete acties die rond dit thema op stapel staan. Daarnaast wordt er ook ingezet op kennisdeling en uitwisseling van goede praktijken die zich afspelen in de vrije tijd van kinderen en jongeren in al hun diversiteit. Elke bijeenkomst wordt gelinkt aan een concreet evenement of beleidsinitiatief waarrond feedback en input wordt uitgewisseld om dit te versterken en draagvlak te creëren. In de feiten vloeien het Beleidsnetwerk Diversiteit en de collegagroep van diversiteitswerkers hierin samen. Er ligt een focus op sectoroverschrijdend werken in zowel de samenstelling als de agenda. De Ambrassade voorziet jaarlijks minimaal 2 momenten waarop experts in de thema's diversiteit en stedelijkheid elkaar ontmoeten om te werken aan een geïntegreerd diversiteitsbeleid door kennis te delen, over het muurtje te kijken, van elkaar en van elkaars goede praktijken te leren. De bijeenkomsten kunnen gelinkt worden aan een concreet evenement of beleidsinitiatief om dit te versterken. Het leernetwerk Diversiteit volgt het masterplan op en stuurt het jaarlijks bij, maar wil tegelijk de diversiteitsmedewerkers uit de Vlaamse erkende en/of gesubsidieerde jeugdwerkorganisaties ondersteunen in het opzetten van een geïntegreerd diversiteitsbeleid in én met hun organisatie. Het leernetwerk heeft tot doel om uit te wisselen en te leren van en over elkaars praktijk. Op deze manier wordt de werking van de collegagroep Diversiteit van De Ambrassade versterkt.

Verantwoordelijk: De Ambrassade

Andere actoren: Departement CJM, Arktos, VDS, Partage en Couleurs, Sporta, Uit De Marge, Graffiti, Kazou, Scouts en Gidsen, Tumult en andere jeugdwerkorganisaties.

Actie 4.1.2 We zetten stappen in de richting van mogelijkheden voor het inzetten van gezamenlijke ondersteuningsmiddelen om sectoroverschrijdend te werken vanuit co-creatie tussen verschillende beleidsdomeinen.

Financiële middelen en ondersteuning beschikbaar stellen voor samenwerkingsprojecten en acties waarmee organisaties op een structurele manier kunnen samenwerken, ongeacht de sector(en) waarin ze vallen en de beleidsdomeinen die hen ondersteunen, een soort samenwerkingsfonds. Zodat jeugdorganisaties kunnen ingaan op vormingsvragen van onderwijs en vice versa, zonder dat ze daardoor in moeilijkheden komen met afspraken rond beheersovereenkomsten. Niet alleen de financiële ruimte, maar ook concreet ruimte en opportuniteit creëren om jeugdorganisaties te laten inbreken op structureel overleg in andere beleidsdomeinen en sectoren. Zo kan er, met het oog op een constructieve samenwerking, worden uitgewisseld en kunnen noden uit de praktijk gesignaleerd worden. Er wordt gewaakt over de procedure zodat lokale praktijken kunnen intekenen.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: andere beleidsdomeinen, Stampmedia

Actie 4.1.3 Het departement Cultuur, Jeugd en Media stelt een coördinator diversiteit aan.

De coördinator in de schoot van het Departement Cultuur, Jeugd en Media is een soort verbindingsfiguur en heeft de expliciete opdracht om praktijken, projecten, kleinere verenigingen en grotere organisaties in contact te brengen, linken te zien en samenwerking te stimuleren. Dat kan zowel voor als na een projectoproep. De coördinator zorgt dat samenwerkingen alle kansen krijgen en op de juiste plaats ondersteuning vinden.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Actie 4.1.4 De geleerde lessen en output vanuit het Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk worden meegenomen in de bespreking van herzieningen van het decreet Vernieuwd Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleid en andere relevante decreten.

Bij herzieningen van decreten wordt rekening gehouden met de erkenning van de shift in het jeugdwerklandschap: zijn de 'reguliere' werkingen nog steeds het overgrote deel van het jeugdwerklandschap? Klopt de verhouding centrum-periferie nog steeds? In de opmaak van de beleidsnota's worden mogelijk diversiteitsindicatoren verwerkt. Er is een flexibelere subsidieregelgeving nodig om samenwerkingen te stimuleren. De taskforce masterplan diversiteit kan uitgenodigd worden op de reflectiegroep decreet of aanbevelingen vanuit de taskforce kunnen besproken worden op de reflectiegroep.

Verantwoordelijk: Departement Cultuur, Jeugd en Media

Andere actoren: Reflectiegroep decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid

OD 4.2 BEELDVORMING

Actie 4.2.1 Het uitwerken van positieve en informatieve campagnes over het brede jeugdwerkveld voor het grote publiek en specifieke stakeholders.

Tegen 2020 beschikt de Vlaamse overheid over een algemene en over specifieke campagnes die de bekendheid en beeldvorming van het jeugdwerk versterken bij het brede publiek en bij specifieke groepen in de bevolking, met als doel om de toegang naar vrijetijdsparticipatie te vergroten. In de jeugdsector wordt bv. werk gemaakt van een dag van de animator.

De beeldvorming en de bekendheid van het jeugdwerk vormen een belangrijke uitdaging. Bij de brede bevolking zijn slechts een beperkt aantal jeugdwerkorganisaties gekend. Voor veel nieuwkomers en ouders van buitenlandse herkomst vergt het concept 'jeugdwerk' een extra woordje uitleg. Naast ouders kunnen ook andere 'gatekeepers' (OCMW-medewerkers, opvoeders-begeleiders in zorgvoorzieningen, voogden...) de jeugdparticipatie bemoeilijken wegens gebrek aan informatie en netwerk.

Correcte en positieve beeldvorming over diversiteit en jeugdwerk. Ook de media hebben hierin een belangrijke rol te spelen. Er moet zendtijd en ondersteuning komen voor reportages waarin jongeren met verschillende achtergronden een positief verhaal brengen. Door in jongerencontexten eurocentrisme te vermijden, kan het wereldbeeld van jongeren verruimd worden. Daarnaast wordt ook een oproep gedaan aan iedereen om via sociale media het nieuws objectiever te delen en de meerwaarde van diversiteit zichtbaarder te maken. Er wordt op zoek gegaan naar niet-traditionele kanalen om jeugdwerk te promoten bij een ruimere doelgroep.

Er is dus enerzijds nood aan een **algemene campagne** die de diversiteit aan jeugdwerkorganisaties toont aan het brede publiek. Een dergelijke campagne over diverse vormen van jeugdwerk en over het jeugdwerkengagement van diverse jongeren, kan ook de verdere positieve beeldvorming van jongeren versterken (cf. [burgerkabinet](#), cf. onderzoek [represent](#)). Wanneer deze ontwikkeld wordt op een zo toegankelijk mogelijke manier komt dit niet alleen ten goede aan verschillende doelgroepen, maar ook aan het brede publiek.

Anderzijds is er nood aan **specifieke campagnes** voor nieuwkomers en voor zogenaamde 'gatekeepers'. Voor deze laatste groep, kan er eventueel een link gezocht worden met de campagne 'iedereen verdient vakantie' van het Steunpunt Vakantieparticipatie van Toerisme Vlaanderen.

Verantwoordelijk: taskforce masterplan gecoördineerd door departement CJM

Andere actoren: VDS, Stampmedia, Chiro, Partage en couleurs...

Actie 4.2.2 Een jaarlijkse Dag van de Diversiteit over het Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk om terug te koppelen over de verwezenlijkingen en nieuwe initiatieven in de kijker te zetten.

Een jaarlijkse terugkoppeling over het plan met twee belangrijke doelen wordt ingepland. Tijdens deze dag gebeurt een positieve communicatie over het plan, de visie en de meerwaarde van het werken rond en stimuleren van diversiteit en het versterken van draagvlak in de brede sector, ook als opstap naar meer sectoroverschrijdend werken. Hierbij worden o.a. nieuwe en interessante partners uitgenodigd en goede praktijken in de kijker gezet. Het is heel belangrijk om diversiteit hier steeds breed in beeld te brengen met zoveel mogelijk eigenaarschap voor de jongeren zelf waar dit mogelijk is.

Verantwoordelijk: taskforce masterplan gecoördineerd door departement CJM

OD 4.3 INTERNATIONAAL UITWISSELEN

Actie 4.3.1 De mogelijkheden en ondersteuning voor het opzetten van een internationale werking bij jeugdorganisaties breder bekendmaken en in de kijker zetten.

Internationale uitwisseling is een belangrijke methodiek om jongeren en hun organisaties te laten kennis maken met verschillende vormen van diversiteit. De meerwaarde van zulke ervaringen hebben een grote impact op zowel de betrokken jongeren, als de jeugdwerkers die eraan meewerken. Om projecten te kunnen initiëren en organiseren zijn er op Europees vlak verschillende mogelijkheden binnen het Youth-in-action luik van het Erasmus+ programma, en het nieuwe Europese Solidarity Corps. Jongeren en jeugdorganisaties vinden niet altijd de weg naar dit aanbod en alle mogelijkheden die het met zich meebrengt. Het betrekken van specifieke organisaties zoals het netwerk tegen armoede, minderhedenforum, Unia om ook sectoroverschrijdend dit aanbod en het bestaan van deze projecten verder uit te dragen.

Verantwoordelijk: JINT

Andere actoren: Departement CJM, De Ambassade, VVJ, sectoroverschrijdende actoren: Netwerk tegen Armoede, Sociaal Fonds, Integratiepact, Unia, minderhedenforum

Actie 4.3.2 Initiatieven vanuit SALTO- Youth netwerk en SALTO Inclusion & Diversity Information Resource Centre breder bekendmaken bij het Vlaamse jeugdwerkveld.

JINT herbergt één van de acht SALTO-YOUTH Resource centres die door de Europese Commissie zijn opgezet om o.a. de ondersteuning voor de Youth in Action projecten en de samenwerking met nationale agentschappen (JINT voor Vlaanderen) te ondersteunen en te stimuleren. In Vlaanderen had dit SALTO-YOUTH Resource centre al langer de specifieke invalshoek van inclusie waardoor zij expertise rond internationale projecten met maatschappelijk kwetsbare jongeren verzamelen en verder verspreiden. Vanaf 2018 komt hier ook het thema culturele diversiteit bij. Het SALTO netwerk biedt de mogelijkheid om deel te nemen aan internationale vormingen en trainingen voor jeugdwerkers. De mogelijkheden die het SALTO-YOUTH centre kan bieden om rond diversiteit en inclusie aan de slag te gaan zijn een enorme meerwaarde voor het Vlaamse jeugdwerk.

Verantwoordelijk: JINT

Andere actoren: Salto resource center, Departement CJM, De Ambassade, VVJ

DOELSTELLINGENKADER

KERNDOELSTELLINGEN	
 <p>SD 1. Meer en meer gelijke mogelijkheden</p>	 <p>SD 2. Meer sociale integratie</p>
<p>OD 1.1. Tools en instrumenten bundelen</p> <p>1.1.1. Bestaande methodieken en tools voor laagdrempelig jeugdwerk bundelen</p> <p>Trekker: De werkgroep Diversiteit van De Ambassade</p>	<p>OD 2.1. Bruggen bouwen</p> <p>2.1.1. De resultaten uit het actieonderzoek 'bruggenbouwers' verspreiden via een publicatie en (een) studiedag(en)</p> <p>Trekker: Dept. CJM</p>

ONDERSTEUNENDE DOELEN

SD 3.
Monitoring & onderzoek

OD 3.1.
Monitoring

3.1.1. De inventarisatie van de diversiteit van het jeugdwerklandschap

Trekker: Dept. CJM

SD 4.
Netwerken, beeldvorming & internationaal

OD 4.1.
Netwerking

4.1.1. De Ambrassade brengt jaarlijks experts uit het jeugdwerk en andere beleidsdomeinen samen om kennis te delen in een leernetwerk diversiteit

Trekker: De Ambrassade

4.1.2. We zetten stappen in de richting van mogelijkheden voor het inzetten van gezamenlijke ondersteuningsmiddelen om sectoroverschrijdend te werken vanuit co-creatie tussen verschillende beleidsdomeinen

Trekker: Dept. CJM

4.1.3. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media stelt een coördinator diversiteit aan

Trekker: Dept. CJM

4.1.4. De geleerde lessen en output vanuit het Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk worden meegenomen in de bespreking van herzieningen van het Decreet vernieuwd Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid en andere relevante decreten

Trekker: Dept. CJM

OD 1.2. Ondersteuning opzetten	OD 2.2. Samenleven in diversiteit
<p>1.2.1. Een ondersteuningsaanbod ontwikkelen en organiseren voor Vlaams erkende jeugdwerkorganisaties, om hun laagdrempeligheid te vergroten</p> <p>Trekker: De Ambrassade</p>	<p>2.2.1. Stimuleren en inspireren van (boven)lokale jeugdwerkactoren om ontmoeting en samenwerking op te zetten, zowel inhoudelijk als informeel, tussen kinderen en jongeren en jeugdwerkinitiatieven die elkaar in de vrije tijd minder treffen</p> <p>Trekker: VVJ</p>
<p>1.2.2. Een gecoördineerd ondersteuningsaanbod ontwikkelen en organiseren voor lokale jeugdwerkorganisaties om hun laagdrempeligheid te vergroten</p> <p>Trekker: Dept. CJM</p>	<p>2.2.2. Stimuleren en inspireren van (boven) lokale jeugdwerkactoren om de dialoog op te zetten tussen jongeren en lokale besturen over ontmoeting in de vrije tijd, samenleven in/en diversiteit</p> <p>Trekker: VVJ</p>
	<p>2.2.3. Het Sensibiliseren en vorming voorzien voor de jeugdwerksector tegen elke vorm van racisme, discriminatie en sociale uitsluiting</p> <p>Trekker: No Hate platform</p>

OD 3.2. Onderzoek	OD 4.2. Beeldvorming
<p>3.2.1. Jaarlijks een kwalitatief belevings- en/of procesonderzoek rond diversiteit</p> <p>Trekker: Dept. CJM</p>	<p>4.2.1. Het uitwerken van positieve en informatieve campagnes over het brede jeugdwerkveld voor het grote publiek en specifieke stakeholders</p> <p>Trekker: taskforce Masterplan</p>
<p>3.2.2. Ontwikkeling JKP a.d.h.v. een omgevingsanalyse waarbij een diverse groep jongeren aan bod komt</p> <p>Actor: Dept. CJM</p>	<p>4.2.2. Een jaarlijkse Dag van de Diversiteit over het Masterplan diversiteit om terug te koppelen over de verwezenlijkingen en nieuwe initiatieven in de kijker te zetten</p> <p>Trekker: taskforce Masterplan</p>
<p>3.2.3. Resultaten van verdiepingsstudies vertalen naar concrete aanbevelingen</p> <p>Actor: Dept. CJM</p>	
<p>3.2.4. Uitwerken indicator over toegankelijkheid vrije tijd kinderen en jongeren in kansarmoede</p> <p>Actor: Dept. CJM</p>	
<p>3.2.5 Onderzoek vrije tijd jongeren in migratie</p> <p>Actor: Dept. CJM</p>	
<p>3.2.6. Masterclass voor en rond de expertise van jeugdwerkers, een kwalitatief wetenschappelijk onderbouwde opleiding voor jeugdwerkers</p> <p>Actor: Dept. CJM</p>	
<p>3.2.7. Het brede jeugdwerk wordt actief betrokken bij de invulling van ad hoc opdrachten van het JOP in functie van diversiteitsvragen</p> <p>Trekker: JOP</p>	

OD 1.3. Beleid maken	OD 2.3. Ontmoetingskansen op Vlaams niveau
1.3.1. Jeugdwerkorganisaties in Vlaanderen en Brussel ondersteunen richting geïntegreerd diversiteitsbeleid met structurele middelen en project-subsidies Trekker: Dept. CJM	2.3.1. De diversiteit in sprekers en praktijken bewaken bij het samenstellen van panels, commissies en stuurgroepen. Trekker: Dept. CJM
1.3.2. Doelgroepgerichte jeugdwerkorganisaties worden ondersteund via het nieuwe decreet bovenlokaal jeugdwerk, jeugdhuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen met werkings- en projectmiddelen Trekker: Dept. CJM	
1.3.3. Een instrumentarium voor het lokale jeugdbeleid ontwikkelen om het lokale jeugdaanbod beter af te stemmen op de diverse vragen en noden van kinderen en jongeren Trekker: VVJ	

OD 1.4. Vorming versterken	OD 2.4. Nieuwe initiatieven en praktijken stimuleren en promoten
1.4.1. Nagaan hoe het thema diversiteit kan behandeld worden binnen het (kader)vormingsaanbod en onderzoeken of 'omgaan met diversiteit' kan opgenomen worden als een generieke competentie voor een jeugdwerker Trekker: collegagroep vorming De Ambrassade	2.4.1. Inventariseren en promoten van vernieuwende inzichten en praktijken die ontmoeting in het jeugdwerk bevorderen. Analyseren van de kritische succesfactoren en struikelblokken die deze praktijken ondervinden en waar mogelijk advies formuleren om hindernissen weg te werken Trekker: taskforce Masterplan

OD 1.5. Nieuwe initiatieven en praktijken stimuleren en promoten	OD 2.5. Transversaal werken
1.5.1. Inventariseren en promoten van vernieuwende inzichten en praktijken die participatie aan het jeugdwerk vergroten. Analyseren van de kritische succesfactoren en struikelblokken die deze praktijken ondervinden en waar mogelijk advies formuleren om hindernissen weg te werken Trekker: taskforce Masterplan	2.5.1. Input verzamelen in samenwerking tussen departement en de jeugdsector om de Vlaamse horizontale doelgroepgeleerde beleidsplannen vorm te geven Trekker: Dept. CJM 2.5.2. Stakeholders-fora organiseren over sociale cohesie i.k.v. transitieprioriteit Zorg en Samenleven in 2050 Trekker: Dept. CJM

OD 4.3.
Internationaal samenwerken

4.3.1. De mogelijkheden en ondersteuning voor het opzetten van een internationale werking bij jeugdorganisaties breder bekendmaken en in de kijker zetten

Trekker: JINT⁸

4.3.2. Initiatieven vanuit SALTO Youth netwerk en SALTO Inclusion & Diversity Resource Centre breder bekendmaken bij het Vlaamse jeugdwerkveld

Trekker: JINT

BIJLAGEN

BIJLAGE 1. WAT IS ER AL GEBEURD?

In de Beleidsnota Jeugd 2014–2019 van Vlaams minister Sven Gatz werd de diversiteit in het jeugdwerk als een van de grote doelstellingen naar voor geschoven: *‘Hoewel het op weinig andere plaatsen in Europa steviger is ingeplant, slaagt het Vlaams jeugdwerk er ondanks jarenlange stimulerende maatregelen onvoldoende in om een evenwichtige participatie van bepaalde doelgroepen te realiseren: meisjes, jongeren met een beperking, jongeren met een lagere opleiding of een migratie-achtergrond zijn ondervertegenwoordigd. (...) De aandacht voor de superdiversiteit wordt in mijn jeugdbeleid prioritair.’*

Dit resulteerde in de expliciete strategische doelstelling: 2. In Vlaanderen zetten we in op jeugdwerk dat alle jongeren bereikt; OD 2.1 Iedereen moet kunnen participeren. Deze doelstelling gaf uitvoering aan het Regeerakkoord (p.135) dat reeds stelde dat *‘het jeugdbeleid rekening houdt met kansengroepen en met de toenemende superdiversiteit. We stimuleren de aanpak van onder uit.’*

In 2016 liep het #Burgerkabinet “Geef mee kleur aan jeugd”. In de voorbereidende fase vond er op 27 januari 2016 bij De Buren een workshop plaats met 25 organisaties uit de sector. Daar kwam een uitgebreid informatief luik aan bod, alsook een interactieve gedachtewisseling over het thema zelf én over de verwachtingen. Een projectgroep begeleidde het proces. Er werd een breed en laagdrempelig online platform ontwikkeld waarop jongeren vrijuit ideeën konden lanceren. De website doemee.burgerkabinet.be werd tussen 29 februari (lancering) en 22 april 2016 in totaal meer dan 3750 keer bezocht door in totaal ruim 2300 bezoekers. Tussendoor vonden ook mini-burgerkabinetten plaats op diverse locaties in Vlaanderen. Op het slotevenement in het Vlaams Parlement op 6 mei daagden 134 deelnemers uit alle uithoeken van Vlaanderen op. Zowel inzake leeftijd, gender, woonplaats of achtergrond was er een sterke diversiteit. Ook deelnemers uit het Netwerk tegen Armoede, vluchtelingen, doven en slechtzienden gaven present. Meer info over wie werd bereikt en welke aanbevelingen werden geformuleerd staan op de website burgerkabinet.be.

Ondertussen liep in de jeugdsector het project ‘Divers jeugdwerk’. Drie jaar lang ontving De Ambrassade hiervoor middelen van de Koning Boudewijnstichting. Hiermee versterkten ze federaties en koepels van allochtone jongerenorganisaties. Ze analyseerden hun noden en organiseerden een aanbod van vormingen, studiedagen en begeleidingen die aan bepaalde behoeften beantwoordden. Met de actieonderzoeken ‘Allez Changer’ daagden ze ook organisaties uit om zichzelf in vraag te stellen en een veranderingsproces te realiseren om beter aan te sluiten op de diverse realiteiten van kinderen en jongeren. Een van de hoogtepunten van het project was de inspiratie- en discussiedag ‘Andere vragen, andere antwoorden - Diversiteit en jeugdwerk anders bekeken’. Ze gaven ook jongeren en volwassenen uit het jeugdwerk een stem met het filmpje: ‘Mijn verhaal’, over die andere plaats die jeugdwerk is en wat dat mogelijk maakt.

De Commissie Jeugdwerk gaf begin 2015 de opdracht aan een prioritaire werkgroep diversiteitsbeleid om een nieuwe, inspirerende visietekst over dit onderwerp op te stellen. De jeugdwerksector had nood aan nieuwe ideeën en verse energie om bruikbare antwoorden te (blijven) formuleren op de diverse vragen en noden van kinderen en jongeren in de vrije tijd. Het mandaat van de werkgroep werd ondertussen verlengd. Anderzijds vormde er zich in september 2015 een collegagroep Diversiteit, die organisaties verder mee neemt in de zoektocht naar diversiteit en inclusie in hun werking. Dit traject mondde uit in de visienota Diversiteit in/en het jeugdwerk.

Een Beleidsnetwerk Diversiteit zag het licht en bracht beide trajecten samen op de rondetafel Diversiteit in/en het jeugdwerk van 14 september 2016. Het rondetafelgesprek werd opgebouwd rond vier thema's:

- het theoretisch kader
- het lokaal beleid
- het integraal jeugdbeleid
- de uitdagingen voor het jeugdwerk zelf.

De minister van jeugd ging er in gesprek met experts uit allerlei beleidsdomeinen en een 100-tal jeugdwerkers uit een breed palet van jeugd(werk)initiatieven. Hij volgt de twee doelstellingen van de visienota: 'meer en meer gelijke mogelijkheden' en 'sociale integratie'.

In de Beleidsbrief 2017 kwam een uitgebreid actieplan. In 2017 werd in eerste instantie gefocust op divers jeugdwerk in de stad: een van de vier prioriteiten in dit traject was diversiteit.

BELEIDSREALISATIES 2016 – 2017:

▪ **Brugfiguren/sleutelfiguren/vertrouwenspersonen**

Minister Sven Gatz lanceerde eind 2016 twee projectoproepen 'Bruggenbouwers' en 'Straatburgerschap'. Met deze oproepen investeerde hij 750.000 euro in projecten die diversiteit in het jeugdwerk stimuleren in Vlaanderen en in Brussel. De verschillende projecten gingen van start op 1 juni 2017; ze zullen jongeren samenbrengen om van hun omgeving een fijne plek te maken waar ze zich thuis voelen; en waar ze hun maatschappelijke betrokkenheid kunnen vergroten. Aansluitend bij deze projecten werd een begeleidingsonderzoek uitgeschreven dat ervoor moet zorgen dat de 'good practices' van deze projecten kunnen opgenomen worden in de dagelijkse werking van de verschillende jeugdorganisaties. Meer info over de projecten 'Bruggenbouwers' en 'Straatburgerschap': <http://prez.ly/QKw>
Het jeugdwerk in de stad- event van 2 februari 2017 bood inspiratie over het wat en hoe van bruggenbouwers: <http://www.jeugdwerkinstad.be/inspiratienamiddag-brugfiguren>.

▪ **De meerwaarde van verbindingen leggen tussen jeugdorganisaties en de samenleving in de kijker zetten**

Inzetten op het verder versterken van samenwerkingen tussen het jeugdwerk, cultuur, sport en media is één van de doelstellingen van minister Gatz. Zo wil hij jeugdactoren verder motiveren om een voortrekkersrol op te nemen op vlak van diversiteit, duurzaamheid e.d. Het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan is een typevoorbeeld van samenwerking tussen verschillende sectoren. Het tussentijds rapport van dit plan werd nog voor de zomer van 2017 op de Vlaamse Regering besproken en bezorgd aan het Vlaams Parlement en de kinderrechtencommissaris. De minister stimuleert ook de lokale overheden om via het label 'Kindvriendelijke Steden en Gemeenten' aandacht te schenken aan de positie van kinderen en jongeren binnen hun gemeente of stad. Meer info over het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan: www.jkp.vlaanderen

Meer info over het label 'Kindvriendelijke Steden en Gemeenten': www.kindvriendelijkestedenengemeenten.be. Met het traject jeugdwerk in de stad werd aandacht gevraagd voor een meer divers jeugdwerk. Er werd een criterium 'stedelijkheid' opgenomen in de beoordeling van de beleidsnota's die de verschillende gesubsidieerde jeugdverenigingen hebben ingediend. Dit criterium gaat dieper in op de aandacht voor de stedelijke context die verenigingen aanbieden in hun werking.

▪ **Positieve beeldvorming rond diversiteit in de media**

Het Kenniscentrum Mediawijsheid en Stampmedia hebben de dialoog opgestart tussen stedelijke jongeren en professionele mediamakers over representatie en beeldvorming van jongeren in de media. Onder de naam 'rePresent' moet dit leiden tot betere inzichten in de leefwereld van jongeren, zo correct mogelijke berichtgeving en adviezen voor toekomstige mediamakers.

▪ **Verruimen van het wereldbeeld van jongeren via onderwijs en jeugdwerk**

Via het Beleidsnetwerk diversiteit werd in 2017 aandacht gevraagd voor een betere communicatie en promotie van de mogelijkheden die o.a. het Erasmus+: Youth in Action programma van de Europese Unie biedt: het opzetten van uitwisselingen rond inclusie of intercultureel leren, van vrijwilligerswerk, van jeugdwerkers en, het uitwerken van jeugdpartnerschappen,...

GOEDE PRAKTIJKEN IN HET JEUGDWERK

Er zijn al talloze voorbeelden van projecten die in het jeugdwerk rond diversiteit lopen. Deze projecten hebben een gedeelde visie, maar kiezen elk een eigen weg om deze visie in de praktijk te brengen.

▪ **Wereldspelers**

Wereldspelers is een project van De Ambrassade waarmee de jeugdsector bruggen wil slaan tussen het jeugdwerk en jonge vluchtelingen. Ze organiseerden in 2016 samen met meer dan 300 geëngageerde vrijwilligers om de twee weekends activiteiten in het opvangcentrum voor niet-begeleide minderjarige vluchtelingen in Dendermonde, en deelden daarna hun ervaringen en tips met andere jongeren. Het project groeide uit tot een netwerk van meer dan dertig intersectorale partners, waarin goede voorbeelden van verbinding tussen jonge vluchtelingen en jeugdwerk centraal staat. Alle praktijkervaring die De Ambrassade opdeed tijdens het Wereldspelersproject, bundelt ze in nieuw ondersteuningsmateriaal dat zijn plaats zal vinden op de website Wereldspelers.be. Op 28 november 2017 organiseerde De Ambrassade een inspiratiedag Wereldspelers.

▪ **Scouts en Gidsen Vlaanderen** probeert bijvoorbeeld om via een samenwerking met PAJ te experimenteren met doelgroepsspecifieke werkingen. Chirojeugd Vlaanderen doet hetzelfde, maar probeert ook (met succes!) in de stad de diversiteit in hun bestaande groepen te krijgen. Met de kennis die ze in dit experiment verzamelen, willen ze bekijken hoe ze de drempels in de andere Chiro-groepen kunnen verlagen, zodat zo veel mogelijk kinderen straks de weg vinden naar de jeugdbeweging.

▪ Andere jeugdverenigingen (zoals jeugdhuiskoepel **Formaat, VDS, ...**) zetten in op het opleiden van monitoren met een diverse achtergrond, zodat die doorstromen naar het vrijwilligerskader. Zij investeren in rolmodellen om ervoor te zorgen dat het jeugdwerk een spiegel is van de diverse samenleving.

▪ **AI-tochtonen van de toekomst**

Een experimenteel project van Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Zij willen met dit project jonge vluchtelingen in staat stellen om hun stem te laten horen op de plekken die er toe doen. Daarnaast wil de vzw inspelen op de nood aan een zinvolle vrijetijdsbesteding voor deze kwetsbare doelgroep.

BIJLAGE 2. CONCEPTUEEL KADER

BEGRIPSAFBAKENING: VAN TOEGANKELIJKHEID NAAR DIVERSITEIT

Diversiteit: verscheidenheid. Maar in het politieke en maatschappelijke debat klinkt hoofdzakelijk een oproep door naar meer rekening te houden met deze diversiteit/verschillen of meer participatie van de volledige samenleving in al zijn diversiteit.

Superdiversiteit: Er is een grote diversiteit binnen de diversiteit. Naast geslacht, leeftijd, handicap, religie, SES en seksuele geaardheid zijn de nieuwe ontwikkelingen vooral in het domein van migratie te vinden. De term 'superdiversiteit' werd voor het eerst gebruikt door antropoloog Vertovec (2007). Superdiversiteit duidt op de grotere complexiteit en diversiteit van onze maatschappij op basis van 2 fenomenen: nieuwe migratiestromen uit alle hoeken van de wereld en nieuwe ontwikkelingen op het vlak van communicatie- en informatietechnologie.

Doorgaans worden de volgende doelgroepen omschreven:

- kinderen en jongeren die opgroeien in armoede;
- kinderen en jongeren met een handicap (een verstandelijke of fysieke beperking, maar ook autismespectrumstoornis, ADHD, of een combinatie van handicaps);
- kort- en laaggeschoolde jongeren;
- kinderen en jongeren van buitenlandse herkomst;
- holebi's en transgenders.

Het afbakenen van 'doelgroepen' heeft zeker een aantal voordelen. Een dergelijke afbakening (h)erkent bepaalde breuklijnen en creëert werkbare categorieën voor beleid, praktijk en onderzoek. Maar tegelijk doet zo'n afbakening ook onrecht aan de complexe realiteit van diversiteit. Bovendien bestaat het risico dat ze de opdeling tussen 'wij' en 'zij' versterkt en bepaalde overeenkomsten tussen kinderen en jongeren afvlakt.

We zien enerzijds bijvoorbeeld een enorme versnippering in de migratieachtergronden: etnisch, taalkundig, cultureel en religieus: gelaagde buurten, een verschil tussen legale en illegale migranten. Bijhorend ingeperkte rechten van de nieuwkomers en diversiteit in deze rechten. Anderzijds biedt de nieuwe technologie de mogelijkheid om in contact te blijven met mensen in het land van herkomst. Migrantengangen hangen niet alleen af van nabije omgeving.

Wanneer we vanuit de jeugdwerksector kijken naar de diversiteit aan levensomstandigheden waarin kinderen en jongeren opgroeien, is het belangrijk dat we blijvend oog hebben voor de complexiteit en de diversiteit binnen de diversiteit, ook al bakenen we soms nog doelgroepen af. Ook moeten we naast verschillen ook overeenkomsten blijven zien en naast problemen en tekorten ook sterktes en talenten blijven benoemen.

DE SAMENLEVING VERANDERT

Onder invloed van migratie en internationalisering is de Vlaamse samenleving de voorbije decennia grondig gewijzigd. De toenemende diversiteit in onze samenleving is een realiteit waar we positief mee aan de slag gaan. Dat betekent dat we iedereen uitnodigen om vanuit haar of zijn eigenheid mee te bouwen aan een Vlaamse samenleving, een gedeelde toekomst, als evenwaardige burgers, met gelijke rechten en gelijke plichten. Dat betekent even zeer dat we uitgaan van wat ons bindt en dat we iedere vorm van discriminatie op basis van herkomst bestrijden.". (regeerakkoord p. 128, §1)

CONCEPTUEEL KADER VISIENOTA WERKGROEP DIVERSITEITSBELEID

In grote lijnen bestaat de nieuwe visie die we samen willen ontwikkelen uit een andere kijk op het jeugdwerklandschap en uit nieuwe strategieën om de gedeelde beleidsdoelstellingen aan te pakken. Essentieel daarbij is het onderscheid dat we maken tussen organisatieniveau en sectorniveau en dat we naast strategieën op vlak van inclusie ook andere strategieën voor sociale integratie naar voor schuiven.

Visienota: “We denken dat een alternatief voor de opdeling ‘regulier’ en ‘doelgroepspecifiek’ mogelijk een nieuwe dynamiek in de visie- en beleidsontwikkeling kan creëren. We stellen voor om naar het jeugdwerklandschap te kijken in termen van ‘centrum’ en ‘periferie’. We willen graag een onderscheid maken tussen organisaties die op dit moment een centrale plaats bekleden in het jeugdwerk en organisaties die werken in de periferie ervan. Organisaties in het centrum ontlenen hun centrale plaats aan verschillende van deze kenmerken: ze genieten een grote naambekendheid bij het grote publiek, kennen een lange traditie, hanteren een methodiek die hoog staat aangeschreven, bereiken voornamelijk een sociaal-economisch en sociaal-cultureel dominant publiek, hebben een breed vertakt aanbod en/of beschikken over een sterk maatschappelijk netwerk met politieke invloed. Zij worden als ‘regulier jeugdwerk’ bestempeld.

Organisaties die zich meer in de periferie van het jeugdwerk bevinden, beschikken niet of in veel mindere mate over deze kenmerken. We zien het onderscheid tussen ‘centrum’ en ‘periferie’ niet zwart-wit. Er zijn grijze zones. Sommige organisaties nemen in het brede jeugdwerk een centrale plaats in, maar nemen in een bepaalde lokale context een meer perifere. Denk aan bepaalde jeugdbewegingen in de stad. Binnen één en dezelfde organisatie kunnen bepaalde (deel)werkingen zich meer in het centrum bevinden en andere meer in de periferie. Zo ondersteunt Formaat bijvoorbeeld zowel ‘reguliere’ jeugdhuisen als werkingen van jongeren van buitenlandse herkomst.

De indeling ‘centrum’ - ‘periferie’ biedt volgens ons de mogelijkheid om naar het jeugdwerklandschap te kijken en verschillende posities in dat landschap te benoemen en te herdefiniëren, zonder te vervallen in de tweedeling ‘regulier - doelgroepspecifiek’.

In elke sector, en dus ook in het jeugdwerk, gaat er een zekere aantrekkingskracht uit van het centrum. De organisaties in het hart van het centrum lijken de norm te bepalen en zuigen steeds de (beleids) aandacht naar zich toe. Door het brede jeugdwerklandschap als centrum met periferie te bekijken, en dit landschap te relateren aan andere sectoren, krijgen we een andere bril om ernaar te kijken. Want voor kinderen en jongeren uit een kansengroep zijn de organisaties in de periferie van het jeugdwerkbeleid vaak heel relevant. Omdat ze bruggen bouwen naar sectoren waar deze kinderen en jongeren ondersteuning vinden, zoals welzijn en sectoren waar ze problemen ondervinden, zoals onderwijs of tewerkstelling. Voor deze kinderen en jongeren is het bovendien ook niet relevant om de initiatieven waaraan zij deelnemen als ‘specifiek’ te benoemen. Voor hen is het ‘bijzondere’ gewoon en omgekeerd.

Deze kijk legt onvermijdelijk de link met andere discussies over de afbakening en definiëring van jeugdwerk. We zouden sterk betreuren dat (de schrik voor) deze discussie een nieuwe kijk op het jeugdwerklandschap zou verhinderen. Onze visie vertrekt vanuit de realiteit van kinderen en jongeren en vanuit praktijken die zich daarop enten, niet vanuit subsidie-technische kaders en afwegingen. Er zijn veel organisaties die mengvormen ontwikkelen. Zij beschouwen zichzelf vaak, ongeacht de discussie die anderen over hen voeren, als jeugdwerk. Voor hen is een semantische discussie dan ook zinloos.”

NIEUWE STRATEGIEËN

Op zich is het niet onbegrijpelijk dat een beleid via de toegankelijkheid van en de toeleiding naar het 'reguliere' jeugdwerk probeert twee vliegen in één klap te slaan. Maar als blijkt dat deze strategie niet of zelfs contraproductief werkt, wat doen we dan? Sociale integratie als doelstelling loslaten, is niet wenselijk, noch voor het beleid, noch voor de sector zelf. Wel vinden we het belangrijk om beide doelstellingen los te koppelen en voor elk van beide aparte strategieën te ontwikkelen.

Het blijft belangrijk dat jeugdwerkorganisaties inspanningen doen om meer diverse kinderen bij hun aanbod te betrekken. Daarnaast blijft het belangrijk dat jeugdwerkorganisaties inspanningen doen om maatschappelijke breuklijnen te overstijgen. Beide belangen kunnen samenvallen. Verschillende praktijkvoorbeelden tonen aan dat dit kan. Maar zolang we sociale integratie alleen blijven zien als alle kinderen en jongeren nemen deel aan dezelfde vormen van jeugdwerk, rijden we ons onherroepelijk vast. Hoe breed de boot van een organisatie ook is, ze kan niet alle kinderen en jongeren aan boord krijgen en houden.

Beide inspanningen kunnen echter ook perfect naast elkaar lopen, in plaats van samen. Ze kunnen binnen en buiten het bestaande aanbod vallen. Jeugdwerkers kunnen zich ook andere vragen gaan stellen. "Waarom ontwikkelen we geen nieuwe deelwerking? Waarom brengen we ons aanbod en onze thema's niet naar organisaties die met andere doelgroepen werken? Waarom werken we niet samen en wisselen we geen kennis uit? Hoe kunnen we bruggen slaan tussen onze verschillende werkingen?" *"Inclusief werken is nagaan wat je kunt doen buiten je eigen dagelijkse werking. Samenwerken, thema's van kinderen en jongeren naar buiten brengen. Het is meer dan een sociale mix bereiken."* (Van de Walle, 2011). We pleiten voor meer sociaal ondernemerschap in de jeugdwerksector vanuit een vraaggestuurd perspectief. In bepaalde contexten kunnen organisaties en/of de sector zeker nadenken over de heroriëntering van het bestaande aanbod naar de vragen en noden van kinderen en jongeren die in die context opgroeien. Maar in principe kiezen wij voor een verruiming bovenop en niet ten koste van het bestaande aanbod. We willen de hiaten in het landschap niet vullen door te schrappen of te snijden in wat bestaat. Ook zien we deze verruiming in partnerschap met organisaties op het terrein. Vanuit de eigenheid van het jeugdwerk en vanuit het perspectief van kinderen en jongeren zelf willen we een toegevoegde waarde bieden.

Naast deze verruiming willen we ook naar dit thema kijken op organisatieniveau én op sectorniveau. Want zelfs als elke individuele organisatie zijn volledig potentieel op vlak van diversiteit(sbeleid) zou realiseren, zijn er volgens ons op sectorniveau nog steeds lacunes in het aanbod. Er groeien op dit moment veel kinderen en jongeren op die ondersteuning nodig hebben in hun ontwikkeling. Zij vinden deze niet voldoende thuis en op school. De vrije tijd, en het jeugdwerk in het bijzonder, kan een belangrijke rol spelen. Maar als je vertrekt vanuit de noden en vragen van deze kinderen en jongeren is er momenteel veel jeugdwerk te kort. Op bepaalde plaatsen en op bepaalde momenten missen we echt bepaalde vormen van ondersteuning die kinderen en jongeren zo broodnodig hebben. De sector heeft dringend nood aan sociaal ondernemerschap.

Tenslotte zien we ook op sectorniveau acties mogelijk op vlak van sociale integratie, maar dan eerder in de ontmoeting en samenwerking tussen (koepel)organisaties en de vertegenwoordiging van kinderen, jongeren en bepaalde (types van) organisaties in sectoroverleg en bij besluitvorming. Zowel de Vlaamse overheid als bovenbouworganisaties (de Vlaamse Jeugdraad, De Ambrassade ...) moeten zich permanent de vraag te stellen welke stemmen en organisaties gehoord worden om jeugdbeleid mee vorm te geven en vooral: welke niet of te weinig.

BIJLAGE 3. DIVERSITEIT IN HET JEUGDWERK: ONDERZOEK EN CIJFERS

DIVERSITEIT BIJ VLAAMSE KINDEREN EN JONGEREN

I. VREEMDE HERKOMST

Het aantal vreemdelingen in het Vlaams gewest is de voorbije 25 jaar bijna onafgebroken gestegen. Vooral tijdens de meest recente jaren is deze stijging behoorlijk groot. Begin 2016 gaat het om 8,1% van de totale bevolking.⁶ Begin 2014 was 19% van de Vlaamse bevolking van buitenlandse herkomst. Bij de jonge Vlamingen ligt dit nog hoger. Meer dan 1 op 3 Vlaamse kinderen heeft een buitenlandse herkomst (Vlaamse Migratie en Integratiemonitor, 2015), met pieken in de steden Gent en Antwerpen tot meer dan de helft van de kinderen. 26,4 % van de kinderen geboren in 2016 heeft een moeder die bij haar geboorte niet de Belgische nationaliteit had. Dit is een stijging van 0,4 procentpunt t.o.v. 2015.⁷

27,7% van de kinderen geboren in 2016 heeft niet het Nederlands als moedertaal. In het schooljaar 2013-2014 had 20% respectievelijk 17% van de leerlingen in het gewoon kleuter- en lager onderwijs een niet-Nederlandse thuistaal, in het voltijds gewoon secundair onderwijs is dit 12%.

In het schooljaar 2016-2017 hadden 9,5% geen Belgische nationaliteit in het kleuter en basis onderwijs. In het gewone voltijds secundair is dit 8,2%.

In 2015 werden 35.000 asielaanvragen ingediend in België. Dat aantal ligt meer dan dubbel zo hoog als in 2014. Vooral in de tweede helft van 2015 steeg het aantal asielaanvragen zeer sterk.⁸ In het schooljaar 2016-2017 volgden 4.096 kinderen OKAN onderwijs in het secundair. De Vlaamse resultaten van het PISA-onderzoek over de onderwijsprestaties van 15-jarigen geeft aan dat autochtone leerlingen(zelf en hun ouders geboren in België) veel beter scoren dan leerlingen van buitenlandse herkomst zelfs na correctie van sociaal-economische status. In 2015 had 4,5% van de leerlingen met een niet-Nederlandse thuistaal in het laatste jaar van het gewoon lager onderwijs al 2 of meer jaar vertraging opgelopen. Bij de leerlingen met Nederlands als thuistaal is dat slechts 0,5%. In het secundair onderwijs loopt de schoolse achterstand verder op. 30% van de leerlingen in het 2de leerjaar van de 3de graad van het gewoon secundair onderwijs met een vreemde thuistaal heeft 2 of meer jaar vertraging opgelopen. Bij de leerlingen met Nederlands als thuistaal gaat het slechts om 7%.

In 2013 verliet 25% van de leerlingen met een niet-Nederlandse thuistaal het secundair onderwijs zonder diploma. Bij de leerlingen met Nederlands als thuistaal ligt het aandeel vroegtijdige schoolverlaters 3 keer lager (8%).

Ook wat het hoger onderwijs betreft, lijkt het aandeel personen met een vreemde nationaliteit (10% in 2014–2015) niet direct te wijzen op achterstand. Maar een aanzienlijk deel van de vreemdelingen ingeschreven in het Vlaamse hoger onderwijs komt hier enkel om te studeren en vertrekt daarna weer. Als enkel gekeken wordt naar de deelname aan het hoger onderwijs van de personen die in Vlaanderen

.....
⁶ VRIND 2016

⁷ Kind in Vlaanderen 2016

⁸ VRIND 2016

secundair onderwijs hebben gevolgd, blijkt een ander beeld. Zo volgde 7 op de 10 leerlingen met een Belgische nationaliteit die in Vlaanderen in 2013 een diploma secundair onderwijs hebben gehaald in het daaropvolgende academiejaar een professionele of academische bachelor opleiding. Bij de niet-Belgen gaat het om de helft van de leerlingen.

3 op de 4 Vlamingen geven aan iemand van een andere herkomst of cultuur persoonlijk te kennen. Goed de helft van de bevolking heeft minstens wekelijks contact met deze persoon. De sociaaleconomische positie van personen afkomstig van buiten de EU is nog steeds een pak slechter dan de positie van personen van Belgische of EU-herkomst. Dat blijkt onder meer uit gegevens over werkzaamheid, werkloosheid, arbeidsregime en dagloonklasse van de verschillende herkomstgroepen.⁹

II. GEZINSSAMENSTELLING

85 % van de kinderen (0-12 jaar) groeien op in een tweeoudergezin, 11,8 % woont in een eenoudergezin. 26,8% van de kinderen wonen bij een ongehuwd paar. Daarnaast groeit ook de diversiteit van gezinsvormen: meer kinderen leven in nieuw samengestelde gezinnen. Er zijn weinig cijfers over holebi- en transgender ouders en hun kinderen. Het aantal kinderen dat geboren wordt of opgroeit bij homoseksuele en lesbische koppels stijgt, vooral sinds de openstelling van het burgerlijk huwelijk en de mogelijk tot adoptie door holebikoppels.

Het aandeel kinderen met minstens 1 werkende ouder ligt lager bij kinderen van buitenlandse herkomst.¹⁰

III. ARMOEDE

In 2015 woonde 12% van de Vlamingen van 0 tot 17 jaar in een huishouden met een inkomen onder de armoederisicodrempel. Dat komt overeen met ongeveer 150.000 kinderen. Dat aandeel lijkt na een stijging tussen 2011 en 2014, in 2015 weer beperkt gedaald. 17% van de kinderen leeft in een gezin dat zelf aangeeft moeilijk rond te komen en 5% in een ernstig materieel gedepriveerd gezin. Deze percentages stegen wel t.o.v. 2014. 10% van de Vlaamse kinderen woont in een gezin waar niet of nauwelijks wordt gewerkt. Naar huishoudtype zijn vooral de kinderen in eenoudergezinnen er minder goed aan toe. Zo leven in dat soort gezinnen 32% van de kinderen onder de armoederisicodrempel. Dat geldt zeker ook voor kinderen in gezinnen waar niet of slechts beperkt wordt gewerkt. Ook kinderen die leven in een gezin waar geen van de ouders minstens een diploma hoger secundair onderwijs heeft behaald, kinderen in een gezin dat de eigen woning huurt en kinderen in een gezin waarvan minstens 1 ouder geboren is buiten de EU, scoren duidelijk minder goed.¹¹

De kansarmoede index blijft elk jaar stijgen. Deze bedraagt in 2016 12,8 %. Meer dan de helft van de kinderen in kansarmoede woont in de 13 centrumsteden en 64,2% heeft een moeder van niet-Belgische origine.¹²

.....

9 VRIND 2016

10 Kind in Vlaanderen 2016

11 Vlaamse Armoedemonitor, 2017

12 Kind in Vlaanderen, 2016

IV. LGTB- JONGEREN

Uit onderzoek blijkt dat tussen 3 en 8 % van de Vlaamse bevolking holebi is. Ongeveer 5% van de jongeren bevroegd in de JOP 3 (2013) monitor geven aan dat ze (ook) een seksuele voorkeur hebben voor iemand van hetzelfde geslacht. De houding tegenover holebi's is het laatste decennium duidelijk positiever geworden. De op het eerste zicht brede, algemene aanvaarding gaat nog wel steeds gepaard met een meer impliciete negatieve houding tegenover holebiseksualiteit. Bijna een vijfde van de Vlamingen zou het een probleem vinden als zijn of haar kind zou samenleven met iemand van hetzelfde geslacht.¹³ Het welbevinden van jonge holebi's ligt ook lager dan dat van hun heteroseksuele leeftijdsgenoten. Europees onderzoek¹⁴ toont dat 69% van de jongeren niet openlijk op school (kunnen) praten over hun holebi-zijn. Tot 62% houdt dit zelfs expliciet verborgen. Onderwijs heeft een cruciale rol in het bespreekbaar maken van en de juiste informatie verspreiden over holebiseksualiteit. Holebi-jongeren signaleren bovendien dubbel zoveel pestgedrag dan hun leeftijdsgenoten, 11 versus 5 procent. 8 op 10 jongeren waren tijdens hun schooltijd getuigen van negatieve opmerkingen of gedrag ten aanzien van klasgenoten waarvan verondersteld werd dat ze holebi waren. De Belgische cijfers in dit onderzoek geven aan dat 51% van de respondenten regelmatig wordt geconfronteerd met opmerkingen of grapjes over holebi's en transgender personen.

V. GENDER

De achterstand in maatschappelijke positie van de vrouw ten opzichte van de man in op bepaalde terreinen quasi verdwenen. Één van die domeinen is scholing. In 2013 was het aandeel vroegtijdige schoolverlaters 9,4% bij vrouwen en 13,8% bij mannen. Jonge vrouwen zijn over het algemeen beter geschoold dan mannen. Zo zijn in de leeftijdscategorie 25-29 jaar 11% van de vrouwen laaggeschoold, 37% middengeschoold en 52% hooggeschoold. Bij mannen is dit respectievelijk 14%, 46% en 40%. Vrouwen studeren dus vaker, maar kiezen wel andere studierichtingen. Vrouwen zijn oververtegenwoordigd in 'zachtere' richtingen als onderwijs, gezondheidszorg en menswetenschappelijke richtingen. In de wetenschappelijke en economische richtingen zijn mannen in de meerderheid. Er is ook sprake van verticale segregatie. Vrouwen zijn ondervertegenwoordigd in leidinggevende functies. Gemiddeld werd in Europe slechts 33% van de managementfuncties ingevuld door vrouwen. Vlaanderen scoort gemiddeld.

VI. HANDICAP

Ongeveer 46.742 leerlingen lopen school in het buitengewoon kleuter-, lager en secundair onderwijs (schooljaar 2015-2016). Dit is een daling van 4,49% in 2012-2013 naar 4,11% in 2015-2016. Jongens zijn oververtegenwoordigd in het buitengewoon onderwijs, net als kinderen met een niet-Belgische nationaliteit. Het is niet zo dat alle kinderen met een handicap naar het buitengewoon onderwijs gaan, of dat alle kinderen in het buitengewoon onderwijs in die zin een handicap heeft. Ongeveer 85% van alle kinderen met speciale onderwijsbehoeften – ook van fysieke of sensoriele aard – loopt in Vlaanderen school in het buitengewoon circuit. Mensen met een handicap hebben gemiddeld een lager opleidingsniveau. Slechts 9,3 % beschikt bijvoorbeeld over een diploma hoger onderwijs tegenover 18,4% bij

.....
¹³ VRIND 2016

¹⁴ EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Results at a glance. Fundamental Rights Agency, 2013.

mensen zonder handicap. Voor het universitair onderwijs ligt die verhouding nog scherper: 1,6% versus 6,6%. Bij mensen met een laag opleidingsniveau zijn er dubbel zoveel mensen met een handicap als bij mensen met een hoger opleidingsniveau.

Van de 15-24-jarigen in Vlaanderen geeft ongeveer 6% aan beperkt te zijn in mobiliteit en zich beperkt te voelen in het uitvoeren van dagelijkse activiteiten.¹⁵

Over het algemeen zien we dat de maatschappelijke positie van personen met een functiebeperking is minder goed dan die van personen zonder functiebeperking: ze beschikken over een lager inkomen, zijn minder vaak aan het werk en participeren minder aan cultuur, doen minder vaak aan sport, zijn minder vaak actief lid van een vereniging en gebruiken minder vaak het internet.¹⁶

VII. DISCRIMINATIE

In 2016 ontving Unia 5.619 meldingen over vermoedelijke discriminatie, haatboodschappen en haatmisdrijven. Dit waren er 4.554 in 2015, dus dit betekent een stijging van 23%. Unia opende 1.907 dossiers. 36,6% van deze dossiers handelden over raciale discriminatie, 25,8% over handicap, 20,4% over geloof of levensbeschouwing, 7,5% over leeftijd, 5,4% over seksuele oriëntatie en 5,0% over armoede.

13,4% van de dossiers betroffen feiten die in het onderwijs plaatsvonden. Dit is 27% meer in vergelijking met 2016. De meeste dossiers gingen over aanvragen voor aangepaste maatregelen voor leerlingen met een handicap (44%), directe of indirecte discriminatie (33%) en pesterijen op school (8%). 60% van alle dossiers in het onderwijs hebben betrekking op het criterium handicap. Dit is een toename van 40% tegenover 2015. Voor de zogenaamd 'raciale' criteria (18%) en geloof of levensbeschouwing (18%) stelt Unia geen stijging vast ten opzichte van 2015.¹⁷

VIII. OUDERS

In het onderzoeksrapport 'Divers Jong' gaat Jessy Siongers dieper in op het proces van intergeneratiele overdracht van etnische vooroordelen en de elkaar kruisende invloeden van gezin-, school- en buurtomgeving.¹⁸ Uit de analyses de grote invloed die ouders uitoefenen op de houdingen van hun kinderen ten aanzien van andere culturen en dit via verschillende paden.

Vooraleerst beïnvloeden ouders de houdingen van hun kinderen via hun eigen voorbeeldgedrag en de houdingen die ze zelf aannemen ten aanzien van andere culturen. Een belangrijke vaststelling daarbij betreft het curvilineair (kromlijng) verband tussen etnische vooroordelen bij de ouders en de kinderen: naarmate ouders een meer negatieve houding er op na houden, zijn hun adolescenten kinderen minder geneigd hun ouders daarin te volgen, terwijl ouders die zich zeer positief opstellen ten aanzien van andere culturen er net beter in slagen hun houdingen over te dragen op hun kinderen.

Daarnaast beïnvloeden ouders de houdingen van hun kinderen ook onrechtstreeks via de sociale levensomstandigheden en condities omdat deze tevens bepalend zijn voor de andere socialisatiemilieus waarin jongeren terecht komen, welke op hun beurt de houdingen van jongeren kunnen beïnvloeden. Hoewel vaak wordt gesteld dat de ouderlijke invloed tijdens de adolescentiejaren aan belang inboet door de groeiende invloed van peers, blijkt dit geenszins uit de resultaten.

.....
¹⁵ WIVISP, 2014

¹⁶ VRIND, 2016

¹⁷ UNIA cijferverslag, 2016

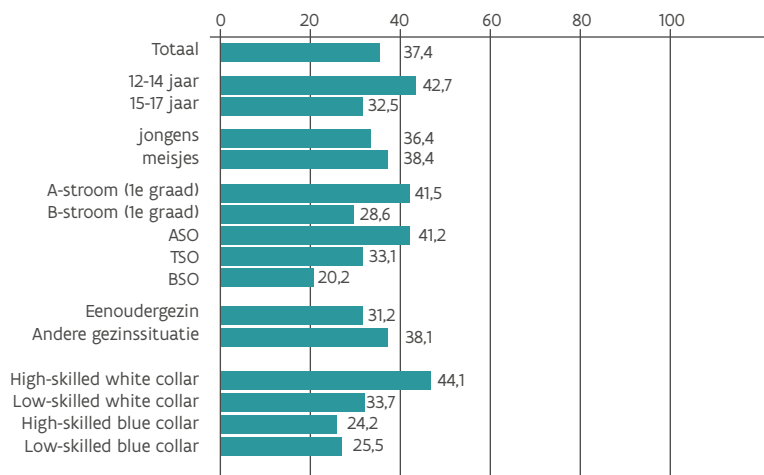
¹⁸ Cf. Hoofdstuk 6: 'Hoe ouders de kijk op etnische diversiteit beïnvloeden. Een analyse naar de invloed van ouders en omgeving op etnische vooroordelen bij jongeren'

Medeleerlingen beïnvloeden zeker wel de houdingen van hun leeftijdsgenoten, maar dit doet geen afbreuk aan de invloed van de ouders. De invloed die uitgaat van ouders blijkt daarenboven meer bepalend dan de invloed die uitgaat van contacten in de buurt en school.

DIVERSITEIT IN HET JEUGDWERK – CIJFERS

I. DIVERSITEIT BIJ DE DEELNEMERS

19,2 % van de 14 tot 30-jarigen is deelnemer in een jeugdvereniging. Voor de 12-18 jarigen gaat het om 37,4%.¹⁹

Bron: kinderrechtenmonitor, cijfers JOP 3 monitor 12-18 jarigen

De JOP stadsmonitor (2012–2011) toonde in de steden Gent, Brussel en Antwerpen aan dat jongeren van vreemde origine minder deelnemen aan de activiteiten van de jeugdbewegingen, maar daarentegen meer deelnemen aan specifiek jeugdwerk voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, allochtone verenigingen en religieuze verenigingen.

Uit cijfers die werden verzameld in opdracht van afdeling Jeugd in 2014 werd gepolst naar diversiteit bij deelnemers en begeleiding. De coördinatoren van de organisaties maakten een inschatting de deelname van verschillende groepen van kinderen aan hun werking.

	Speelpleinen	Jeugdhuizen	WMKJ's	Jeugdbeweging
% allochtone kinderen	17.0	9.6	61.6	2.1
% kinderen in armoede	14.8	8.9	59.6	3.6
% kinderen met een beperking	6.7	3.3	2.9	2.1
% kinderen uit de bijzondere jeugdzorg	4.4	-	10.2	-
% meisjes	49.8	31.8	28.4	-

Kinderen van ouders die hoogopgeleid zijn, zijn significant vaker lid van jeugdverenigingen. Jongeren met een migratieachtergrond²⁰ nemen minder deel aan jeugdverenigingen. Opvallend is dat de woonbuurt mee verschillen in de vrijetijdsbesteding van jongeren verklaart. Zo spelen in het bijzonder angst voor criminaliteit en sociale cohesie een grote rol in de vrijetijdsbesteding van adolescenten: jongeren die aangeven vaak bang te zijn voor criminaliteit kiezen meer voor vrijetijdsactiviteiten in een veilige, afgeschermd omgeving en activiteiten in aanwezigheid van vrienden; Jongeren die de buurt als sociaal samenhangend beoordelen participeren meer in jeugdverenigingen.

Wanneer we gemeentelijke met particuliere speelpleinwerkingen vergelijken dan stellen we wel enkele opvallende verschillen vast. Particuliere werkingen bereiken méér kinderen uit armoede en méér kinderen met een beperking, en deze verschillen zijn niet te wijten aan verschillen in verstedelijking. Alvast één mogelijke verklaring hiervoor is dat er een aantal werkingen zijn die zich expliciet richten op deze doelgroepen, en dat dit in de meerderheid van de gevallen particuliere werkingen betreft.

In het jeugdbewegingsonderzoek, het onderzoek bij jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare jongeren en de jeugdhuizen werden de bezoekers zelf ook bevraagd. Onderstaande tabel toont hier de verschillen in het bereik van diverse groepen in deze jeugdwerkvormen.

.....
20 Vandereecken A. Kemper R., Derluyn I., Bradt L. (2015) De vrijetijdsbesteding van jongeren met en zonder migratieachtergrond. Hoofdstuk uit 'Divers Jong': Acco, p268 - 283.

	Jeugdhuis	WMKJ's	Jeugdbeweging
Jongens	64.5%	75.5%	40.9%
Niet-Belg (3 gen.)	10.1%	62.4%	11.6%
<i>Schoolgaand</i>			
ASO+KSO	62.5%	22.1%	65.7%
TSO	29.3%	22.1%	28.5%
BUSO+ (D)BSO	7.9%	55.9%	5.7%
<i>Gezin</i>			
Beide ouders werken	75.6%	46.2%	80.3%
Hoger geschoolde ouders	66.6%	30.4%	67.3%
Gemakkelijk rondkomen	87.0%	75.0%	94.1%
Deelname ouders JW	48.8%	18.9%	80.5%
<i>Geloof</i>			
Christen	33.7%	22.5%	41.8%
Moslim	1.2%	42.2%	0.2%
Vrijzinnig/niet-gelovig	65.0%	35.3%	58.1%

Uit het jeugdbewegingsonderzoek blijkt ook wat belangrijke problemen bij het werven van de jongeren bij de jeugdbewegingen zijn. Er is een groot erfelijk karakter van de participatie bij jeugdbewegingen (80% van de leden had minstens 1 ouder die ook in het jeugdwerk zat). Daarnaast bereiken jeugdbewegingen vaker kinderen uit intacte gezinnen, waarbij de ouders hoger opgeleid zijn en vaker tewerkgesteld zijn.

II. DIVERSITEIT IN DE VLAAMSE JEUGDWERKORGANISATIES EN BIJ DE BEGELEIDING

In 2014-2015 werden cijfers verzameld bij de Vlaamse steden en gemeenten over het jeugdwerk.²¹ In de 278 gemeenten die de vragen over het jeugdwerk in hun gemeente beantwoordden worden er door de gemeente 74 werkingen voor maatschappelijk kwetsbare jeugd (WMKJ) georganiseerd, 41 jeugdwerkinitiatieven voor kinderen en jongeren met een beperking, 4 specifieke jeugdwerkinitiatieven voor laaggeschoolde jongeren en 52 andere doelgroepspecifieke jeugdwerkinitiatieven. 171 van de 287 hebben minstens één gemeentelijk doelgroepspecifiek initiatief. Daarnaast zien we ook nog 53 particuliere werkingen voor maatschappelijk kwetsbare jeugd, 97 werkingen voor kinderen met een beperking en 31 (zelf)organisaties van allochtone jongeren. 21.1% van de gemeenten geeft subsidies voor structurele extra inspanningen om kansarmen te laten participeren, 20.1% geeft dergelijke subsidies om andersvaliden te laten participeren en 16.6% om de toegankelijkheid van bijzondere doelgroepen te verhogen. 17.2% van de animatoren op de speelpleinen is van niet Belgische afkomst is. Dit aandeel is meer dan 6 percentagepunten hoger dan bij begeleiders in de jeugdbewegingen en jeugdhuisen (11%), maar substantieel lager dan bij de WMKJ's (53%).

III. DIVERSITEIT IN VERSCHILLENDE JEUGDWERKVORMEN

1. Speelpleinen²²

Een minderheid van de speelpleinwerkingen (tussen 20 en 30%) onderneemt daadwerkelijk acties om de diversiteit te weerspiegelen in de eigen werking. Ongeveer een derde geeft aan dit niet te doen en eveneens een derde neemt op dit vlak geen duidelijk standpunt in.

Wanneer we bij animatoren polsen naar wat ze anders willen in de samenstelling van het bezoekerspubliek, dan blijkt dat de meerderheid tevreden is met de samenstelling zoals die is, en komt een vraag naar méér diversiteit (bijv. kinderen van buitenlandse afkomst) niet expliciet naar boven. De doelgroepen die animatoren wel graag sterker vertegenwoordigd willen zien in de werking zijn de tieners enerzijds en kinderen met een beperking anderzijds.

2. Jeugdbewegingen²³

Leiding en hoofdleiding rapporteerden open te staan voor kansengroepen, maar tegelijk geven ze aan zelden actief op zoek te gaan naar deze groepen. De overtuiging leeft dat kansengroepen moeilijker te bereiken zijn, en dit omwille van een gebrek aan diversiteit in de omgeving, financiële beperkingen en geloofsovertuigingen van diverse jongeren. Over hoe deze jongeren functioneren in de jeugdbeweging hebben we weinig informatie.

11% van de vrijwilligers bij jeugdbewegingen zijn niet van Belgische afkomst. MEISJES= in de jeugdbewegingen (59%).

.....
²¹ Cijferboek lokaal jeugdbeleid 2014-2015

²² Meire, J., Berten, H., Van breda, L., Dekeyser, P., schaubroeck, K. & Piessens, A. (2015) Speelpleinwerkingen in Vlaanderen en Brussel. Onderzoek in opdracht van Departement CJSM, Afdeling Jeugd

²³ De Pauw, P., Vermeersch, H., Coussée, F., Vettenburg, N., & Van Houtte, M. (2011) Jeugdbewegingen in Vlaanderen. Onderzoek in opdracht van Departement CJSM, Afdeling Jeugd

3. Jeugthuizen²⁴

Ruim een tiende van de beroepskrachten in Vlaamse jeugthuizen is van buitenlandse herkomst. 11% van de vrijwilligers is van niet-Belgische afkomst. De jeugdhuisvrijwilligers bestaan voor drie kwart uit mannen. Niet-gelovige vrijwilligers treffen we het meest in de jeugthuizen aan. Een op tien bezoekers is van niet-Belgische afkomst (10%).

In het algemeen kunnen we stellen dat de jeugdhuisbezoekers op sociodemografisch en economisch vlak sterker aanleunen bij de jeugdbewegingsleden dan de WMKJ-jongeren. Slechts een derde van de jeugdhuisbezoekers behoort tot het vrouwelijke geslacht (36%),

Het typische jeugdhuispubliek zijn dus jongens, jongeren die bij beide ouders wonen, ongelovige of vrijzinnige jongeren, schoolgaande jongeren die les volgen in het hoger onderwijs binnen en buiten de universiteit. De niet-schoolgaande jeugdhuisbezoekers hebben vaker een diploma van het hogeschoolonderwijs en zijn op zoek naar werk. Ze groeien vaker op in een gezin met samenwonende, hogeropgeleide en twee werkende ouders waar men makkelijk rond komt met het beschikbare inkomen. Jongeren met minstens één ouder van niet-Belgische afkomst zijn duidelijk ondervertegenwoordigd.

We zien twee belangrijke groepen van oorzaken voor dit selectief bereik. Ten eerste de formele drempels zoals de kostprijs, de openingsuren, ... Ten tweede de zelfselectiemechanismen. Volgens dit mechanisme voelen bepaalde jongeren zich niet of minder aangesproken door de jeugdhuiscultuur. Het jeugdhuisgebeuren sluit niet aan bij hun eigen interesses, voorkeuren en smaken. Dit kan de heterogeniteit van jeugthuizen in de weg staan. De zelfselectiemechanismen en het inspelen van jeugthuizen op een select publiek leidt op deze manier naar een differentiatie van jeugthuizen.

Met betrekking tot het bezoekerspubliek, is het duidelijk dat ook de vrijwilligers meer diversiteit in hun jeugdhuis wensen. De kleine helft van de vrijwilligers zou willen dat het jeugdhuis een publiek bereikt dat uit meer meisjes bestaat, jonger is (11% wil echter ook een ouder publiek), en bredere culturele voorkeuren heeft. Ruim een kwart wil ook meer jongeren van verschillende afkomst in het jeugdhuis, terwijl het aantal vrijwilligers dat een publiek wil met 'meer gelijke culturele voorkeuren' of 'minder jongeren van verschillende afkomst', klein tot verwaarloosbaar is.

4. WMKJ'S²⁵

Volgens schattingen door de coördinatoren (daartoe bevestigd in het onderzoek naar de WMKJ's uit 2014) zouden allochtone jongeren het sterkst vertegenwoordigd zijn (62%) in de WMKJ's, gevolgd door jongeren in armoede (60%) en jongeren uit het beroepsonderwijs (42%). Komen ook nog geregeld (maar heel wat minder) voor: jongeren uit het buitengewoon onderwijs (14%), niet-begeleide minderjarigen (12%), en jongeren uit instellingen (zoals deze van Bijzondere Jeugdzorg) (10%). Holebijongeren, jongeren met een beperking, Roma, en tienermoeders zouden heel wat minder voorkomen, aldus de coördinatoren. In tegenstelling tot de jeugdbewegingsleden bestaat het merendeel van de WMKJ-jongeren uit jongens (76%). 62% van de jongeren is van niet-Belgische afkomst, wat meer dan vijf keer zoveel is als in de jeugdbewegingen (12%). Als we een minder streng criterium hanteren en enkel teruggaan tot de tweede generatie komen we nog steeds aan 57%, een cijfer dat eveneens meer dan vijf keer lager ligt in de

.....
²⁴ De Pauw, P., & Smits, W. (2014) Een onderzoek bij jeugthuizen, beroepskrachten, vrijwilligers en bezoekers. Onderzoek in opdracht van Departement CJSM, Afdeling Jeugd

²⁵ De Pauw, P. (2014) Jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare jongeren. Een onderzoek bij werkingen, begeleiding en deelnemende jongeren. Onderzoek in opdracht van Departement CJSM, Afdeling Jeugd

Vlaamse jongerenpopulatie (met vergelijkbare leeftijd) (11%), en de kloof met de jeugdbewegingsleden (7%) enkel groter maakt. 17% van de WMKJ-jongeren is geboren in een ander land dan België (ten opzichte van 1% van de jeugdbewegingsleden).

Ruim een tiende van de beroepskrachten is van niet-Belgische afkomst. In de WMKJ's was dit voor ongeveer vier op tien beroepskrachten (39%) het geval.

Dat de jeugdhuisvrijwilligers voor drie kwart uit mannen bestaan, staat in contrast met de WMKJ-vrijwilligers en de jeugdbewegingsleiders, bij wie de genderverdeling ongeveer gelijk is. Net als in de jeugdbewegingen is 11% van de vrijwilligers van niet-Belgische afkomst, een aandeel dat zo'n zes keer lager ligt dan in de WMKJ's. Vrijwilligers die de islam aanhangen, vinden we enkel in de WMKJ's. Niet-gelovige vrijwilligers treffen we het meest in de jeugdhuisen aan.

IV. VRIJE TIJD BIJ DOELGROEPEN

1. Vrije tijd als handicapsituatie²⁶

Onderzoekers van de Artesis Plantijn-Hogeschool interviewden, in opdracht van het Agentschap Cultuur, Jeugd, Sport en Media, het afgelopen jaar meer dan 100 kinderen en jongeren met diverse beperkingen tussen 6 en 18 jaar. Ondanks het wijd verspreide, diverse en goed onderbouwde vrijetijds- en jeugdwerk-aanbod (speelpleinen, jeugdbewegingen, jeugdhuisen, ...), vinden kinderen en jongeren met een beperking hierbij weinig aansluiting. In hun zoektocht naar geschikte activiteiten en door een samenspel van diverse factoren, botsen ze op allerlei obstakels die elkaar nog versterken. Ze voelen zich vaak niet welkom, haken sneller af en zijn vaak enkel aangewezen op het beperkte vrijetijdsaanbod specifiek voor kinderen en jongeren met een beperking of activiteiten georganiseerd door de school.

Omdat informatie over het lokale vrijetijdsaanbod vooral via de lokale scholen wordt verspreid blijven ze onzichtbaar en onbereikbaar voor allerlei wervingsacties. Nochtans willen heel wat lokale vrijetijdswerkingen kinderen en jongeren met beperking verwelkomen maar ze blijven vaak hangen in een passieve toegankelijkheid. Ze weten niet hoe de jongeren te bereiken, werven niet actief bij deze jongeren en missen de nodige ondersteuning om er in door te zetten. Naast de drempels om tot het aanbod te geraken, worden deze kinderen en jongeren ook vaak geweigerd (ontoegankelijke ruimtes, plaats tekort, spelen zijn niet aangepast, onvoldoende begeleiding, schrik, storend voor anderen ...).

Gelukkig is er ook een specifiek aanbod voor kinderen en jongeren met een beperking maar dat is dun gezaaid, vraagt meer mobiliteit en is vaak overvraagd. Er zijn wachtlijsten, er wordt gekampeerd om er binnen te geraken en verrassend genoeg is ook niet iedereen met gelijk welke beperking er welkom. Kinderen en jongeren met een beperking hebben zo weinig kans om een sociaal netwerk op te bouwen met leeftijdsgenoten zonder beperking. Ze missen veel van wat het Vlaamse jeugdwerk te bieden heeft: ruimte om te spelen, zich te ontwikkelen, sociale contacten te leggen, te experimenteren of te oefenen in burgerschap en democratische waarden.

Een combinatie van een specifiek en algemeen jeugdwerk- en vrijetijdsaanbod dat elkaar ondersteunt, intens samenwerkt en versterkt op lokaal niveau is maar één van de adviezen uit het rapport. De geïnterviewde jongeren zijn duidelijk in wat ze van het georganiseerde vrijetijds- en jeugdwerk-aanbod verwachten. Ze willen zo zelfstandig mogelijk hun vrijetijdsbesteding kunnen invullen en " ... liefst met leeftijdsgenoten die dezelfde interesse delen." (Laura,16j).

.....

²⁶ Schraepen, B., Maelstaf, H., & Halsberghe, M. (2015) Vrije tijd als handicapsituatie. Onderzoek in opdracht van Departement CISM, Afdeling Jeugd

2. Vrije tijd kinderen in armoede²⁷

Het jeugdwerk heeft het moeilijk om haar positie te bepalen tegenover die maatschappelijke tendensen. Het houdt krampachtig vast aan een verworven, methodische identiteit. Het pleidooi om die identiteit open te trekken, lijkt veeleer bedreigend dan dat het mogelijkheden opent. Het 'reguliere' jeugdwerk en het jeugdwerk met 'bijzondere' doelgroepen vinden elkaar dan ook niet. Het jeugdwerkweld gaat aarzelend mee in de maatschappelijke druk om kinderen en jongeren individueel toe te rusten voor de risicosamenleving.. Het zogenaamde algemene jeugdwerk houdt zich wat afzijdig en wil op die manier haar jongerenbepaaldheid vasthouden.

Zeker als het gaat over kinderen in armoede moeten we vaststellen dat het bestaande aanbod hen wel toegang biedt tot maatschappelijke hulpbronnen, maar niet voldoet aan de basisvoorwaarden op het vlak van begrijpbaarheid, beschikbaarheid en bruikbaarheid en hen dus niet de nodige handvatten biedt om zich te ontplooien.

Het onderzoek heeft een aantal argumenten aangereikt om het doorstromings- en toeleidingsdiscours te overstijgen en een actuele derde milieu benadering uit te bouwen vanuit sociaal pedagogisch perspectief. Jeugdwerk, sport, cultuur en andere actoren (wellicht kan bv. ook de buitenschoolse kinderopvang hier een belangrijke actor zijn), behoren dan tot een ruimer structureel netwerk van steunpunten in de leefwereld van kinderen en jongeren. Een dergelijke basisvoorziening hoeft niet de vorm aan te nemen van een nieuwe werkvorm of een nieuwe sector of voorziening. Ze kan gedragen worden door de beroepskrachten die nu reeds werken met jeugd, door de beroepskrachten in andere 'sectoren' en disciplines, door een geheel van vrijwilligers die meedraaien op alle niveaus in de werking (en uiteindelijk ook door de lokale leefgemeenschap). Op die manier kan tegemoet gekomen worden aan het 'gat in de opvoeding' (zie deel III), zij het dat een leefwereldgerichte benadering altijd voorop zal moeten staan, willen we niet voortdurend nieuwe gaten maken. Onzekerheid behoort tot deze manier van werken, zeker vanuit aanbod en beleid gezien. Vanuit het perspectief van kinderen en jongeren is er meer zekerheid en veiligheid nodig.

3. Vrije tijd en gender²⁸

Bram Spruyt en Jessy Siongers onderzochten de toegankelijkheid van de georganiseerde vrije tijd voor jongeren uit seksuele minderheden. Daarvoor werden vijftien respondenten tussen 20 en 25 jaar oud bevroegd over hun trajecten doorheen vrijetijdsorganisaties en de bijhorende ervaringen van '(on) toegankelijkheid'.

De centrale bevinding van de studie is dat jongeren uit seksuele minderheden met specifieke drempels te maken krijgen in het jeugdwerk. Opvallend is dat het hier meestal gaat om ervaringen van ontoegankelijkheid die eerder 'in' het aanbod plaatsvinden, dan dat ze voorafgaand de toegang 'tot' het aanbod beïnvloeden. In 'reguliere' vrijetijdsorganisaties spelen vooral gendernormering en homonegativiteit een rol. Daarnaast is er soms een (groeierende) discrepantie tussen de gendered interesses en ondersteuningssnoden van jongeren uit seksuele minderheden en datgene wat een vrijetijdsinitiatief te bieden heeft. Het doelgroepspecifieke aanbod wordt om andere redenen als ontoegankelijk ervaren, zoals een beperk-

.....
²⁷ Coussée F., & Roets G. (2011) Vrijetijdsbeleving van kinderen in armoede. Onderzoek in opdracht van Departement CISM, Afdeling Jeugd

²⁸ Spruyt, B., & Siongers, J., (2015) Gender(en) Over de constructie en deconstructie van gender bij Vlaamse jongeren

te bereikbaarheid, beschikbaarheid, begrijpbaarheid en bruikbaarheid ('te therapeutisch'). Toch speelt gendernormativiteit ook hier een rol. Verder wijzen de bevindingen uit dat ontoegankelijkheid eerder te maken heeft met het niet 'gender(norm)conform' zijn dan met uitsluiting omwille van seksuele voorkeur. Dit maakt dat met name transgender personen te maken krijgen met uitsluiting in vergelijking met hun genderconforme leeftijdsgenoten.

De studie leidt naar een aantal inzichten die bruikbaar zijn voor al wie aan toegankelijkheid wil werken aangezien het diverse aspecten aan het licht brengt die het moeilijker of juist gemakkelijker maken voor jongeren uit seksuele minderheden. Dit zijn: (tolerantie tegenover) interpersoonlijke diversiteit in de deelnemersgroep, de mannelijkheid/genderstructuren van een aanbod, het voorbeeld van deelnemers én begeleiders die comfortabel uit de kast zijn, begrip van begeleiding, het gebruik van homo als scheldwoord en tot slot: een nadruk op groepsvorming en het elkaar door-en-door kennen (in combinatie met – verwachte – homonegativiteit). Voor wat betreft het doelgroepspecifiek aanbod werd in deze studie de 'eigen' bruikbaarheid van dit aanbod aangetoond, maar werden ook specifieke uitdagingen vastgesteld. Interessant is onder meer de impact van imago en communicatie. Een laatste aandachtspunt is de (gender)diversiteit binnen de groep jongeren uit seksuele minderheden.

4. Vrije tijd kinderen in instellingen²⁹

In de bevraging uit 2015 geeft 67% van de jongeren in een voorziening aan zijn of haar vrijetijdsactiviteiten te hebben kunnen voortzetten in de voorziening. 33% geeft aan dat dit niet gebeurde.

De overgrote meerderheid van deze jongeren (71%) beslist samen met anderen over hun vrijetijdsbesteding. 10% geeft aan dit helemaal alleen te beslissen. 18% geeft aan dat hij/zij helemaal geen inspraak heeft over de invulling van zijn/haar vrije tijd.

De meest beoefende vrijetijdsactiviteit binnen de bevroegde voorzieningen is sport, zowel informeel als in clubverband. Ook spelletjes spelen en knutselen en tekenen is een frequente bezigheid. Ook zegt 19% van de bevroegde jongeren af en toe tot vaak deel te nemen aan activiteiten van jeugdverenigingen. 12% van de jongeren neemt deel aan jeugdbewegingsactiviteiten.

58% van de jongeren beweert zeer tevreden te zijn over zijn/haar vrijetijdsbesteding buiten de voorziening. Minder dan de helft hiervan zegt hetzelfde over zijn/haar vrijetijdsbesteding binnen de voorziening. Ook geven dubbel zoveel jongeren aan eerder ontevreden te zijn over de vrijetijd binnen de voorziening als buiten deze voorziening.

V. ATTITUDES VAN OUDERS NAAR EEN DIVERS JEUGDWERK³⁰

De overgrote meerderheid (90%) van de ouders vindt het belangrijk dat hun kind via jeugdwerkorganisaties in contact kan komen met een diversiteit aan achtergronden. Meer nog, voor een grote meerderheid van de ouders heeft jeugdwerk daarin een specifieke taak te vervullen. Zo is 75% van de ouders akkoord met de stelling dat jeugdwerk ervoor moet zorgen dat kinderen leren omgaan met mensen van diverse achtergronden.

.....
²⁹ Schraepen, B., Maelstaf, H., Dehertogh, B., Halsberghe, M. & Van De Mosselaer, K. (2016). Vrije tijd van jongeren in residentiële voorzieningen: persoonlijke ruimte of hulpverleningsruimte? Onderzoek in opdracht van Departement CJSM, Afdeling Jeugd

³⁰ Morreel, E., Nys, K., Van Leeuwen, K. (2015) Ouders en Jeugdwerk. Onderzoek in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap, Departement CJSM & Afdeling Jeugd

In het bijzonder werd door ouders met een migratieachtergrond jeugdwerk als plaats voor taalverwerving benadrukt. Naast deze educatieve functie onderschrijven ouders in belangrijke mate de meer maatschappelijke functie van jeugdwerk. In elke parallelversie is telkens om en bij de 75% van de ouders de mening toegedaan dat jeugdwerk een integratiefunctie heeft (cf. 'Jeugdwerk moet ervoor zorgen dat kinderen een plaats krijgen in onze maatschappij'). Ouders van niet-deelnemers (vooral respondenten met kansarmoedeachtergrond) en ouders zonder een jeugdwerkverleden vinden het jeugdwerk minder nuttig dan de andere ouders.

De ouders lijken niet te vinden dat er meer begeleiders moeten zijn van dezelfde (taal)achtergrond als hun kinderen. Een beperkt aandeel ouders wil effectief meer begeleiders met dezelfde achtergrond als het kind of begeleiders die ook een andere taal spreken dan het Nederlands, maar de aantallen zijn heel klein.

Uit praktijkverhalen en face-to-face bevestigingen blijkt dat ouders met een migratie- of kansarmoede-achtergrond heel wat drempels ervaren in relatie tot het reguliere jeugdwerk. Een groot aandeel respondenten met migratie- of kansarmoedeachtergrond werd gerekruteerd in doelgroepspecifieke werkingen. Dat kan mede een verklaring bieden waarom sommige drempels, zoals bereikbaarheid, wantrouwen enz. niet prominenter in beeld komen. Doelgroepspecifieke werkingen zetten daar immers reeds sterk op in. Ongeveer de helft van de respondenten in reguliere werkingen geeft aan dat jeugdwerk meer kan doen voor kansengroepen (cf. 'Jeugdwerkinitiatieven moeten meer doen om kinderen in armoede te bereiken' of 'Jeugdwerkinitiatieven moeten meer doen voor kinderen met een beperking').

20 tot 40% van de ouders vindt het belangrijk dat de werking weinig tot niets kost. Gekoppeld aan achtergrondkenmerken is de kostprijs, zoals te verwachten, sterker van tel voor respondenten met een kansarmoedeachtergrond.

Tot 25% van de respondenten onderschrijft het belang dat jeugdwerk voor henzelf als ouder een sociale functie heeft: ze zien het als een plaats waar ze zelf als ouder in contact kunnen komen met andere ouders. Voor respondenten met migratieachtergrond stijgt dit tot zelfs tot 46%.

BIJLAGE 4. KADERS EN INSTRUMENTEN

EUROPESE KADERS³¹

I. EU-SAMENWERKINGSKADER JEUGD 2010 – 2018

De Europese Unie is actief op allerlei beleidsterreinen. Sinds de inwerkingtreding van het verdrag van Maastricht (1992) zijn cultuur en jeugd een bevoegdheid van de Unie. Met het Verdrag van Lissabon (2007) werd haar doeltreffendheid en de democratische legitimiteit van de Unie versterkt en haar optreden samenhangender gemaakt. Het jeugdbeleid van de EU vindt zijn rechtsbasis in onder andere artikel 165.2: het bepaalt expliciet dat het communautaire optreden tot doel heeft de ontwikkeling van uitwisselingsprogramma's voor jongeren en jongerenwerkers te bevorderen. Met het VWEU (Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie) wordt deze doelstelling aangevuld met stimulansen die moeten leiden tot de versterkte deelneming van jongeren aan het democratisch leven van Europa. Het EU-jeugdbeleid wordt uitgevoerd (en ook mee voorbereid) door enerzijds de bevoegde Commissaris (Onderwijs, Cultuur, Jeugd en Sport) en anderzijds het Directoraat-generaal Onderwijs en Cultuur.

In november 2009 keurde de Raad van ministers van Jeugdzaken een resolutie goed over een nieuw kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken voor het volgende decennium : een EU-strategie voor jongeren. De nieuwe strategie nodigde zowel de lidstaten als de Commissie uit om tussen 2010 en 2018 samen te werken op het gebied van jeugdzaken via een vernieuwde open coördinatiemethode. Hierbij wordt de lidstaten verzocht om een permanente en regelmatige dialoog met jongeren te organiseren, (beter gekend als de Gestructureerde dialoog). Daarnaast wordt in de strategie een meer op onderzoek en op feiten gebaseerd jeugdbeleid aangemoedigd.

Zie <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=URISERV:ef0022> en <https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy>.

In de nieuwe EU-Jeugdstrategie zijn de twee algemene doelstellingen van het nieuwe kader vastgesteld:

- meer en gelijke onderwijs- en werkgelegenheidskansen voor jongeren;
- actief burgerschap, sociale inclusie en solidariteit onder alle jongeren.

zie <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/youthwiki>

Om de inhoudelijke ontwikkeling van het E+: Youth in Action programma te ondersteunen, zowel op het vlak van de verschillende projectvormen (groepsuitwisselingen, vrijwilligerswerk, vorming van jeugdwerkers) als in functie van de beleidsdoelstellingen van het programma, creëerde de Europese Commissie "resource centres" onder het merk SALTO. In het netwerk van de Nationale Agentschappen werd aan NA's de opdracht toevertrouwd om een dergelijk Resource Centre vorm te geven.

Het Nationaal Agentschap van de Vlaamse Gemeenschap, JINT, is verantwoordelijk voor het Resource Centre Social Inclusion & Diversity. Meer info: www.salto-youth.net & <https://www.youthinaction.be/>

.....
³¹ Voor meer informatie en achtergrond: http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/internationalesamenwerking_doc/wegwijzer_internationaal_jeugdwerkbeleid%20_2017.pdf

Op 15 februari 2011 keurde de Commissie de mededeling “Een EU-agenda voor de rechten van het kind” goed (COM (2011) 0060). Dit om te bevestigen dat alle EU-instellingen en alle lidstaten vastbesloten zijn om de rechten van het kind in al het relevante EU-beleid te bevorderen, te beschermen en na te leven en de desbetreffende maatregelen in concrete resultaten om te zetten. In de toekomst moet EU-beleid dat direct of indirect op kinderen betrekking heeft, worden ontwikkeld, uitgevoerd en gecontroleerd met inachtneming van het beginsel van het belang van het kind dat in het EU-Handvest van de grondrechten en in het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK) is vastgelegd.

Informatie: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0060:FIN:nl:PDF>

II. RAAD VAN EUROPA

De Raad van Europa, de oudste politieke organisatie van het continent, is een intergouvernementele organisatie, dus een formeel en vrijwillig samenwerkingsverband van alle landen op het Europese continent. De RvE telt dus veel meer leden dan de EU, maar is in strikte definitie geen overheid. Toch vindt de RvE in het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) een buitengewone referentie die voor de aangesloten landen een bindend juridische kader biedt.

De Raad van Europa beschikt over een aantal instrumenten voor zijn jeugd(werk)beleid, zoals daar zijn:

- Europese Jeugdcentra (Straatsburg en Boedapest)
- Europees Jeugdfonds
- Raad van Europa Jeugdwerk Portfolio
- Raad van Europa Kwaliteitslabel voor jeugdcentra
- Jeugdministerconferenties
- International reviews of national youth policy
- Aanbevelingen, conclusies, publicaties, vormingen etc.

<https://www.coe.int/en/web/youth/home>

III. AANBEVELING VAN DE RAAD VAN EUROPA OVER JEUGDWERK

Het Comité van ministers van de Raad van Europa keurde op 31 mei 2017 een aanbeveling aan de lidstaten inzake jeugdwerk goed. Deze Europese aanbeveling is van toepassing op jeugdwerk in al zijn diversiteit. Met de aanbeveling wil de Raad van Europa de lidstaten aanmoedigen om hun jeugdwerkbeleid en -praktijk binnen hun bevoegdheden te ontwikkelen. Verder wil de Raad de lidstaten uitnodigen om een reeks maatregelen goed te keuren die de noodzakelijke steun voor jeugdwerk op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau verhogen.

De aanbeveling bouwt voort op de bestaande waarden, beginselen en voordelen van jeugdwerk.

Het ontwerp en de uitvoering van jeugdwerk worden onderbouwd door de beginselen van vrijwillige en actieve participatie, gelijke toegang, openheid en flexibiliteit. Het moet op rechten gebaseerd en inclusief zijn en jongeren en hun behoeften en capaciteiten centraal stellen.

Aangezien participatie een van de kernbeginselen van jeugdwerk is, worden jongeren, jeugdwerkers, jeugd- en andere organisaties die jeugdwerk aanbieden, erkend als actieve partners bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van jeugdwerkbeleid en -praktijk.

Meer info: http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/internationalesamenwerking_doc/2017_aanbevelingRvE-jeugdwerk.pdf

http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/internationalesamenwerking_doc/2017_aanbevelingRvE-jeugdwerk_memorie.pdf

IV. PARTNERSHIP EU EN RVE

In 1998 besloten de Europese Commissie en de Raad van Europa gemeenschappelijke stappen te ondernemen in de vorming van jeugdwerkers in Europa. Hiervoor werd een overeenkomst opgemaakt met als doel “het versterken van actief Europees burgerschap door te investeren in de vorming van jeugdleiders en jeugdwerkers binnen een Europese context”. Sinds 2005 focust het jeugdpartnership zich op volgende zaken:

- Versterken van het Europees burgerschap;
- Mensenrechteneducatie en interculturele dialoog;
- Kwaliteit en erkenning van jeugdwerk en vorming (onder andere de reeks History on youth work in Europe: <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/history-of-youth-work>);
- Beter begrip en kennis over jeugd (ontwikkeling van EKCYC – European Knowledge Centre on Youth Policy);
- Jeugdbeleidsontwikkeling.

Informatie hierover via <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership>

V. STRATEGIE VAN DE RAAD VAN EUROPA OVER DE RECHTEN VAN HET KIND (2017-2021)

Deze nieuwe strategie over de rechten van het kind van de Raad van Europa werd aangenomen te Sofia, in april 2016. Deze strategie volgt op eerdere strategieën rond kinderrechten (2006-2015). Ook in de nieuwe strategie is gelijke mogelijkheden voor alle kinderen de eerste doelstelling. In het kader van de nieuwe strategie gaat er onder meer extra aandacht naar de positie van minderjarige vluchtelingen. Zie: <https://www.coe.int/en/web/children/children-s-strategy>

VI. VN-VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN HET KIND

Kinderen hebben hun eigen rechten. Beleidsmakers uit 193 landen hebben besloten kinderen extra bescherming te geven door het VN-Kinderrechtenverdrag (1989) te bekrachtigen. Er is geen ander mensenrechtenverdrag waar zoveel landen lid van zijn. In het VN-kinderrechtenverdrag zijn politieke, burgerlijke, economische, culturele en sociale rechten opgenomen. Een verschil met andere mensenrechtenverdragen is dat er participatierechten in zijn opgenomen, waarmee het belang van de meningen van kinderen aangegeven wordt.

Het Kinderrechtenverdrag werd aangevuld door drie facultatieve protocollen. Het eerste handelt over de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten. Het tweede betreft kinderhandel, kinderprostitutie en kinderpornografie. Een derde protocol voegt een klachtenprocedure toe aan de toezichtsbepalingen van het kinderrechtenverdrag.

Het VN-Kinderrechtencomité in Genève ziet toe op de naleving door landen van hun kinderrechtenverplichtingen. De landen die lid zijn van het verdrag moeten elke vijf jaar aan het VN-Kinderrechtencomité rapporteren over de kinderrechtsituatie in hun land en de vooruitgang die geboekt is door toedoen van hun beleid. Niet-gouvernementele kinderrechtenorganisaties maken parallel een alternatieve rapportage met hun bevindingen. Het VN-Kinderrechtencomité houdt vervolgens een bijeenkomst met alle partijen waarna het een aantal aanbevelingen doet aan de regering. In België trad het VN-Kinderrechtenverdrag in 1992 in werking. Ook de protocollen zijn op België van toepassing. Alle Belgische overheden, dus ook de Vlaamse overheid, hebben de verplichting om het VN-Kinderrechtenverdrag en de protocollen in alle beleidsdomeinen toe te passen.

Zie: http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/kinderrecht_verdrag.aspx

VII. VN-VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP (VRPH).

De Verenigde Naties keurden het VRPH goed op 13 december 2006 en België ratificeerde (bekrachtigde) dit verdrag op 2 juli 2009. In 2011 verscheen het eerste Belgisch rapport over het VRPH. GRIP schreef een schaduwrapport. En het Comité voor de rechten van personen met een handicap heeft het initiële verslag van België onderzocht en in oktober 2014 een reeks slotopmerkingen en aanbevelingen aangenomen.

VLAAMSE KADERS

I. INCLUSIEVE OVERHEID

In het Regeerakkoord (p. 126, §1): *“Gelijke kansen garanderen en discriminatie bestrijden zijn een opdracht van elke dag en voor eenieder. De Vlaamse Overheid heeft hierbij een voorbeeldfunctie, zowel als werkgever als in de uitvoering van het beleid. De Vlaamse Regering maakt werk van een sterk, gecoördineerd en gedifferentieerd gelijkemansbeleid. Elke groep (vrouwen en mannen, holebi's en transgenders, personen met een beperking, mensen met een migratieachtergrond, ...) verdient daarbij specifieke aandacht. Tegelijk verbeteren we de afstemming tussen het horizontaal gelijkemansbeleid, het integratiebeleid en het intern diversiteitsbeleid van de Vlaamse overheid. Waar personen in armoede de toegang tot gelijke kansen missen, vormen ook zij een aandachtspunt voor het Vlaamse gelijkemansbeleid.”*

Decreet houdende vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid van 20 januari 2012, zoals gewijzigd. Met het besluit van de Vlaamse Regering van 13/5/2016 werd een aanvullend beoordelingscriterium vastgesteld in artikel 17, §2, derde lid, van het decreet:

“de wijze waarop de vereniging inspeelt op de kansen die de stedelijke context biedt voor vernieuwende initiatieven en op de maatschappelijke uitdagingen die zich in het bijzonder in steden voordoen.”

Decreet houdende de subsidiëring van bovenlokaal jeugdwerk, jeugdhuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen

II. VLAAMS JEUGD- EN KINDERRECHTENBELEIDSPLAN 2015 – 2019

Bijna alle beleidsdomeinen hebben een invloed op kinderen en jongeren. Denken we maar aan onderwijs, mobiliteit, werkgelegenheid, gezondheid, welzijn, ruimte, wonen, armoede, enzovoort. In al die beleidsdomeinen treedt de Vlaamse overheid ook heel bewust op in het belang van jonge mensen. Sinds de legislatuur 2000-2004 worden de inspanningen van de Vlaamse Regering voor kinderen en jongeren in al deze beleidsdomeinen gebundeld in aparte jeugdbeleidsplannen. Omdat de Vlaamse overheid ook het Kinderrechtenverdrag onderschrijft, vormden de kinderrechten een vanzelfsprekende toetssteen in deze jeugdbeleidsplannen. Vanaf de legislatuur 2015-2019 worden de inspanningen van de Vlaamse Regering voor kinderen en jongeren in al deze beleidsdomeinen gebundeld in een geïntegreerd jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan. Het plan beschrijft ook hoe de Vlaamse Regering haar internationale verbintenissen op het vlak van kinderrechten nakomt.

In het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2015-2019 wordt expliciet aandacht gevraagd voor de diversiteit van kinderen en jongeren in Vlaanderen. Kwetsbare kinderen en jongeren hebben recht op extra bescherming. Er zijn extra inspanningen nodig om hen een gelijkwaardige toegang tot hun rechten te garanderen. Het plan vraagt bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren met een beperking, kinderen en jongeren met een migratieachtergrond en kinderen en jongeren die leven in armoede. Maar, het moet duidelijk zijn dat nog andere groepen met een specifieke kwetsbaarheid beoogd worden, zonder dat ze expliciet worden benoemd. Het is een plan voor alle kinderen en jongeren in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: net dan is het belangrijk om alle groepen mee te nemen, met alle verschillen in acht genomen. Discriminatie wordt bestreden.

OD 1.2 onder het hoofdstuk Armoede verzamelt de concrete acties van de verschillende beleidsdomeinen m.b.t. *'Elk kind en elke jongere kan kiezen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding op eigen maat, met het oog op sociale ontplooiing en mentale ruimte.'*

Ook OD 7.2 onder het hoofdstuk Participatie mikt op diversiteit: 'De Vlaamse overheid ontwikkelt, stimuleert en hanteert strategieën en voorziet in ruimte en middelen opdat de beleidsparticipatie van groepen die nu moeilijk bereikt worden, verhoogt.'

Maar, ook binnen andere doelstellingen wordt expliciet aandacht gevraagd voor kwetsbare doelgroepen. Zie www.jkp.vlaanderen

Zie fiches in bijlage 3

III. VLAAMS ACTIEPLAN ARMOEDEBESTRIJDING 2015 – 2019

Meer dan één op tien mensen in Vlaanderen leeft met een armoederisico. Armoede is niet enkel een kwestie van inkomen. Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen op verschillende levensdomeinen die intens met elkaar verweven zijn, zoals onderwijs, werk, vrijetijdsbesteding, huisvesting en gezondheid,...

Het toelaten van armoede is een schending van de mensenrechten. Armoedebestrijding moet dan ook gericht zijn op een volwaardige participatie aan de samenleving, zodat iedereen ten volle kan genieten van alle sociale grondrechten.

Met het regeerakkoord engageerde de Vlaamse Regering zich om haar verantwoordelijkheid inzake armoedebestrijding te blijven opnemen. Ze wil het mogelijk maken dat mensen zelfredzaam kunnen worden en ingaan tegen mechanismen die armoede veroorzaken en in stand houden.

Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding werd goedgekeurd op 3 juli 2015; de VR keurde een bijsturing goed op 7 juli 2017.

In dit actieplan wordt een structureel en participatief armoedebestrijdingsbeleid uitgetekend op basis van concrete doelstellingen geformuleerd voor elk van de sociale grondrechten (participatie, maatschappelijke dienstverlening, inkomen, gezin, onderwijs, vrijetijdsbesteding, werk, wonen en gezondheid). Elk lid van de Vlaamse Regering is dus verantwoordelijk voor de realisatie van deze doelstellingen binnen het kader van zijn of haar beleidsdomeinen, neemt daartoe ook de nodige acties op in dit actieplan en zal hierover rapporteren.

De Vlaamse Regering maakt bij de uitvoering van dit plan ter voorkoming en bestrijding van armoede gebruik van een geïntegreerd bestuur en richt haar focus in het bijzonder op gezinnen met jonge kinderen. Het algemene armoederisico is de laatste jaren stabiel gebleven. De kansarmoede-index van Kind en Gezin leert ons dat 11,2% van het totaal aantal geboorten in Vlaanderen in de periode 2011-2013 plaats vond in een kansarm gezin. Dit percentage is sinds 2005 opvallend gestegen. Ondanks de goedkeuring van het armoededecreet in 2003 en de maatregelen die genomen werden tijdens de vorige legislatuur is de armoedesituatie in Vlaanderen en Brussel niet duurzaam verbeterd.

In het bijgestuurde plan wordt aangegeven waar de Vlaamse Regering de volgende periode extra zal op inzetten. Daarbij ligt de klemtoon op de grondrechten maatschappelijke dienstverlening, gezin, onderwijs, werk en huisvesting omdat de grootste hefbomen tegen armoede – voor zover deze binnen de bevoegdheden van de Vlaamse overheid vallen – zich op deze vlakken situeren en dat via acties in deze domeinen de grootste winsten in het voorkomen en bestrijden van armoede en sociale uitsluiting te behalen zijn.

zie www.armoede-vlaanderen.be

Voor jeugd werden volgende acties opgenomen:

- *Coördinatie en opvolging strategisch doel 1 in Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan: In 2019 is het aandeel kinderen en jongeren dat in Vlaanderen in armoede leeft met 30% gedaald.*
- *De Vlaamse overheid ontwikkelt, stimuleert en hanteert strategieën en voorziet in ruimte en middelen opdat de beleidsparticipatie van groepen die nu moeilijk bereikt worden, verhoogt.*
- *Kinderrechteneducatie*
- *Strategie ter bestrijding van discriminerende maatschappelijke houdingen tegenover kinderen en jongeren die in armoede leven*
- *Jeugdorganisaties die werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren worden structureel en projectmatig ondersteund*
- *Elk kind en elke jongere kan kiezen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding op eigen maat, met het oog op sociale ontplooiing en mentale ruimte*
- *Opzetten beleidsnetwerk diversiteit in het jeugdbeleid*

Andere acties van Cultuur o.a. gericht op kinderen, jongeren en jeugdwerk:

- *Subsidiëren van participatieprojecten kansengroepen, Demos, Netwerk tegen Armoede... via het Participatiedecreet.*
- *Uitrol UiTPAS in heel Vlaanderen*
- *Kunstendag voor Kinderen*
- *Organisatie VPAO*

Zie fiches in bijlage 3

IV. VLAAMS HORIZONTAAL GELIJEKANSENBELEIDSPLAN 2016 – 2019

Ondanks alle verdragen, wetten en decreten waarin de gelijkheid van alle burgers staat ingeschreven, ondanks het feit dat in Europa de gelijkheid in rechte overal verworven is, zijn 'gelijke kansen' nog lang geen realiteit voor iedereen. Ook in Vlaanderen niet. Het Vlaamse gelijkekansenbeleid trad in voege in 1995, vlak na de Wereldvrouwenconferentie in Beijing. Tijdens deze conferentie werd de nadruk gelegd op de nood aan 'mainstreaming': het hanteren van een gelijkekansenperspectief in alle beleidsdomeinen, in alle fasen van het beleidsproces.

Achterstellingsmechanismen en discriminaties zorgen er nog steeds voor dat mensen of groepen van mensen ongelijk behandeld worden en niet de kansen krijgen om volwaardig te kunnen participeren aan het maatschappelijk leven. Het Vlaamse gelijkekansenbeleid wil deze achterstellingsmechanismen tegengaan. Het wil ze zichtbaar en bespreekbaar maken, ze bestrijden en de totstandkoming van nieuwe mechanismen voorkomen. Hierbij heeft het oog voor verschillen tussen sociale groepen (diversiteit) en ook voor de individuele ontplooiing en ontwikkeling van mensen (emancipatie) binnen die groepen, waarbij niemand wordt uitgesloten (non-discriminatie) en iedereen zich verantwoordelijk voelt voor de onderlinge samenhang (solidariteit).

Achterstellingen manifesteren zich in zowat alle aspecten van het maatschappelijk leven: onderwijs, welzijn, maar ook cultuur, huisvesting, sport... Samengevat: alle domeinen waarvoor Vlaanderen bevoegd is, bevatten sleutels om de maatschappelijke positie van de diverse kansengroepen te verbeteren. Slagkrachtig werken aan gelijke kansen vraagt bijgevolg een beleidsdomeinoverschrijdende aanpak die stevig onderbouwd wordt. Gesteund door een toonaangevend internationaal kader, zet de VR in op een tweesporenbeleid. Via de methode van open coördinatie worden de initiatieven die organisatiebreed rond Gelijke Kansen worden genomen gecoördineerd en afgestemd en het gelijkekansenperspectief wordt maximaal ontplooid binnen de verschillende Vlaamse bevoegdheden.

De focus ligt hierbij op niet-stereotyperende beeldvorming, het wegwerken van bestaande ordeningsmechanismen en het streven naar een geweldloze samenleving.

Zie <http://www.gelijkekansen.be/Hetbeleid.aspx>

In opvolging van dat decreet bepaalde de Vlaamse Regering op 17 juli 2015 een nieuw doelstellingenkader voor de uitbouw van het Vlaamse horizontale gelijkekansenbeleid². Dat werd vervolgens in de schoot van de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen, en na het inwinnen van advies bij een aantal strategische adviesorganen en bij een waaier aan 'gelijkekansenorganisaties', geconcretiseerd in actieplannen met een looptijd van 2 jaar: 2016–2017. Het actieplan 2018-2019 is in voorbereiding.

V; OCM DOELSTELLINGENKADER GENDER, SEKSUELE IDENTITEIT, TOEGANKELIJKHEID EN HANDICAP

Een OCM-cyclus wordt ingezet met het bepalen van strategische en operationele doelstellingen door de Vlaamse Regering. De beslissing van de Vlaamse Regering wordt voorbereid door de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen. Ook het middenveld wordt nauw betrokken in de verschillende fasen van dit proces.

De Vlaamse Regering heeft in haar horizontale gelijkheidsbeleid 4 prioritaire uitdagingen voor ogen: 1/ Het realiseren van integrale toegankelijkheid; 2/ Een inclusieve samenleving voor personen met een handicap; 3/ Het realiseren van een genderklik; 4/ Het bestrijden en voorkomen van discriminatie.

De aandacht voor het kruispuntdenken is belangrijk aangezien de doelgroepen geen monolithische blokken zijn. Ook mogen niet alleen symptomen worden bestreden, maar dient er ook gewerkt te worden aan structurele oorzaken die gelijke kansen in de weg liggen.

Het OCM doelstellingskader Handicap werd ontwikkeld volgens de visie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap en wil een belangrijke stap zetten naar een inclusieve maatschappij.

Het doelstellingskader is opgebouwd vanuit 3 strategische doelstellingen:

- 1:** we werken aan een samenleving waarin gelijkwaardigheid, gelijke kansen en respect centraal staan;
- 2:** we werken aan volwaardige maatschappelijke participatie;
- 3:** we bestrijden en voorkomen discriminatie

Zie <http://www.gelijkekansen.be/Wiewerktmee/BinnendeVlaamseoverheid/Doelstellingskader.aspx>

Voor jeugd werden volgende acties opgenomen:

- *Dag van de Diversiteit*
- *Vlaams Platform No Hate Speech Vlaanderen*
- *Ondersteuning jeugdorganisaties met gelijkheidswerking*
- *Aandacht voor gelijkheidsdoelgroepen in decreet jeugd- en kinderrechtenbeleid*
- *Studie internationale voorbeelden gebruik publieke ruimte*
- *Vlaamse ondersteuning voor regionale werkingen voor kinderen en jongeren met een handicap*
- *Opvolgen aanbevelingen onderzoek vrijetijdsbeleving kinderen en jongeren met handicap*
- *Burgerkabinet Geef mee kleur aan jeugd*
- *Toegankelijkheid voor kinderen en jongeren met een handicap aandachtspunt bij jeugdverblijfcentra en bivakplaatsen*

Zie fiches in bijlage 3

VI. HORIZONTAAL INTEGRATIEBELEIDSPLAN 2015 – 2019

De maatschappelijk positie van personen van buitenlandse herkomst is in Vlaanderen in heel wat maatschappelijke domeinen slechter dan deze van personen van Belgische herkomst. Deze herkomstkloof is niet eenvoudig te verklaren. Vaak ligt een combinatie van factoren aan de basis. Daarom moet er tegelijk in alle beleidsdomeinen een aantal maatregelen ingezet worden om deze kloof te verkleinen.

Het Vlaams Integratie- en Inburgeringsdecreet richt zich op de hele samenleving, en heeft daarbij bijzondere aandacht voor de doelgroepen personen van buitenlandse herkomst en woonwagengebouwen. Het decreet streeft ernaar de zelfstandige en evenredige participatie van personen van buitenlandse herkomst en woonwagengebouwen te vergroten, alsook in de toegankelijkheid van alle voorzieningen voor iedereen te voorzien, actief en gedeeld burgerschap van eenieder te bewerkstelligen en de sociale samenhang te versterken.

Om bovengenoemde decretale doelstellingen te realiseren is naast een functioneel beleid een geïntegreerde horizontale aanpak nodig. Daarom werkt binnen de Vlaamse overheid de commissie Integratiebeleid aan een inclusief horizontaal integratiebeleid. Het krijgt vorm in het Horizontaal Integratiebeleidsplan, waarin de commissie doelstellingen en acties van de beleidsdomeinen bundelt, opvolgt en evalueert. De verschillende beleidsdomeinen zetten in op dezelfde speerpunten, waardoor de effecten van het integrale integratiebeleid gemaximaliseerd worden.

In het beleidsplan 2016-2019 engageren de verschillende beleidsdomeinen zich voor het waarmaken van vier strategische doelstellingen en bijhorende acties om de herkomstkloof te verkleinen: (1) participatie van personen van buitenlandse herkomst aan het maatschappelijke leven bevorderen, (2) kennis van het Nederlands bij anderstaligen versterken, (3) wederzijds respect bevorderen en (4) komen tot een afgestemd, onderbouwd en gedragen beleid.

Voor jeugd werden volgende acties opgenomen:

- *Herkomstclassificatie*
- *Kansen voor cultuurparticipatie en educatie in de Bijzondere jeugdzorg*
- *Dag van de Diversiteit*
- *Vorming en kennisdeling bij jeugdwerkers*
- *Focus diversiteit door Jeugdonderzoeksplatform*
- *Ondersteuning werkingen met MMKJ*
- *Betrekken stakeholders bij vernieuwing of nieuwe regelgeving*
- *Prijs jeugdgemeente*
- *Gestructureerde dialoog: Empowerment for Political Participation*
- *Projectoproep positieve identiteitsontwikkeling*
- *Beleidsnetwerk Diversiteit*
- *Taalstimuleringsprojecten*
- *No Hate Speech beweging*
- *Communicatieplatform*
- *Kinderrechteneducatie*
- *Multiplicator goede en vernieuwende praktijken*
- *Vertaling conclusies conferentie Belang van het Kind naar Vlaamse context*
- *Vlaamse jeugdwerkconferentie*

Zie fiches in bijlage 3

VII. INTEGRATIEPACT

Discriminatie is nog steeds een realiteit in onze samenleving. De ongelijke positie van verschillende groepen wordt in de eerste plaats aangepakt via een proactief gelijkkansenbeleid. Dat speelt in op het wegwerken van achterstellingsmechanismen en het voorkomen van discriminatie. Cijfers tonen toch duidelijk aan dat een aanvullend antidiscriminatiebeleid, dat reactief optreedt tegen feitelijke discriminaties, absoluut noodzakelijk blijft. De analyse van de discriminatiemeldingen die Unia (het voormalige Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding) de voorbije jaren ontving, toont aan waar de grootste pijnpunten liggen.

Reeds in het Regeerakkoord (p. 129, §6) nam de VR zich voor om een integratiepact af te sluiten met de lokale besturen, sociale partners, media, onderwijspartners en verenigingen van mensen met een migratie-achtergrond waarbij iedere partner verantwoordelijkheid opneemt om directe en indirecte discriminatie en racisme te bestrijden en respect ten aanzien van personen met een andere geloofsovertuiging of seksuele geaardheid te bevorderen. Het pact zal ook engagementen vragen van onderwijsinstellingen, sociale organisaties, media, lokale besturen en werkgevers om te voorzien in stage- en (vrijwilligers)-werkplaatsen voor inburgeraars.”.

Ondertussen werd de opmaak van het Integratiepact, met AMIF-middelen, uitbesteed aan de vzw Integratiepact onder coördinatie van Wouter Van Bellingen. Het AMIF (Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie) had hiertoe een oproep gelanceerd met als doel om directe en indirecte discriminatie van personen uit derde landen te bestrijden. Concreet wil men via een integratiepact een breed draagvlak scheppen en zoveel mogelijk actoren stimuleren om acties te nemen om discriminatie op basis van nationaliteit, ras en afkomst te bestrijden en wederzijds respect te bevorderen.

Actieplan ter preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme
Projecten Positieve identiteitsontwikkeling

Het Masterplan Diversiteit in/en het jeugdwerk geeft tegelijk al gedeeltelijk uitvoering aan een voorstel dat werd geformuleerd in het Groenboek Bestuur: *‘Bestaande decretale beleidsplannen (armoede, gelijke kansen, jeugd- en kinderrechten, integratie, ouderen) moeten zo veel mogelijk geharmoniseerd of zelfs geïntegreerd worden en inhoudelijk wordt ingezet op beleidsuitdagingen die alleen via samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen kunnen worden aangepakt.’* Sociale cohesie en participatie in de superdiverse samenleving zijn een paar van deze uitdagingen. De nood aan een beleid dat oog heeft voor kwetsbare groepen en het wegwerken van achterstellingen werd breed onderschreven in de consultatie over het Groenboek. Versnippering in beleid en dienstverlening moeten worden tegengegaan, sectoroverschrijdende en interbestuurlijke samenwerking en afstemming dienen te worden verhoogd. Er werd sterk op aangedrongen dat een dergelijk beleid tot stand dient te komen in overleg met de aandachtsgroepen en de organisaties die hen vertegenwoordigen. Het belang van het werken aan empowerment van kwetsbare groepen werd benadrukt.

Maar, hoe noodzakelijk een beleidsdomeinoverschrijdende, integrale aanpak ook is, het blijft belangrijk om ook de sectorale aanpak te ondersteunen. ‘Leren van sectoren die goed bezig zijn, loont!’, dixit Gezinsbond.

BIJLAGE 5. DOELSTELLINGEN HORIZONTALE BELEIDSPANNEN

ONDERZOEK & KENNISDELING

Actie:	<u>Vorming, intervisie en kennisdeling in het jeugdwerk om sociale uitsluiting te verminderen.</u>
Staat in:	JKP 1.2.9, HIBP 1.2
Korte inhoud	Het jeugdwerk ondersteuning geven voor het ontwikkelen van zijn structuren, werkmethodes en communicatiekanalen, en hen de kans geven om zich voortdurend te verbeteren, zodat er meer jongeren worden bereikt, en dan vooral jongeren die sociaal buitengesloten zouden kunnen raken, door het maatschappelijk middenveld te helpen bij het uitwerken van geschikte opleidingsmodules voor jeugdwerkers en jeugdleiders. Verschillende actoren, organisaties en gemeenten samenbrengen, mee nadenken over een vormingsaanbod, gezamenlijk studiemomenten organiseren.
Timing & budget 2017:	internationale peerlearning op ICY congres
Trekker:	Dept. CJM i.o.m De Ambrassade
.....	
Actie:	<u>Opzetten Beleidsnetwerk Diversiteit in het jeugdbeleid</u>
Staat in:	VAPA 06_09_14 ; HIBP 1.8
Korte inhoud	Met betrekking tot diversiteit blijft samen verder leren (zowel door jeugdwerkers als (lokale) beleidsmakers) een belangrijk gegeven. Na het Burgerkabinet Jeugd wordt een beleidsleernetwerk samengesteld en een ronde tafel georganiseerd over Diversiteit in/en Jeugdwerk: een netwerkgroep met actoren van zowel buiten als binnen de overheid, waar kan worden uitgewisseld over goede praktijken, lopende projecten, werkpunten in huidig beleid en potentiële initiatieven. De focus ligt op kennisuitwisseling, informatiedoorstroming en het uitbouwen van een waardevol netwerk.
Timing & budget 2017:	Het Beleidsnetwerk Diversiteit vergadert in maart, juni en november Jeugdwerk in de Stad en Beleidsnetwerk Diversiteit organiseren samen een inspiratie- en netwerkmoment over brugfiguren en hun rol in het stedelijk jeugdwerk op 2 februari 2017; Congres ICY in november 2017 2018: lancering Masterplan Diversiteit
Trekker:	Dept. CJM
.....	
Actie:	<u>Het Jeugdonderzoeksplatform (JOP) verdiept zijn onderzoeksgegevens over jongeren in Vlaanderen met focus op diversiteit.</u>
Staat in:	HIBP 1.4
Korte inhoud	Naast de algemene jeugdmonitor voert het Jeugdonderzoeksplatform ook themaspecifiek onderzoek uit bij jongeren in Vlaanderen. Voor 2015 ligt de focus hierbij op diversiteit. Deze input zal worden gebundeld in een publicatie voorgesteld tijdens een publieke presentatie. De resultaten en beleidsaanbevelingen worden meegenomen in de ontwikkeling van de 'dag van de diversiteit'.
Timing & budget	2016: Divers Jong; 2017: opstellen Masterplan met focus op dataverzameling en monitoring 2018: Dag van de Diversiteit
Trekker:	Dept. CJM i.s.m. JOP

Actie:	<u>Monitoren van participatie van kinderen en jongeren van buitenlandse herkomst in de jeugdsector</u>
Staat in:	HIBP 1.1
Korte inhoud	Er wordt bekeken hoe de categorieën van afkomst kunnen geïntegreerd worden in de jongerensurvey JOP. Nieuwe kavo-tool: er wordt bekeken in hoeverre we hier cijfers kunnen uithalen a.d.h.v. een link naar het rijksregisternummer. Als gemandateerde van de Vlaamse Jeugdraad ben je verkozen voor 3 jaar. ER wordt getracht deze adviesraad zo divers mogelijk samen te stellen. Vanuit de afdeling Jeugd gaan we het gesprek aan met de Jeugdraad om te bekijken of ze vrijblijvend tijdens deze selectie ook gebruik kunnen maken van de herkomstclassificatie.
Timing & budget	2018: Verkiezing VJR; Algemene JOPsurvey met mogelijk aangepaste vragenlijst
Trekker:	Dept. CJM i.o.m. JOP; De Ambrassade, VJR

Actie:	<u>Studie internationale voorbeelden publieke ruimte</u>
Staat in:	GK
Korte inhoud	Er wordt een voorbeeldenboek gemaakt en verspreid, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare doelgroepen, o.a. kinderen en jongeren met een handicap. Het moet een overzicht bieden van wat de overheden kunnen doen om de onbestemde publieke en private ruimte beter toegankelijk te maken voor de diverse tijdelijke bestemmingen die kinderen en jongeren er zelf willen aan toeschrijven. Dit project en het voorbeeldenboek worden uitgewerkt in overleg met Kind & Samenleving, Child in the City, de Europese Unie, stad Gent. Via de tweejaarlijkse conferenties Child in the City worden interessante voorbeelden opgespoord voor het samen bestaan van formele bestemmingen en de diverse bestemmingen die kinderen en jongeren zelf aan een ruimte toeschrijven. In opvolging hiervan kunnen gerichte zendingen worden georganiseerd om de voorbeelden uit te diepen.
Timing & budget	2018:
Trekker:	Afd. Kennis en Beleid i.o.m. De Ambrassade, K&S, kenniscentrum Stedenbeleid

SENSIBILISERING, INFORMEREN & PARTICIPATIE

Actie:	<u>De Vlaamse overheid ontwikkelt, stimuleert en hanteert strategieën en voorziet in ruimte en middelen opdat de beleidsparticipatie van groepen die nu moeilijk bereikt worden, verhoogt.</u>
Staat in:	VAPA 01_L09_02 , JKP OD 7.2
Korte inhoud	Coördinatie en uitvoering van OD 7.2 in het JKP. In de voorbereiding van het JKP werden het netwerk tegen armoede en vertegenwoordigers van de proeftuinen armoede systematisch betrokken. We willen dit overleg met het jeugdtraject van het Netwerk tegen Armoede verderzetten en 1 à 2 maal per jaar expliciet contact inbouwen over een thema binnen het jeugd- en kinderrechtenbeleid. De manier waarop wordt afgesproken met de betrokkenen.
Timing & budget	2017: Het Netwerk tegen armoede maakt deel uit van het Beleidsnetwerk Diversiteit. Het Netwerk Beleidsparticipatie komt een eerste keer samen in februari en besteedt expliciet aandacht aan bijzondere doelgroepen
Trekker:	Dept. CJM

Actie:	<u>Strategie ter bestrijding van discriminerende maatschappelijke houdingen tegenover kinderen en jongeren die in armoede leven.</u>
Staat in:	JKP 1.2.7, VAPA 02_09_02
Korte inhoud	Er worden sensibiliserings- en informatiecampagnes uitgewerkt om de stereotiepe beeldvorming over o.a. herkomst te doorbreken. Kinderen en jongeren in armoede in dichtbebouwde stedelijke gebieden en Romakinderen en –jongeren, krijgen bijzondere aandacht. Het label kindvriendelijke steden en gemeenten stimuleert gemeenten om hier mee werk van te maken. Demos wordt gevraagd om nog een aantal praktijktafels te organiseren over de samenwerking tussen jeugddiensten en OCMW's. De Ambrassade formuleerde kinderarmoede als 1 van zijn kerndoelen voor de lopende beleidsperiode. Het Inleefproject Oog voor armoede wil een dialoog tot stand brengen tussen jeugdwerkers en begeleiders van kinderen, jongeren en gezinnen in armoede, en de inzichten verduurzamen in en met het jeugdwerk. Men zal hiervoor een aantal dialoogcoaches opleiden.
Timing & budget	2017: Beslissing subsidies project bruggenbouwers 30 april; + kennisdeling uit projecten naar de toekomst toe: begeleidingsopdracht Beleidsnetwerk diversiteit over internationale mogelijkheden, over Dag van de Diversiteit, over concept 'redelijke aanpassing' Publieksmoment Armoede De Ambrassade (26/9) InterCityYouth congres in november 2017; 2018: eerste Dag van de diversiteit
Trekker:	Dept. CJM i.s.m De Ambrassade

Actie:	<u>Kinderrechteneducatie</u>
Staat in:	JKP 5.1.8, VAPA 02_09_01; HIBP 3.3
Korte inhoud	Kinderen en jongeren zijn vaak nog onvoldoende op de hoogte van hun (sociale grond-)rechten, maar ook begeleiders van kinderen en jongeren gaan te weinig doorleefd en juridisch om met de rechten van de kinderen. Het Comité voor de Rechten van het Kind spoorde België (2010) aan systematisch onderwijs- en trainingsprogramma's te verstrekken betreffende de principes en bepalingen van het Kinderrechtenverdrag, voor kinderen, ouders en alle beroepsgroepen die werken voor en met kinderen, met inbegrip van rechters, advocaten, ordehandhavers, leerkrachten, medisch personeel en maatschappelijk werkers. Er blijft een grote nood bestaan aan kinderrechteneducatie, met name ten aanzien van begeleiders van kinderen in kwetsbare situaties. KeKi zal de dynamieken en noden in kaart brengen; op basis hiervan worden concrete acties afgesproken m.b.t. vorming van begeleiders en informatie voor kinderen en jongeren zelf. Het jeugdwerk krijgt kapstokken om in de praktijk vanuit VRK in te spelen op geweld, discriminatie, armoede... Het is van belang om hierbij outreachend te werken om iedereen te bereiken.
Timing & budget	2017: Intervisiedag Label kindvriendelijke steden Vorming in het JW o.b.v. advies Keki
Trekker:	Dept. CJM i.s.m. dept. O&V

Actie:	<u>Dag van de Diversiteit</u>
Staat in:	JKP 3.2.2, HIBP 1.2, GK 1.1.JEU.1
Korte inhoud	Het organiseren van een Dag van de Diversiteit binnen een beleidsnetwerk, waarbij expertise wordt verzameld en diversiteit in het jeugdwerk in de brede zin wordt besproken en mogelijke acties worden uitgezet zoals een evenement of campagne. De Dag van de Diversiteit staat in het teken van het zichtbaar maken van diversiteit in het jeugdwerk. Om langs de ene kant kinderen en jongeren die minder bereikt worden door het reguliere aanbod binnen het jeugdwerk, op een andere manier te benaderen. En langs de andere kant ook jeugdverenigingen te stimuleren om de stap te zetten naar kinderen en jongeren die zij over het algemeen niet bereiken. Diversiteit wordt hier in de brede zin benaderd; het gaat over armoede, kinderen en jongeren met een beperking, kinderen en jongeren van buitenlandse afkomst e.a.
Timing & budget	2015: verkenning, mogelijkheden van campagne, inventaris bestaand onderzoek, beroep doen op beleidsnetwerk, concept uitwerken; 2016: eventuele partners benaderen met concept, verdere uitwerking door beleidsnetwerk/projectteam; 2017: Minstens 2 leden in beleidsnetwerk met expertise jeugdwerk voor allen 2018: uitvoeren Dag van de Diversiteit
Trekker:	Dept. CJM

Actie:	<u>Bij de organisatie van de Kunstendag voor Kinderen is er aandacht voor het bereiken van kinderen in armoede</u>
Staat in:	JKP 1.2.3, VAPA 06_09_12
Korte inhoud	De Kunstendag voor Kinderen vindt elk jaar plaats op de derde zondag van november. Op die dag geven kunstorganisaties en cultuurcentra in Vlaanderen en Brussel aan iedereen tot 12 jaar (en ouders, grootouders, vrienden, broers en zussen) de gelegenheid om kennis te maken met kunst van allerlei aard: muziek, beeldende kunst, dans, theater, architectuur,... In onze samenleving worden kinderen heel veel geconfronteerd met commerciële en materiële prikkels. Hun vrije tijd wordt voor een groot deel bepaald door amusement en consumptie. Kunst is een tegenwicht tot het praktische, het nuttige, het bruikbare. Het toont hun een andere zijde van het mens-zijn, en de praktijkervaring leert dat jonge kinderen daarvoor zeer ontvankelijk zijn. Voor deze dag wordt er samengewerkt met diverse kunstorganisaties, culturele centra en bibliotheken. Bij de communicatie naar deze actoren en ook op de website van Kunstendag voor Kinderen worden er expliciet tips vermeld over hoe werken voor/met mensen in kansarmoede. De samenwerking met het Fonds Vrijtijds participatie wordt ook verder gezet.
Timing & budget	Verder zetten van deze acties en steeds meer bereiken van mensen in armoede.
Trekker:	Dept. CJM

Actie:	<u>Platform No Hate Speech Vlaanderen voor respect en tolerantie</u>
Staat in:	GK 1.3_JEU_8; HIBP 3.2
Korte inhoud	Onder de slogan Young People for Human Rights Online, lanceerde de Raad van Europa op 21 maart 2013 de No Hate Speech campagne. Het project werd verlengd tot 2018 en staat voor gelijkheid, waardigheid, mensenrechten en diversiteit. In 47 landen werden nationale campagnes opgestart, zo ook in België. De campagne wil een heuse beweging tegen racisme en onverdraagzaamheid op gang brengen: zowel online als offline wordt ruimte geclaimd om respect af te dwingen voor mensenrechten en menselijke waardigheid. De campagne reikt jongeren en jeugdorganisaties tools en vaardigheden aan om te reageren tegen online 'haat zaaien'. We moeten investeren in een gedeeld burgerschap en een respect voor de mensenrechten: het recht op vrije meningsuiting, maar ook het bieden van gelijke kansen, het uitsluiten van discriminatie en het bestrijden van racisme. In het licht van de resolutie tegen radicalisering worden met deze actie initiatieven ondersteund die geloofwaardige tegenverhalen of counter-narratives ontwikkelen waarmee het extremistische discours ondermijnd kan worden. Meer info over de campagne op www.nohatespeechmovement.org . In Vlaanderen wordt onder voorzitterschap en coördinatie van het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid twee maal per jaar een netwerk van geïnteresseerde partners samengebracht voor uitwisseling en het doorgeven van kennis en expertise. Een Vlaams platform wordt samengesteld en voorgesteld op 10 december 2016. De verspreiding van het campagnemateriaal en de promotie gebeurt in samspraak met partners in het jeugdmiddenveld. Een projectgroep van de Hogeschool Vives in Kortrijk werkt een tool uit voor online sensibilisering en een educatieve map voor het werken met tieners.
Timing & budget	Meer begrip voor en inzicht in risico's van racisme en homofobie
10/12/2017:	nationale actiedag in België
Trekker:	Dept. CJM

Actie:	<u>Burgerkabinet Geef mee kleur aan jeugd</u>
Staat in:	JKP 7.3.3, GK 2.7_JEU_9
Korte inhoud	Een burgerkabinet vertrekt vanuit de overtuiging om de burger te betrekken bij de ontwikkeling van beleid. Rond participatie en cultuur vond er reeds in 2015 een burgerkabinet plaats waar eerst een digitaal forum aan voorafging en ten slotte een 150-tal kandidaten geselecteerd werden om de voorstellen verder uit te werken op een participatief evenement in het Vlaams Parlement. In 2016 werd dit herhaald met het thema 'Geef mee kleur aan de jeugd'.
Timing & budget	2016: Diverse samenstelling van deelnemers m.i.v. deelnemers uit de doelgroepen van het gelijkemansbeleid: holebi, transgender en handicap ; Voorstellen m.b.t. diverser jeugdwerk
Trekker:	Dept. CJM

Actie: Kansen voor cultuurparticipatie en educatie in de Bijzondere Jeugdzorg
Staat in: JKP 12.1.7, HIBP 1.1.J.2
Korte inhoud: Ook kinderen in de Bijzondere Jeugdzorg hebben recht op culturele ontplooiing. In opvolging van het onderzoek Jeugdwerk voor kinderen en jongeren in instellingen voor bijzondere jeugdzorg wordt uitgezocht hoe het aanbod voor deze jongeren kan verruimd worden. Vanuit de vaststelling dat er een aantal instellingen samen met cultuureducatieve organisaties aan de slag zijn gegaan, willen we onderzoeken hoe de Vlaamse overheid vanuit een gecoördineerde aanpak een rol kan spelen.
Timing & budget: 2017: eventueel eerste project
Trekker: Dept. CJM i.s.m. Jongerenwelzijn WVG

Actie: Betrekken jongerenvertegenwoordigers, vertegenwoordigers jeugdorganisaties en Vlaamse jeugdraad bij vernieuwing of nieuwe regelgeving, ook jongeren van buitenlandse herkomst
Staat in: JKP 7.2.2, HIBP 1.5
Korte inhoud: Bij vernieuwing of nieuwe regelgeving zal de afdeling Jeugd steeds in overleg treden met de betrokken stakeholders in de verschillende fasen van het proces en dit naast het formeel vragen van het advies van de Vlaamse Jeugdraad.
Timing & budget: continu
Trekker: Dept. CJM

Actie: Gestructureerde Dialoog “Empowerment for political participation”
Staat in: JKP 7.2.4, HIBP 1.5
Korte inhoud: De gestructureerde dialoog is een instrument uit het nieuw kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken om de dialoog te voeren met jongeren en jeugdorganisaties. Tijdens het trio-voorzitterschap IT-LV-LUX is het thema “Empowerment for political participation”. Onder de naam Europinion werkte de Vlaamse Jeugdraad en de Nationale Werkgroep een traject uit.
Timing & budget: 2016: cyclus afgerond
Trekker: Dept. CJM i.s.m. VJR

Actie:	<u>Jeugdgemeente van Vlaanderen</u>
Staat in:	JKP 7.2.6, HIBP 1.5
Korte inhoud	Om de twee jaar kan de Vlaamse minister van Jeugd een of meer gemeenten bekronen voor de inspanningen die ze geleverd hebben ten voordele van kinderen en jongeren. De bekroonde gemeente mag zich twee jaar lang Jeugdgemeente of Jeugdstad van Vlaanderen noemen. Elke jeugdraad kan zijn gemeente of stad voordragen. De jeugdraad staat immers dagelijks met beide voeten in het veld en vertegenwoordigt de uiteindelijke 'klanten' van het beleid. Aan de prijs is een bedrag van 20 000 euro verbonden, die integraal naar de jeugdraad gaat. Met dat bedrag kan de jeugdraad het jeugd- en kindvriendelijke beleid in zijn gemeente verder ontwikkelen. De uitreiking van de prijs kan de participatie aan het beleid van de jeugd en het bereik van nieuwe en diverse doelgroepen bevorderen. Bovendien wordt telkens een publicatie uitgegeven 'Kijk eens ... zo doen wij dat' met goede voorbeelden van de aanvragende gemeenten, onder meer voorbeelden over participatie en inspraak.
Timing & budget	2017: uitreiking prijs + nieuwe editie Kijk eens...
Trekker:	Dept. CJM

Actie:	<u>Opstarten uniek communicatieplatform voor kinderen en jongeren</u>
Staat in:	JKP 3.2.3, HIBP 3.3
Korte inhoud	Een verkennende oefening in functie van het nieuwe communicatieplatform. Dit wordt teruggekoppeld binnen de commissie Jeugdinformatie van De Ambrassade. Het traject wordt opgestart met een verkennende veldanalyse.
Timing & budget	2017: opdracht toegewezen, binnen structurele toelage De Ambrassade
Trekker:	Dept. CJM i.s.m. De Ambrassade

Actie:	<u>Systematisch overleg met jongeren in armoede – betrekken van het jeugdwerk bij het armoedebeleid – organiseren van een verticaal armoedeoverleg</u>
Staat in:	JKP 7.2.11, VAPA 00_04_04
Korte inhoud	In de voorbereiding van het JKP werden het Netwerk tegen Armoede en vertegenwoordigers van de proeftuinen armoede systematisch betrokken. Dit overleg met het jeugdtraject van het Netwerk tegen Armoede wordt verdergezet en 1 à 2 maal per jaar wordt expliciet contact ingebouwd over een thema binnen het jeugd- en kinderrechtenbeleid. De manier waarop wordt afgesproken met de betrokkenen. Jaarlijks worden ook vertegenwoordigers uit het jeugdtraject van het Netwerk tegen Armoede uitgenodigd voor het sectoroverschrijdende VPAO met de minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel; eenmaal gaat het expliciet over een jeugdthema. Omgekeerd kan het Jeugdwerk ook betrokken worden bij het armoedebeleid waar relevant. Elke functioneel bevoegde minister beslist hierover in concrete dossiers of overlegorganen.
Timing & budget	VPAO 2 maal per jaar
Trekker:	Dept. CJM e.a.

Actie:	<u>Vorming rond diverse thema's uit het gelijkheidsbeleid van jongeren met een etnisch-cultureel diverse achtergrond</u>
Staat in:	JKP 6.2.2, HIBP
Korte inhoud	Vzw Ella ontwikkelt en verspreidt educatief materiaal en heeft een vormingsaanbod voor groepen van diverse etnisch-culturele minderheden en andere. Ella heeft een aanbod aan vormingen rond het kruispunt van gender en cultuur in de hulpverlening, seksuele oriëntatie, huwelijksmigratie, kruispuntdenken in de praktijk, beeldvorming en identiteitsvorming, inleiding in gender, etniciteit en seksuele diversiteit. Er wordt een planning opgemaakt van het vormingsaanbod. Verder zal Ella een aanbod aan vormingen en workshops op maat voorzien, naar een publiek van groepen van diverse etnisch-culturele minderheden en andere.
Timing & budget	continu
Trekker:	Ag BB (Gelijke Kansen)

Actie:	<u>Aanspreekpunten Integriteit</u>
Staat in:	GK
Korte inhoud	In het Vlaams actieplan ter bevordering en bescherming van de fysieke, psychische en seksuele integriteit van de minderjarige in de jeugdhulp en de kinderopvang, het onderwijs, de jeugd- en de sportsector opteren we voor de installatie van een aanwijsbare tweede lijns-API-functie met het oog op het ondersteunen en sensibiliseren van het organisatieniveau. Het API beluistert vragen, bezorgdheden, meldingen, klachten EN verzekert de betrokkene(n) dat elke situatie van grensoverschrijdend gedrag of misbruik effectief wordt opgevolgd, dat stappen gezet worden naar een gerichte aanpak, hetzij door zelf op te treden, hetzij via doorverwijzing naar de gepaste instanties.
Timing & budget	2018-2019
Trekker:	Afd. Kennis en Beleid

Actie:	<u>Label 'kindvriendelijke steden en gemeenten'</u>
Staat in:	JKP 3.1.7/7.2.5
Korte inhoud	Het label erkent steden en gemeenten die streven naar de realisatie van alle rechten van het kind zoals omschreven in het Kinderrechtenverdrag. De doelgroep van dit verdrag zijn kinderen en jongeren tot achttien jaar. Een kindvriendelijke stad of gemeente zet de beleving van kinderen en jongeren centraal, baseert haar beleid op een analyse van alle beleidsdomeinen met raakvlakken met de leefwereld van kinderen en jongeren, gaat in interactie met andere belanghebbenden en zorgt voor een strategische verankering van haar keuze voor een kindvriendelijk beleid. Door het uitreiken van het label kunnen gemeenten onder meer gestimuleerd worden tot participatie van alle doelgroepen en tot een verscheidenheid van participatieve praktijken.
Timing & budget	2016 en 2018: uitreiking nieuwe labels
Trekker:	VVJ i.s.m. Dept. CJM

BELEIDSVOORBEREIDEND WERK

Actie:	<u>Coördinatie SD1 – JKP: In 2019 is het aandeel kinderen en jongeren dat in Vlaanderen in armoede leeft met 30% gedaald</u>
Staat in:	JKP SD1, VAPA 00_09_01
Korte inhoud	Bedoeling is om de structurele en integrale aanpak van armoede bij kinderen én jongeren te versterken. De doelstelling is geënt op kinderrechten en sociale grondrechten. Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor niet-begeleide minderjarige vluchtelingen. Zowel financiële, culturele als sociale armoede wordt in beeld gebracht: het geheel van onderling verbonden vormen van uitsluiting op verschillende domeinen van het individuele en sociale leven. Opvolging via Reflectiegroep Jeugd- en kinderrechtenbeleid. Er wordt bijzondere aandacht gevraagd voor een adequate levensstandaard, zinvolle vrijetijdsbesteding (zie aparte fiche), armoedebeleid op school.
Timing & budget	Cf. EU-SILC 2013 zie rapportage VRK en JKP
Trekker:	Dept. CJM
<hr/>	
Actie:	<u>Coördinatie en opvolging van doelstelling OD 1.2 – JKP: Elk kind en elke jongeren kan kiezen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding op eigen maat, met het oog op sociale ontplooiing en mentale ruimte</u>
Staat in:	JKP 1.2, VAPA 06_09_13
Korte inhoud	Coördinatie en opvolging van doelstelling OD 1.2 in het JKP. Hierbij wordt ingezet op vrijetijdsparticipatie (cf. art.31 van het verdrag over de rechten van het kind over het recht op vrije tijd, ontspanning en culturele activiteiten). Zie ook sociaal grondrecht vrijetijdsbesteding. De samenleving moet voorzien in een breed aanbod en voor kinderen en jongeren in armoede moet de toeleiding meer ondersteund worden. Er wordt op gelet dat er een diversiteit aan werkvormen naast elkaar blijft bestaan, en dat er bruggen worden gelegd naar verschillende sectoren en de maatschappij, dat er afgestemd wordt tussen de verschillende betrokken sectoren. Er wordt alvast afgestemd met de UitPAS, het Fonds Vrijetijdsparticipatie, de lerende netwerken, de bredeschoolprojecten, de Huizen van het Kind en het Steunpunt Vakantieparticipatie. Ook het cultuureducatief jeugdwerk wordt gevraagd kruisbestuivingen op te zetten met werkingen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Op 17 juni 2014 stelden de afdeling Jeugd, Demos en VVJ de publicatie 'Verbindingen in de vrije tijd. Netwerken tussen jeugdwerk en gezinnen in armoede' voor. In opvolging van de aanbevelingen wordt uitgezocht hoe de organisaties voor en met kinderen in armoede best ondersteund worden, hoe meer bruggen gebouwd kunnen worden tussen organisaties voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren en ander jeugdwerk. Het lokale niveau is het meest aangewezen niveau om met deze problematiek actief aan de slag te gaan en verbindingen tussen jeugdwerk en gezinnen in armoede vorm te geven, zodat ook kinderen die opgroeien in armoede deel kunnen nemen aan een zinvolle vrijetijdsbesteding.

Timing & budget 2017: Nieuwe beleidsopties o.b.v Burgerkabinet en traject Diversiteit en jeugdwerk:
■ Voorbereiding decreet bovenlokaal jeugdwerkbeleid
■ Projectoproep bruggenbouwers – afstemming begeleidingsopdrachten sport – armoede
2019: X% meer kinderen en jongeren participeren aan vrijetijdsaanbod
Trekker: Dept. CJM

Actie: Studie internationale voorbeelden gebruik publieke ruimte
Staat in: JKP 8.3.1, GK 2_6_JEU_4
Korte inhoud Via de tweejaarlijkse conferenties Child in the City worden interessante voorbeelden opgespoord voor het samen bestaan van formele bestemmingen en de diverse bestemmingen die kinderen en jongeren zelf aan een ruimte toeschrijven. In opvolging hiervan worden gerichte zendingen georganiseerd om de voorbeelden uit te diepen. Er wordt een voorbeeldenboek gemaakt en verspreid, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare doelgroepen.

Timing & budget 2018: voorbeeldenboek
Trekker: Dept. CJM

Actie: Opvolgen onderzoek vrijetijdsbesteding ki/jo met handicap
Staat in: GK 2_6_JEU_6
Korte inhoud De afdeling Jeugd gaf aan Artesis Plantijn Hogeschool de opdracht om een onderzoek te voeren naar de mate waarin kinderen en jongeren tussen zes en achttien jaar met een handicap een passend vrijetijdsaanbod kunnen vinden en naar welke rol het bestaande jeugdwerkeraanbod daarin speelt. Daarbij stonden drie onderzoeksvragen centraal.
Opvolgen van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren met een handicap

Timing & budget 2018: Vertaling aanbevelingen in acties Jeugdwerk voor Allen
Trekker: Dept. CJM

Actie: Opvolging Europese Conferentie over het Belang van het Kind (december 2014)
Staat in: JKP 3.2.5, HIBP 3.4
Korte inhoud In het kader van het Belgische voorzitterschap van Raad van Europa werd ervoor gekozen om de 25ste verjaardag van het Kinderrechtenverdrag centraal te stellen. Dat werd gedaan door aandacht te besteden aan het begrip ‘belang van het kind’. Op 9-10 december 2014 organiseerde de Vlaamse overheid (CJSM) in samenwerking met de Franse Gemeenschap en de FOD Justitie en met de steun van de Raad van Europa een Europese Conferentie over het belang van het kind met de focus op het belang van het kind in familiale aangelegenheden. Op Europees niveau zullen de partners opvolging geven door de agendering van de conclusies van de conferentie op het Comité van Ministers en de verbinding te leggen met de strategie kinderrechten van de Raad van Europa. Op Vlaams niveau zal met de Vlaamse experts die op de conferentie aanwezig waren bekeken worden hoe de vertaling naar de Vlaamse context kan gebeuren. Zo is het belang van het kind een centraal begrip in het decreet rechtspositie in de jeugdhulp.

Timing & budget 2016: publicatie conclusies op website RvE + boekje
2017: vertaling naar Vlaamse context
Trekker: Dept. CJM i.s.m. Dept. WVG

Actie: **Multiplicator zijn van goede en vernieuwende praktijken in binnen- en buitenland**

Staat in: JKP 1.2.8, HIBP 3.4

Korte inhoud Via de relevante programma's, platforms en kanalen de Europese en internationale uitwisseling van goede praktijken, opleiding, competentieverwerving en intercollegiaal leren met betrekking tot op kwaliteit gebaseerd jeugdwerk, bevorderen. Vlaanderen stapt in een Europees peer learning traject rond jeugdwerk in de stad, en zal in dit kader zelf een conferentie organiseren in 2017. Er wordt naar aanleiding van de uitreiking van de Prijs voor Jeugdgemeente of Jeugdstad van Vlaanderen een brochure gemaakt met goede voorbeelden.

Timing & budget 2016-2017 traject jeugdwerk in de stad
2017: ICY congres; uitreiking prijs jeugdgemeente + brochure
Trekker: Dept. CJM

Actie: **Vlaamse Jeugdwerkconferentie**

Staat in: JKP 3.2.6, HIBP 3.4

Korte inhoud Naar analogie met de 2e internationale jeugdwerkconventie in Brussel in 2015, en als orgelpunt voor de reeks onderzoeken over de verschillende jeugdwerksoorten in Vlaanderen, wordt een grote conferentie voor en over het jeugdwerk in Vlaanderen opgezet. Een initiatief dat kan bijdragen tot een versterking van de rechten van kinderen en jongeren op spel, vrijetijdsbesteding, verenigingsleven, inspraak, beleving van cultuur... zonder onderscheid naar afkomst of achtergrond e.a. Hiermee moet ook voor de buitenwereld duidelijk worden dat het jeugdwerk 'een wereld van verschil maakt'. De 'common ground', de rol, de impact, de erkenning en de kwaliteit van het jeugdwerk en de jeugdwerkers zullen er aan bod komen. Dit project wordt voorbereid en gepland in overleg met het werkveld.

Timing & budget 2018: congres Jeugdwerk werkt!
Trekker: De Ambassade m.m.v. dept. CJM

Actie: **Blijven onderzoeken van mogelijkheden van valideren bij competenties opgedaan in het jeugdwerk**

Staat in: JKP 5.3.3

Korte inhoud Via de ondersteuning voor Oscar enerzijds en de nieuwe regeling voor kader vorming met bijhorende kadervormingstool bouwen we verder aan het competentiegericht denken binnen het jeugdwerk, wat vooral voor kwetsbare doelgroepen een must is. Er wordt onderzocht of andere tools meer geschikt zijn. Daarnaast blijven we open staan voor de dialoog over welke plek het jeugdwerk kan innemen binnen de Vlaamse Kwalificatiestructuur en het bredere EVC beleid.

Timing & budget 2018: uitrol actieplan gecoördineerd vrijwilligersbeleid
Trekker: Dept. CJM

STRUCTURELE EN PROJECTMATIGE ONDERSTEUNING

Actie:	<u>Jeugdorganisaties die werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren worden structureel en projectmatig ondersteund</u>
Staat in:	JKP 1.2.6, VAPA 06_09_03; HIBP 1.4
Korte inhoud	<p>Er wordt blijvend ingezet op de emanciperende kracht van het jeugdwerk. Organisaties die zich specifiek richten op kinderen en jongeren die het moeilijker hebben in de samenleving, kunnen structureel gesubsidieerd worden o.b.v. het decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid. Aangezien op dit domein nog ruimte is voor verbreding en vernieuwing, blijven de middelen voor experimenteel jeugdwerk beschikbaar.</p> <p>Er wordt op gelet dat er een diversiteit van werkvormen naast elkaar blijft bestaan, en dat er bruggen gelegd worden naar verschillende sectoren en de maatschappij. In opvolging van de begeleidingsopdracht die VVJ en Demos uitvoerden in 2014, wordt uitgezocht hoe de organisaties voor en met kinderen in armoede best ondersteund worden. Ook het cultuureducatief jeugdwerk wordt gevraagd kruisbestuivingen op te zetten met werkingen voor MKKJ.</p> <p>Het lokale niveau is het meest aangewezen om met deze problematiek actief aan de slag te gaan en verbindingen te leggen tussen jeugdwerk en gezinnen in armoede. Demos zal een trajectbegeleiding opzetten voor gemeenten die rond jeugdwerk en armoede willen werken. De Vlaamse gescomiddelen voor het lokale jeugdwerk met MKKJ blijven ter beschikking van de jeugdsector.</p>
Timing & budget	2017: Beslissing subsidies beleidsnota's verenigingen; voorbereiding decreet bovenlokaal jeugdwerkbeleid
Trekker:	Dept. CJM
<hr/>	
Actie:	<u>Projectoproep 'Positieve identiteitsontwikkeling bij jongeren'</u>
Staat in:	JKP 7.2.8, HIBP 1.5
Korte inhoud	<p>Gezamenlijke projectoproep 'positieve identiteitsontwikkeling bij jongeren' ter ondersteuning van projecten die bijdragen tot positieve identiteitsontwikkeling bij jongeren, op het verstrekken van de positie van jongeren en jongvolwassenen in de samenleving, op het vergroten van hun maatschappelijke betrokkenheid, projecten die gevoelens van uitsluiting of onrecht kunnen ombuigen in positieve engagementen, projecten die jongeren zin geven in de toekomst enz.</p>
Timing & budget	2015: oproep+selectie, 2016: Uitbetaling 1e schijf, 2017: Uitbetaling 2e schijf, Totaal budget van 650.000eur.
Trekker:	Agentschap Inburgering en integratie en dept. CJM

Actie:	<u>Subsidiëren van participatieprojecten kansengroepen via het Participatiedecreet</u>
Staat in:	JKP 1.2.1./12.1.8, VAPA 06_09_02
Korte inhoud	De Vlaamse Regering subsidieert jaarlijks participatieve projecten die kansengroepen op weg helpen naar het cultuur-, jeugdwerk- of sportaanbod of valoriseert initiatieven die uitgaan van kansengroepen. Op die manier wil de Vlaamse Regering een diverse, duurzame en actieve participatie van kansengroepen aan cultuur, jeugdwerk en sport bevorderen. Projecten voor of door volgende kansengroepen komen in aanmerking: personen met een handicap, gedetineerden, personen in armoede, personen met een diverse etnisch-culturele achtergrond en gezinnen met kinderen. De projecten moeten worden opgezet door een vereniging zonder winstoogmerk.
Timing & budget	Continuering van de reguliere werking
Trekker:	Dept. CJM en Sport Vlaanderen

Actie:	<u>uitrol UiTPAS in Vlaanderen</u>
Staat in:	JKP 1.2.5, VAPA 06_09_04
Korte inhoud	De UiTPAS is een Vlaamse vrijetijdskaat met een spaar- en voordelenprogramma, die kansen biedt voor zowel bewoners als organisatoren en lokale overheden. Het is een niet-stigmatiserende pas die helpt om drempels te verlagen, niet in het minst de financiële drempel voor mensen in armoede. Het is bovendien een sterke stimulans voor lokale besturen om een geïntegreerd participatie- en vrijetijdsbeleid op de rails te zetten. Er wordt jaarlijks een oproep gedaan aan lokale besturen om in te tekenen op het UiTPAS-systeem. Geïnteresseerde steden, gemeenten en regio's dienen een dossier in, dat wordt geëvalueerd door een beoordelingscommissie, bestaande uit Demos vzw, Cultuurconnect, ISB, VVJ en Netwerk tegen Armoede. De lokale besturen dienen aan een aantal criteria, die door de Vlaamse Regering werden goedgekeurd, te voldoen alvorens de UiTPAS mag geïmplementeerd worden, o.a. het toepassen van een kansentarief voor mensen in armoede via een solidaire kostendeling, een divers en uitgebreid aanbod en het voeren van een geïntegreerd participatiebeleid met aandacht voor mensen in armoede. CultuurNet Vlaanderen staat in voor de operationele uitvoering van de verdere uitrol van de UiTPAS en voorziet begeleiding tijdens de ontwikkelings- en lanceringsfase.
Timing & budget	2017: In het kader van de nieuwe beheersovereenkomst die is opgemaakt, wordt de werking UiTPAS in de werking van CultuurNet Vlaanderen geïntegreerd.
Trekker:	Dept. CJM

Actie: Subsidiëren van het Netwerk tegen Armoede in het kader van het Participatiedecreet

Staat in: VAPA

Korte inhoud: Kennis over de problemen van mensen in armoede is niet overal in de cultuur-, jeugd- en sportsector aanwezig. De Vlaamse overheid kan verenigingen subsidiëren om hun expertise te ontsluiten en ter beschikking te stellen. Hiermee wil de Vlaamse overheid het cultuur-, jeugd- en sportverenigingsleven kwalitatief ondersteunen en de slagkracht van de sectoren vergroten. Daarom werd met het Netwerk tegen Armoede een overeenkomst afgesloten van 2013 tot en met 2017.

Timing & budget: Continuering reguliere werking
2017: voorbereiding nieuwe beheersovereenkomst

Trekker: Dept. CJM

Actie: Demos vzw

Staat in: VAPA 06_09_09

Korte inhoud: Dēmos vzw is als participatie-instelling/kenniscentrum actief op basis van het Participatiedecreet. Ze zetten in op het vernieuwen en verdiepen van de participatie van kansengroepen aan cultuur, jeugd en sport. Hiervoor vertrekken ze telkens van de leefwereldperspectieven van kansengroepen en een streven naar een meer open, inclusieve en democratische samenleving. Dēmos vzw ondersteunt specifiek de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede, die zowel de participatie van mensen in armoede aan cultuur-, jeugd- en sportpraktijken als beleidsparticipatie van mensen in armoede bij de ontwikkeling van deze praktijken realiseren.

Timing & budget: Jaarlijks beleidsplan
Nieuwe beheersovereenkomst 2017-2021

Trekker: Dept. CJM

Actie: Ondersteuning jeugdorganisaties die zich richten tot holebi- en transgenderjongeren en jongeren met een handicap

Staat in: GK 2.5_JEU_3

Korte inhoud: Ondersteuning jeugdorganisaties die zich richten tot holebi- en transgenderjongeren en jongeren met een handicap via decreet Jeugd- en Kinderrechtenbeleid, inclusief doelgroepspecifieke werkingen

Timing & budget: Stijgend aantal in 2018

Trekker: Dept. CJM

Actie: Aandacht voor doelgroepen gelijkekansenbeleid in het decreet jeugdbeleid

Staat in: GK 2.6_JEU_2

Korte inhoud: Binnen het huidige jeugdwerk zijn er nog altijd doelgroepen die minder participeren dan andere. Via het decreet houdende een vernieuwd Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid kunnen we organisaties stimuleren om meer in te zetten op het bereiken van die groepen die nu minder bereikt worden, zoals holebi's, transgenders en jongeren met een handicap.

Timing & budget:

Trekker:

Actie: Vlaamse ondersteuning regionale werkingen kinderen en jongeren met handicap
Staat in: GK 2_6_JEU_5
Korte inhoud Onderzoeken hoe de ondersteuning van de werkingen voor jongeren met een handicap kan worden overgeheveld van de provincies naar Vlaanderen (ifv traject interne staats hervorming)
Timing & budget Vanaf 2018 subsidiëring door Vlaanderen op zelfde niveau als voor de overheveling
Trekker: Dept. CJM

Actie: Toegankelijkheid voor kinderen en jongeren met een handicap is aandachtspunt bij ondersteuning jeugdverblijfcentra en bivakplaatsen
Staat in: GK 2_8_JE U_7
Korte inhoud Op basis van de info van toerisme Vlaanderen, zal worden onderzocht hoeveel bivakplaatsen momenteel toegankelijk zijn voor kinderen en jongeren met een handicap. Dit zal gebeuren i.s.m. het Agentschap Toegankelijk Vlaanderen. Bij de renovatie van paviljoen 12 en 13 op de Hoge Rielen wordt rekening gehouden met toegankelijkheid voor kinderen en jongeren met een handicap.
Timing & budget 2019: Meer jeugdverblijfcentra en bivakplaatsen zijn toegankelijk voor kinderen en jongeren met een handicap.
Trekker: Dept. CJM

Actie: Projecten in de Rand die via het jeugdwerk willen bijdragen aan taalstimulering.
Staat in: HIBP 2.3
Korte inhoud Taal is een cruciale voorwaarde voor kansen. Een rijke kennis van het Nederlands is essentieel voor een succesvolle schoolloopbaan, doorstroming naar de arbeidsmarkt, toegang tot jeugdwerk, cultuur, sport,... Taal is niet alleen een voorwaarde voor participatie, maar ook het resultaat ervan. (Taal) leren is een interactie tussen school, thuis en omgeving. Om aan deze specifieke problematiek het hoofd te bieden kunnen de twee lokale besturen binnen de Vlaamse rand met het grootste aantal lagerschoolkinderen met een andere thuistaal dan het Nederlands, een project 'taalstimulering via het jeugdwerk' op zetten.
Timing & budget 2015, 2016, 2017: subsidies aan Vilvoorde en Sint-Pieters-Leeuw (108.000 euro)
Trekker: Dept. CJM

COLOFON

Het 'Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk 2018-2020' is een uitgave van het Departement Cultuur, Jeugd en Media, in samenwerking met De Ambrassade.

REDACTIE

Taskforce Masterplan Diversiteit

EINDREDACTIE

Gerda Van Roelen

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Luc Delrue
Secretaris-Generaal
Arenbergstraat 9
1000 Brussel

VORMGEVING

www.wilderzicht.be

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2018/3241/063

PARTNER

Departement
Cultuur, Jeugd & Media
Arenbergstraat 9
1000 Brussel